

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: Διαφορές σε δοκιμασίες λεξικής σημασιολογίας ανάμεσα σε ταυτόχρονους δίγλωσσους (Ελληνο-Ολλανδούς) και μονόγλωσσους (Έλληνες).

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Φορόζη Μαρία

Ζαΐρη Ελένη

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Καμπανάρου Μαρία

ΠΑΤΡΑ 2009

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την εκπόνηση της πτυχιακής μας εργασίας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την υπεύθυνη καθηγήτριά μας και καθηγήτρια του τμήματος Λογοθεραπείας του ΑΤΕΙ Πατρών, Μαρία Καμπανάρου και την καθηγήτρια του τμήματος Λογοθεραπείας ΑΤΕΙ Πατρών, Βούλα Γεωργοπούλου, για τις πολύτιμες συμβουλές τους καθ' όλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της πτυχιακής μας εργασίας.

Επιπλέον θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους Ολλανδικούς Συλλόγους και τους δασκάλους των Ολλανδικών σχολείων στις πόλεις της Ρόδου, της Κω και των Αθηνών καθώς και όλα τα άτομα που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδες
Ευχαριστίες.....	1
Περιεχόμενα.....	2
Περίληψη.....	4
Κεφάλαιο 1 ^ο : Σκοπός της εργασίας	6
Κεφάλαιο 2 ^ο : Εισαγωγή.....	7
2.1 Λεξική Σημασιολογία.....	7
2.1.1 Ορισμοί.....	7
2.1.2 Θεωρητική ανάλυση των σημασιολογικών σχέσεων.....	9
2.1.2.1 Η θεωρεία των σημασιολογικών αιτημάτων.....	10
2.1.3 Η ανάλυση της λεξικής σημασίας.....	11
2.1.3.1 Είδη συνωνύμων.....	11
2.1.3.2 Είδη αντωνύμων.....	12
2.1.3.3 Είδη υπωνύμων.....	14
2.1.4 Κατάκτηση σημασιολογικών σχέσεων.....	14
2.1.4.1 Κατάκτηση συνωνυμίας.....	15
2.1.4.2 Κατάκτηση αντωνυμίας.....	15
2.2. Διγλωσσία.....	17
2.2.1 Ορισμοί διγλωσσίας και δίγλωσσου.....	17
2.2.2 Ταξινομήσεις των μεμονωμένων δίγλωσσων.....	17
2.2.3 Δίγλωσση ανάπτυξη.....	19
2.2.3.1 Πρώιμη αντίληψη.....	19
2.2.3.2 Πρώιμες παραγωγές.....	19
2.2.3.3 Λεξιλογική ανάπτυξη.....	19
2.2.3.4 Ανάπτυξη γραμματικής.....	21
2.2.3.5 Η σημασιολογική ανάπτυξη.....	21
2.2.4 Συγκρίνοντας τη διγλωσσία με την κατάκτηση μιας μόνο γλώσσας.....	22

2.2.5 Η σύγκριση της ταυτόχρονης διγλωσσίας με την κατάκτηση της πρώτης γλώσσας.....	23
Κεφάλαιο 3 ^ο : Ανασκόπηση της βιβλιογραφίας	24
3.1 Η Έρευνα της Ellen Bialystok (1987)	24
3.2 Η Έρευνα της Rene Appel (1989)	25
Κεφάλαιο 4 ^ο : Μεθοδολογία της έρευνας.....	27
4.1 Δείγμα.....	27
4.2 Όργανα μέτρησης.....	48
4.2.1 Μηχανικά όργανα μέτρησης.....	48
4.2.1.1 Matlab.....	48
4.2.1.2 Psychtoolbox-3.....	49
4.2.1.3 Δυνατότητες του Matlab σε συνδυασμό με το Psychtoolbox-3.....	49
4.2.2 Σχεδιασμός και παρουσίαση του τεστ.....	49
4.3 Διαδικασία μέτρησης.....	73
4.4 Ποσοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων.....	74
Κεφάλαιο 5 ^ο : Αποτελέσματα.....	75
Κεφάλαιο 6 ^ο : Συζήτηση των αποτελεσμάτων.....	99
Κεφάλαιο 7 ^ο : Συμπεράσματα , συστάσεις , σφάλματα.....	101
Κεφάλαιο 8 ^ο : Βιβλιογραφία.....	103
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	109
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α.....	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β.....	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ.....	120
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ.....	145
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε.....	154

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η μελέτη αυτή ερευνά τις διαφορές στην επίδοση ταυτόχρονων δίγλωσσων (Ελληνο-Ολλανδών) και μονόγλωσσων (Ελλήνων) σε δοκιμασίες λεξικής σημασιολογίας . Συγκεκριμένα συγκρίνει την επίδοση δίγλωσσων και μονόγλωσσων ατόμων τριών ηλικιακών ομάδων σε δοκιμασίες εύρεσης συνωνύμων , αντωνύμων και υπωνύμων στην κοινή τους γλώσσα (ελληνικά) μέσω ενός ειδικά διαμορφωμένου τεστ . Η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας οδηγεί στην διαμόρφωση της υπόθεσης ότι οι διαφορές μεταξύ μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων ατόμων δεν θα είναι σημαντικές . Τα δευτερεύοντα ερωτήματα που προκύπτουν είναι το κατά πόσο η ηλικία του δείγματος , η συχνότητα χρήσης και η δυνατότητα εικονοποίησης της λέξης επηρεάζουν το ποσοστό επιτυχίας. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 57 άτομα , 30 μονόγλωσσα με μητρική γλώσσα την Ελληνική , εκ των οποίων 10 άτομα φοιτούσαν στην τετάρτη δημοτικού , 10 άτομα φοιτούσαν στην δεύτερα γυμνασίου και 10 άτομα ηλικίας από 18 έως 25 ετών. Τα υπόλοιπα 27 άτομα ήταν ταυτόχρονοι δίγλωσσοι με πρώτη γλώσσα την Ελληνική και δεύτερη γλώσσα την Ολλανδική , εκ των οποίων 7 άτομα φοιτούσαν στην τετάρτη δημοτικού , 10 άτομα φοιτούσαν στην δεύτερα γυμνασίου και 10 άτομα ηλικίας από 18 έως 25 ετών.

Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν πως οι διαφορές μεταξύ ταυτόχρονων δίγλωσσων και μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9 έως 10 ετών δεν είναι σημαντικές . Στην ηλικιακή ομάδα των 13 έως 14 ετών οι διαφορές δεν είναι σημαντικές εκτός των δοκιμασιών των υπωνύμων , στις οποίες οι μονόγλωσσοι τα πάνε καλύτερα. Στην ηλικιακή ομάδα των 18 έως 25 ετών οι μονόγλωσσοι εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας σε σχέση με τους ταυτόχρονους δίγλωσσους σε όλα τα είδη δοκιμασιών. Για το κατά πόσο η συχνότητα χρήσης των λέξεων επηρεάζει το ποσοστό λαθών , δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα σταθερό και ενιαίο αποτέλεσμα για τις τρεις ηλικιακές ομάδες της έρευνας , ενώ η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων δεν φαίνεται να επηρεάζει το ποσοστό λαθών.

SUMMARY

This study investigates the difference in the performance of simultaneous bilingual (Greek-Dutch) and monolingual (Greek) individuals in a lexical semantic test. It compares the performance of bilingual and monolingual individuals of three age-related groups, in tests of finding synonyms, antonyms and hyponyms in their common language (Greek) through specifically shaped test. The review of the literature leads to the hypothesis that the differences between simultaneous bilingual and monolingual individuals would not be significant. The secondary questions are whether the age of the sample, the frequency of use and the ability to virtualize the word influence the rate of success. The sample of research is constituted by 57 individuals, 30 monolingual native speakers of Greek, from which 10 individuals attended the fourth grade of elementary school, 10 individuals attended the second grade of high school and 10 individuals aged from 18 to 25 years. The remaining 27 individuals were simultaneous bilinguals with first language the Greek and second language the Dutch, from which 7 individuals attended the fourth grade of elementary school, 10 individuals attended the second grade of high school and 10 individuals aged from 18 to 25 years.

The results showed that the differences between simultaneous bilingual and monolingual people aged 9 to 10 years are not significant. In the age group of 13 to 14 years the differences are not significant except for the tests of hyponyms, where monolingual are performing better. In the age group of 18 and 25 the monolinguals show greater success rates compared with simultaneous bilingual in all kinds of tests. On whether the frequency of use of words affects the error rate can not reach a stable result for the three age-related age groups investigated and the ability to virtualize the words do not appear to be influencing the error rate.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Μετά από την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είδαμε πως η σημασία μιας λέξης αποτελεί το σύνολο των σημασιολογικών σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα στη λέξη αυτή και σε ένα πλήθος άλλων λέξεων ή φράσεων της γλώσσας.

Ο σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να συγκρίνει την ικανότητα μονόγλωσσων ατόμων να δημιουργούν σημασιολογικές σχέσεις μιας λέξης σε σχέση με ταυτόχρονα δίγλωσσα άτομα.

Ένα από τα σημαντικότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από μελέτες στην παιδική διγλωσσία τα τελευταία 25 χρόνια είναι ίσως ότι οι ταυτόχρονη κατάκτηση δύο ή περισσότερων γλωσσών μπορεί να θεωρηθεί ως πολλαπλή κατάκτηση μιας πρώτης γλώσσας.

Οδηγούμαστε λοιπόν στην υπόθεση πως τα μονόγλωσσα και ταυτόχρονα δίγλωσσα άτομα έχουν το ίδιο ποσοστό επιτυχίας σε δοκιμασίες δημιουργίας σημασιολογικών σχέσεων στην κοινή τους γλώσσα.

Τα δευτερεύοντα ερωτήματα που προκύπτουν είναι το κατά πόσο η ηλικία του δείγματος, η συχνότητα χρήσης και η δυνατότητα εικονοποίησης της λέξης επηρεάζουν το ποσοστό επιτυχίας.

Για να εξεταστεί η ερευνητική υπόθεση δημιουργήθηκε και χορηγήθηκε σε μονόγλωσσα (ελληνική γλώσσα) και ταυτόχρονα δίγλωσσα άτομα (με πρώτη γλώσσα την ελληνική και δεύτερη την ολλανδική) ένα τεστ, με δοκιμασίες δημιουργίας σημασιολογικών σχέσεων (συνωνυμίας, αντωνυμίας και υπωνυμίας) μεταξύ λέξεων στην ελληνική γλώσσα.

Για να εξακριβωθεί το κατά πόσο η ηλικία αποτελεί παράγοντα που επηρεάζει το ποσοστό επιτυχίας στις δοκιμασίες, οι δοκιμασίες χορηγήθηκαν σε άτομα τριών ηλικιακών ομάδων (9-10 ετών, 13-14 ετών και 18 έως 25 ετών).

Επιπρόσθετα για να διαπιστωθεί το κατά πόσο η συχνότητα χρήσης και η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων επηρεάζουν το ποσοστό επιτυχίας, κατά την διάρκεια δημιουργίας τους τεστ λήφθηκαν υπόψη η συχνότητα χρήσης και η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων που περιέχονται σε αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1. ΛΕΞΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΟΛΟΓΙΑ

2.1.1 Ορισμοί

Τον όρο Σημασιολογία (Semasiologie) χρησιμοποίησε πρώτος ο Reisiq για να δηλώσει τον κλάδο της επιστήμης που εξετάζει τις σημασίες των λέξεων (Μπαμπινιώτης, 1985).Αν και σήμερα οι σημασιολόγοι διαφωνούν ριζικά πολλές φορές στο τι ακριβώς είναι σημασία, οι περισσότεροι συγκλίνουν στον ορισμό πως αντικείμενο της σημασιολογίας είναι η μελέτη της γλωσσικής σημασίας (Χριστίδου, 1998).

Σύμφωνα με τον Μπαμπινιώτη (1985) η σημασιολογία μπορεί να ορισθεί διττώς ως εξής:

- i) Ο κλάδος της γλωσσικής επιστήμης που εξετάζει την σημασιολογική δομή της / μιας γλώσσας.
- ii) Ο τομέας της γραμματικής ο οποίος, παραλλήλως προς τη μορφοσύνταξη, την φωνητική και την φωνολογία, αφενός μεν αναλύει την σημασία των λέξεων, αφετέρου δε ερμηνεύει («ερμηνευτική σημασιολογία») την σημασιολογική δομή των προτάσεων, ή, κατ' άλλους παράγει («γενετική σημασιολογία») εξ ολοκλήρου τις προτάσεις βάσει αρχικών καθολικών σημασιολογικών σχημάτων.

Η Λεξική Σημασιολογία ασχολείται με τη συστηματική μελέτη των χαρακτηριστικών των λέξεων τα οποία σχετίζονται με τη σημασία (Lyons, 1999). Το τι ακριβώς περιλαμβάνει αυτό το επιστημονικό πεδίο πιθανόν να ποικίλλει από ερευνητή/τρια σε ερευνητή/τρια, αλλά κεντρικά θέματα τα οποία περιλαμβάνονται σε αυτό είναι τα εξής: ο καλύτερος τρόπος προσδιορισμού της σημασίας μιας λέξης, οι παραδειγματικές σημασιακές σχέσεις, όπως η συνωνυμία, η αντωνυμικότητα και η υπωνυμία, οι συνταγματικές σημασιακές σχέσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τους επιλογικούς περιορισμούς, οι δομές στο νοητικό λεξικό, όπως ταξινομικές ιεραρχίες, η σημασιακή μεταβολή των λέξεων μέσα στον χρόνο και οι διαδικασίες σημασιακής επέκτασης, όπως η μεταφορά και η μετωνυμία. Η λεξική σημασιολογία αντιπαρατίθεται συχνά προς τη γραμματική σημασιολογία και είναι πιθανό να αποκλείει πτυχές της σημασίας οι οποίες υπάγονται στην πραγματολογία (Cruse, 2006).

Το λέξημα αποτελεί τη βασική μονάδα της λεξικής σημασιολογίας (Cruse, 2006). Αντιστοιχεί περίπου σε μία από τις κοινές χρήσεις του όρου "λέξη". Ουσιαστικά, το λέξημα είναι ένας συσχετισμός ανάμεσα στη μορφή και τη σημασία, οποίος αγνοεί ορισμένα είδη διαφοροποίησης, τόσο στη μορφή όσο και στη σημασία. Όσον αφορά τη μορφή, αγνοούνται διαφορές οι οποίες

οφείλονται σε κλιτικά προσφύματα ή διαδικασίες και, επομένως τα *μιλάω*, *μιλάει*, *μιλούσα*, και *μιλώντας*, θεωρείται ότι ανήκουν όλα στο ίδιο λέξημα . Αντίθετα , παραγωγικές διαδικασίες και προσφύματα δημιουργούν νέα λεξήματα . Έτσι τα *μιλώ* και *αντιμιλώ*, ανήκουν σε διαφορετικά λεξήματα (Cruse, 2006).

Όσον αφορά τη σημασία, τα πράγματα είναι λίγο πιο περίπλοκα. Οι απόψεις δίστανται όσον αφορά τη σχέση ανάμεσα στις έννοιες και τα λεξήματα. Σύμφωνα με μία άποψη, κάθε διαφορετική έννοια αναπαριστά διαφορετικά λεξήματα. Σύμφωνα με μια άλλη άποψη όλες οι έννοιες σχετίζονται με την ίδια μορφή (ή με μια ομάδα μορφών οι οποίες σχετίζονται ως προς την κλίση τους) ανήκουν στο ίδιο λέξημα (Cruse, 2006).

Λεξική έννοια (lexical sense) ονομάζεται μια διακριτή σημασία η οποία έχει έναν καθιερωμένο συσχετισμό με έναν δεδομένο τύπο λέξης (Cruse, 2006).

Η λεξική σημασία (lexical meaning), συνήθως αντιπαρατίθεται προς τη γραμματική σημασία. Αναφέρεται στη σημασία την οποία έχουν πλήρη λεξικά στοιχεία όπως ονόματα, ρήματα και επίθετα και η οποία είναι κατά κανόνα πιο πλούσια και περίπλοκη από τη σημασία των γραμματικών στοιχείων όπως είναι τα προσφύματα, οι προθέσεις, οι σύνδεσμοι κτλ. (Cruse,2006) .

Σύμφωνα με την άποψη της Δομικής Σημασιολογίας η έννοια μιας λέξης αποτελεί το σύνολο των σημασιολογικών /λεξικών σχέσεων με άλλες λέξεις της ίδιας γλώσσας (Cruse, 2006). Εκτός του πλαισίου της Δομικής Σημασιολογίας, οι σημασιολογικές σχέσεις συχνά θεωρούνται σχέσεις μεταξύ εννοιών (ή άλλων σημασιολογικών μονάδων). Οι σημασιολογικές σχέσεις διακρίνονται σε «παραδειγματικές» και «συνταγματικές». Παραδειγματικές είναι οι σχέσεις ανάμεσα σε στοιχεία τα οποία μπορούν να εμφανίζονται στην ίδια θέση σε μια συντακτική δομή, ενώ συνταγματικές σημασιολογικές σχέσεις συνιστούν σχέσεις μεταξύ στοιχείων της ίδιας γραμματικής δομής (Cruse, 2006).

Σύμφωνα με τη Φιλιππάκη (1992) η σημασία μιας λέξης αποτελεί το σύνολο των σημασιολογικών σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα στη λέξη αυτή και σε ένα πλήθος άλλων σημασιολογικών λέξεων ή φράσεων μιας γλώσσας. Οι σχέσεις αυτές τοποθετούν τη λέξη μέσα σε ένα πλούσιο γλωσσικό δίκτυο και με τον τρόπο αυτό καθορίζουν τη σημασία της. Οι σημασιολογικές σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα σε δύο λεξήματα είναι πολλές αλλά εδώ θα περιοριστούμε στις κυριότερες τρεις την συνωνυμία, την αντωνυμία και την υπωνυμία. Μια λέξη ονομάζεται συνώνυμη μιας άλλης στην ίδια γλώσσα αν τουλάχιστον μία έννοιά της παρουσιάζει αρκετά μεγάλη ομοιότητα με τουλάχιστον μία από τις έννοιες της άλλης (Cruse, 2006).

Ο όρος της αντωνυμίας χρησιμοποιείται στη σημασιολογία για περιπτώσεις όπου η σημασία μιας λέξης ή φράσης είναι αντίθετη από τη σημασία μιας άλλης. (Φιλιππάκη, 1992).

Υπωνυμία, είναι η σημασιολογική εκείνη σχέση κατά την οποία η σημασία μιας λέξης ή φράσης συμπεριλαμβάνεται μέσα στη σημασία μιας άλλης. Π.χ. η σημασία του λεξήματος *γάτα* συμπεριλαμβάνει τη σημασία του λεξήματος *ζώο*

(Φιλιππάκη, 1992). Η σχέση αυτή εξηγείται συνήθως με όρους ένταξης σε μια κατηγορία, αλλά υπάρχουν δύο τρόποι για να γίνει κατανοητή. Όταν σκεφτόμαστε κατηγορίες πραγμάτων στον κόσμο (εκτασιακή άποψη), η κατηγορία των ζώων εμπεριέχει την οικογένεια των κυνοειδών, έτσι ώστε, αν κάτι είναι σκύλος, είναι απαραίτητα ζώο. Όταν όμως σκεφτόμαστε σημασίες (εντασιακή άποψη), η σημασία σκύλος εμπεριέχει τη σημασία ζώο. Ο όρος ο οποίος σε μια σχέση υπωνυμίας σχετίζεται με την ευρύτερη κατηγορία (λουλούδι, ζώο) ονομάζεται «υπερώνυμο» (επίσης συχνά ονομάζεται «υπερκείμενος όρος») και η περιεχόμενη κατηγορία (μαργαρίτα, σκύλος) είναι το «υπώνυμο» (Cruse, 2006). Η υπωνυμία θεωρείται ως μια από τις πιο θεμελιώδεις δομικές σχέσεις στο λεξικό (Lyons, 1968). Συνήθως ένα υπερώνυμο περιλαμβάνει ένα σύνολο ασύμβατων μεταξύ τους υπωνύμων. Αυτή είναι η βάση μιας ταξινομικής ιεραρχίας:

Υπερώνυμο	Υπώνυμο
ζώο	σκύλος, γάτα, καμήλα, λιοντάρι...
φρούτο	μήλο, πορτοκάλι, μπανάνα, αχλάδι...
δέντρο	πεύκο, έλατο, καρυδιά, καστανιά...

(Cruse, 2006).

2.1.2 Θεωρητική ανάλυση των σημασιολογικών σχέσεων

Οι λέξεις ορίζονται σε σχέση με άλλες σημασιολογικά συγγενείς, που οριοθετούν την έννοιά τους (Lyons, 1999). Εξεταζόμενη από τη σημασιολογική της σκοπιά, η λεξική δομή μιας γλώσσας (η δομή του λεξιλογίου της) θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα δίκτυο εννοιακών σχέσεων όπου οι λέξεις του λεξιλογίου μιας γλώσσας συνδέονται στενότερα μεταξύ τους, απαρτίζοντας ό,τι ο Lyons αποκαλεί «ιστούς λέξεων». Όπως εξηγεί παραστατικά «η λεξική δομή της γλώσσας – η δομή του λεξιλογίου της – μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί σαν ένα μεγάλο και περίπλοκο δίκτυο σημασιακών σχέσεων. Είναι σαν ένας τεράστιος, πολυδιάστατος ιστός αράχνης, που κάθε του πλοκάμι είναι μια τέτοια σχέση και κάθε κόμβος στον ιστό είναι και ένα διαφορετικό λέξημα» (Μπαμπινιώτης, 1985).

Οι όροι κλειδιά «δομή» και «σχέση» προϋποθέτουν και ορίζουν ο ένας τον άλλο. Από τη λέξη «δομή», μέσω του αντίστοιχου επιθέτου «δομικός», παράγεται ο όρος «δομισμός» (Lyons, 1999). Ο δομισμός, αποτελεί ένα πολύ γενικό κίνημα ή στάση στη σκέψη του 20^{ου} αιώνα, που επηρέασε πολλές

επιστήμες. Επέδρασε πολύ, στις κοινωνικές επιστήμες, στη γλωσσολογία, στη σημειολογία και στη λογοτεχνία.

Σύμφωνα με μία από τις βασικότερες και γενικότερες αρχές της δομικής γλωσσολογίας, οι γλώσσες αποτελούν ενιαία συστήματα, τα συστατικά (ή επίπεδα) των οποίων (γραμματικά, λεξικά και φωνολογικά) βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση (Lyons, 1999) .

Θα προχωρήσουμε στη συζήτηση μιας προσέγγισης που περιγράφει τη σημασιολογική δομή των λεξιλογίων των γλωσσών με συγκεκριμένο και συστηματικό τρόπο: τη χρήση σημασιολογικών αιτημάτων.

2.1.2.1 Η θεωρία των σημασιολογικών αιτημάτων

Ένας τρόπος για να παρουσιάσουμε τη σημασιολογική δομή των λεξημάτων μας προσφέρεται από τη θεωρία των σημασιολογικών αιτημάτων (meaning postulates), που πρότεινε ο φιλόσοφος Rudolf Carnap (Φιλιππάκη, 1992). Το σημασιολογικό αίτημα εκφράζει μια από τις σημασιολογικές σχέσεις, συνωνυμία, υπωνυμία κτλ. του λεξήματος. Ερμηνεύεται ως μια δήλωση που είναι αληθής και της οποίας η αλήθεια απορρέει αναγκαστικά από την έννοια των δύο σημασιών τις οποίες συνδέει (Φιλιππάκη, 1992).

Π.χ. στο 1 (i) παρουσιάζεται ένα σημασιολογικό αίτημα που εκφράζει συνωνυμία, ενώ στο 1 (ii) το σημασιολογικό αίτημα εκφράζει υπωνυμία και το 1 (ii) εκφράζει αντωνυμία. Η διαφορά στη σχέση που εκφράζεται αποδίδεται με τη διαφορά στα σύμβολα , " = " για την συνωνυμία , " → " για την υπωνυμία και " ~ " για την αντωνυμία .

(1) (i) ΑΝΤΡΑΣ = ΑΝΘΡΩΠΟΣ (σε κάποια από τις χρήσεις του)

(ii) ΑΝΤΡΑΣ → ΑΡΣΕΝΙΚΟ

(iii) ΚΟΙΜΙΣΜΕΝΟΣ ~ ΞΥΠΙΝΙΟΣ

(Φιλιππάκη, 1992).

Με μια τέτοια σειρά σημασιολογικών αιτημάτων μπορούμε να περιγράψουμε το σύνολο των σημασιολογικών σχέσεων του κάθε λεξήματος. Σε πολλές περιπτώσεις όμως είναι δυνατό για λόγους οικονομίας να παραλείψουμε κάποιες από αυτές τις σχέσεις (Φιλιππάκη, 1992).

Η ανάλυση βάσει των σημασιολογικών αιτημάτων δεν επιχειρεί την εξαγωγή τυχόν παρακινδυνευμένων καθολικών σημασιολογικών χαρακτηριστικών των συναφών λεξημάτων, αλλά περιγράφονται αυτούσιες οι σημασιολογικές σχέσεις που συνάγονται επαγωγικά από την ίδια την σημασία του λεξήματος. Έτσι οι απαιτήσεις στην ανάλυση μειώνονται σημαντικά και περιορίζονται μόνο σε ότι συνεπάγεται η έννοια του συγκεκριμένου λεξήματος χωρίς επικίνδυνες γενικεύσεις (Μπαμπινιώτης, 1980).

Η θεωρία των σημασιολογικών αιτημάτων έχει το πλεονέκτημα ότι δεν προϋποθέτει την εξαντλητική αποσύνθεση της έννοιας ενός λεξήματος σε ένα

ακέραιο αριθμό καθολικών εννοιακών συστατικών. Τα σημασιολογικά αιτήματα ορίζονται για τα λεξήματα καθαυτά χωρίς υποθέσεις για ατομικές συλλήψεις ή για καθολικότητα και δίνουν μία σκοπίμως ατελή ανάλυση της έννοιας ενός λεξήματος. (Lyons, 1999)

2.1.3 Η ανάλυση της λεξικής σημασίας

Στις παρακάτω παραγράφους θα αναλυθούν οι τύποι των τριών κυριότερων σημασιολογικών σχέσεων που υπάρχουν ανάμεσα σε δύο λεξήματα: την συνωνυμία, την αντωνυμία και την υπωνυμία.

2.1.3.1 Είδη συνωνύμων

Η ομοιότητα της σημασίας δύο λέξεων μπορεί να χωριστεί σε δύο διαστάσεις. Η μία είναι το πόσες κοινές έννοιες έχουν οι λέξεις αυτές μεταξύ τους και η άλλη το πόσο όμοιες είναι αυτές οι κοινές έννοιες μεταξύ τους. Έτσι ο Murphy (2003) ορίζει τους παρακάτω τύπους συνωνύμων:

Τα απόλυτα συνώνυμα, είναι εκείνα τα οποία είναι ακριβώς ίδια σε κάθε έννοια (Murphy, 2003). Έχουν την ίδια κατανομή, απαντούν δηλαδή στα ίδια περιβάλλοντα με το ίδιο ακριβώς νόημα κάθε φορά (Φιλιππάκη, 1992).

Υποψήφια απόλυτα συνώνυμα στη φυσική γλώσσα τείνουν να είναι λέξεις με σχετικά περιορισμένο αριθμό συμβατικών εννοιών, όπως *carbamide* = *urea* ή *groundhog* = *woodchuck* (Murphy, 2003). Πρέπει να σημειωθεί ότι πλήρης ταύτιση σημασίας (απόλυτη συνωνυμία) αν ποτέ απαντά, είναι πολύ σπάνια. Θα υπήρχαν απόλυτα συνώνυμα, αν υπήρχαν περιεχόμενα στα οποία η αντικατάσταση του ενός συνωνύμου από το άλλο δεν θα είχε καμία σημασιακή επίδραση. Δεδομένου όμως ότι μία βασική λειτουργία των λέξεων είναι να διαφοροποιούν τη σημασία, δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι τέτοια πανομοιότυπα ζεύγη είναι σπάνια (Cruse, 2006). Έτσι η γλώσσα βρίσκει τρόπο να επενδύσει το ένα από τα δύο συνώνυμα με κάποια διαφορετική εννοιολογική χροιά (περιγραφική, κοινωνική ή εκφραστική) (Φιλιππάκη, 1992).

Περισσότερο συνηθισμένα είναι τα εννοιακά συνώνυμα τα οποία μοιράζονται μία ή περισσότερες έννοιες, αλλά διαφέρουν σε άλλες. Πχ. οι λέξεις *ντιβάνι* (*sofa*) και *καναπές* (*couch*) (για τους περισσότερους ομιλητές της Αγγλικής) μοιράζονται την έννοια "ένα μακρύ υφασμάτινο κάθισμα, συνήθως με στήριγμα για την πλάτη και τα χέρια". Ωστόσο, η λέξη *ντιβάνι* απέκτησε πρόσφατα μια ακόμα έννοια αφού το *ντιβάνι* χρησιμοποιείται ως εργαλείο στην ψυχανάλυση (Murphy, 2003).

Οι δύο παραπάνω τύποι συνωνύμων, υποκύπτουν στον όρο λογικά συνώνυμα. Αν δύο λέξεις είναι λογικά συνώνυμα, αυτό σημαίνει πως οι λεξικές ή σημασιολογικές αναπαραστάσεις τους είναι ίδιες, πράγμα που οδηγεί στο να χρησιμοποιούνται αυτές οι δύο λέξεις με τον ίδιο τρόπο (Murphy, 2003).

Έπειτα υπάρχουν τα συνώνυμα που εξαρτώνται από το περιεχόμενο. Τα μερικά συνώνυμα δεν μοιράζονται έννοιες οι οποίες είναι ακριβώς ίδιες, αλλά κάθε μέλος ενός ζεύγους μερικής συνωνυμίας έχει μια έννοια η οποία μοιάζει πολύ με μία έννοια του άλλου μέλους, έτσι ώστε κάτι που περιγράφεται από το ένα μέλος, συχνά (ή τουλάχιστον κάποιες φορές) μπορεί να περιγραφεί από το άλλο (Murphy, 2003). Παραδείγματα αποτελούν τα *ομιχλώδης* \approx *θαμπός* (*foggy* \approx *misty*) και *όχλος* \approx *πλήθος* (*mob* \approx *crowd*). Συχνά τα μερικά συνώνυμα είναι αυτό που συνήθως εννοούν οι άνθρωποι όταν αναφέρονται στα "συνώνυμα". Το πρόβλημα με τα μερικά συνώνυμα είναι πως μπορεί να περιλαμβάνουν τα πάντα, από τα *μεγάλο* \approx *τεράστιο* (*big* \approx *large*) μέχρι τα *ώριμος* \approx *μεστωμένος* (*mature* \approx *ripe*) και *ψημένος* \approx *μαγειρεμένος* (*roast* \approx *bake*). Έτσι, ενώ κάποιες περιπτώσεις μερικής συνωνυμίας μοιάζουν λογικές σε ουδέτερα πλαίσια, άλλες περιπτώσεις εξαρτώνται από το περιεχόμενο για να αναδείξουν τις ομοιότητές τους (Murphy, 2003).

Τέλος, οι Church et al.(1994), αναφέρουν τα κλιμακωτά συνώνυμα. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, τα ζεύγη των συνωνύμων αναπαριστούν κατηγορίες βασισμένες σε αρχέτυπα στις οποίες η λέξη στόχος είναι η περισσότερο υποδειγματική, και τα συνώνυμα διαφέρουν από το αρχέτυπο με διάφορους τρόπους – συχνά επειδή ενδεικνύουν επιπρόσθετες πληροφορίες όπως στο παράδειγμα των Church et al.(1994:155) των *bad* \approx *shocking* στο (2)

α. Bad , isn't it?

β. Yes, it's shocking

(Murphy, 2003).

Πρέπει να σημειώσουμε ότι από τις τρεις σημασιολογικές σχέσεις που αναφέρουμε η συνωνυμία είναι η λιγότερο παραγωγική σχέση ενώ οι επωνυμία και η αντωνυμία είναι πολύ βασικές και παραγωγικές. Το λεξιλόγιο μιας γλώσσας δομείται σε μεγάλο βαθμό από αυτές τις δύο (Φιλιππική, 1992).

2.1.3.2 Είδη αντωνυμιών

Η σημασιολογική αντίθεση, αποτελεί ένα πολύ φυσικό φαινόμενο της γλώσσας κι έχει ευρύτατη εφαρμογή. Έχει διάφορες μορφές, ο τρόπος δηλαδή, με τον οποίο δύο λέξεις βρίσκονται σε αντίθεση η μία με την άλλη δεν είναι πάντα ο ίδιος. Π.χ. το αντίθετο του *ζεστός* είναι το *κρύος* και το αντίθετο του *άνυπαντρος* είναι το *παντρεμένος*, αλλά ενώ για το πρώτο ζεύγος υπάρχουν διαβαθμίσεις *πιο ζεστός*, *πιο κρύος* και ενδιάμεσες καταστάσεις *ούτε ζεστός*, *ούτε κρύος*, για το δεύτερο ζεύγος η αντίθεση είναι πιο απόλυτη. Ένας άνθρωπος ή είναι παντρεμένος ή δεν είναι (Φιλιππάκη,1992).

Τα αντώνυμα, βρίσκονται κατά κανόνα σε σχέση αντίθεσης, δηλαδή με το να αρνούμαστε το ένα δεν αποδεχόμαστε το άλλο, καθώς υπάρχουν βαθμοί της δηλούμενης ιδιότητας οι οποίοι δεν ανήκουν στον έναν ή στον άλλον όρο

(Cruse, 2006). Έτσι, για παράδειγμα, η πρόταση *O/H X δεν είναι αργός/ή δεν συνεπάγεται ότι O/H X είναι γρήγορος/η* (Cruse, 2006).

Το είδος της αντίθεσης που παρουσιάζει το ζεύγος *ζεστός-κρύος* ονομάζεται κλιμακωτή αντίθεση. Ένα κατηγορούμενο υπολογίζεται ως κλιμακωτό αν περιγράφει μια ιδιότητα (ή κατάσταση, ή πράξη κτλ.), η οποία μπορεί να υπάρξει σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό (Murphy, 2003).

Οι κλιμακωτές λέξεις είναι μοναδικά ικανές να πάρουν βαθμούς τροποποίησης (όπως το *πολύ* ή το *λίγο*) και να υπάρξουν σε συγκριτικό ή υπερθετικό βαθμό (Murphy, 2003).

Η αντωνυμία, με την στενή της έννοια, εστιάζεται κυρίως σε αντιθέσεις οι οποίες είναι συμμετρικά τοποθετημένες σε μία κλίμακα, όπως *κρύο/ζεστό*, παρά σε αντιθέσεις που δεν είναι τοποθετημένες σε μια κλίμακα όπως το *χλιαρό/ψυχρό* (Murphy, 2003). Ο Odegen (1967) υποστηρίζει πως τα αντίθετα μπορούν να αποτελούν τα δύο άκρα μιας κλίμακας.

Σύμφωνα με τον Cruse (1986), τα ζεύγη των κλιμακωτών αντωνύμων μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε υποείδη τα οποία έχουν διακριτές ιδιότητες.

Τα πολικά αντώνυμα δηλώνουν σχετικές τιμές σε μια κλίμακα η οποία αφορά μια συγκεκριμένη παράμετρο, όπως το μήκος ή το βάρος. Οι τιμές αυτές μετρούνται κατά κανόνα με συμβατικές μονάδες. Ο ένας από τους όρους ενός ζεύγους πολικών αντωνύμων είναι θετικός σε σχέση με τη συμβατική κλίμακα και ο άλλος αρνητικός καθώς δηλώνουν «περισσότερο» η «λιγότερο» από αυτό που μετράει η κλίμακα (Cruse, 2006). Παραδείγματα πολικών αντωνύμων αποτελούν τα *μακρύς/ιά/ύ : κοντός/ή/ό*, *βαρύς/ιά/ύ : ελαφρύς/ιά/ύ* (Cruse, 2006).

Τα επικαλυπτόμενα αντώνυμα συνήθως φανερώνουν μια αξιολογική πολικότητα (σε αντίθεση με τα πολικά αντώνυμα τα οποία είναι κατά κανόνα αντικειμενικά και αξιολογικά ουδέτερα) καθώς ο ένας όρος εκφράζει μια θετική στάση απέναντι στο αντικείμενο αναφοράς και ο άλλος όρος μια αρνητική στάση (Cruse, 2006). Παραδείγματα αποτελούν τα *καλός/ή/ό : κακός/ή/ό*, *ευγενής/ές : αγενής/ές*, *έξυπνος/η/ο : ανόητος/η/ο* (Cruse, 2006).

Τα ισοδύναμα αντώνυμα όπως και στην περίπτωση των επικαλυπτόμενων αντωνύμων, κάθε όρος λειτουργεί σε μια δική του κλίμακα, αλλά αντίθετα με τα επικαλυπτόμενα αντώνυμα οι κλίμακες δείχνουν προς τα έξω, ξεκινώντας από μια κοινή μηδενική τιμή αντί να επικαλύπτονται (Cruse, 2006). Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εξής: *ζεστός/ή/ό : κρύος/α/ο*, *γλυκός/ιά/ό : ξινός/ή/ό*, *ευτυχισμένος/η/ο : δυστυχισμένος/η/ο* (Cruse, 2006). Από όλα τα είδη αντωνύμων, τα ισοδύναμα εμφανίζουν τον μεγαλύτερο βαθμό συμμετρίας ανάμεσα στους δύο όρους (Cruse, 2006). Οι Lehrer και Lehrer (1982), αναφέρονται στα συμμετρικά κλιμακωτά αντίθετα ως τέλεια αντώνυμα.

Η αντίθεση που εντοπίσαμε στο ζεύγος *ανύπαντρος - παντρεμένος* ονομάζεται από τους Hurford και Heasley (1983) δυαδική αντωνυμία, ενώ ο Lyons (1981) την αποκαλεί συμπληρωματική.

Μια άλλη υποδιαίρεση της σημασιολογικής αντωνυμίας ή αντίθεσης είναι η αντιστροφή. Είναι η σχέση που υπάρχει μεταξύ κατηγορημάτων που εκφράζουν την ίδια σχέση ανάμεσα σε ορισμένα πρόσωπα ή πράγματα. Τα πρόσωπα ή πράγματα αυτά παρουσιάζονται σε αντίστροφη σειρά στις προτάσεις που περιέχουν αντίστροφα κατηγορήματα (Φιλιππάκη, 1992)

Ακολουθούν μερικά παραδείγματα.

(3) (i) Ο Γιάννης πούλησε το αυτοκίνητο στον Νίκο.

(ii) Ο Νίκος αγόρασε το αυτοκίνητο από το Γιάννη.

(4) (i) Η Μαρία είναι εγγονή της Ελένης .

(ii) Η Ελένη είναι γιαγιά της Μαρίας .

Τα ζευγάρια *πουλώ-αγοράζω* και *εγγονή - γιαγιά* αποτελούν παραδείγματα σχέσης αντιστροφής (Φιλιππάκη, 1992).

2.1.3.3 Είδη υπωνύμων

Όπως και οι άλλες σημασιολογικές σχέσεις, έτσι και η υπωνυμία μπορεί να διαχωριστεί σε τύπους. Βέβαια το πόσοι τύποι υπάρχουν και το κατά πόσο οι τύποι αυτοί παρέχουν ένα έγκυρο και ολοκληρωμένο τρόπο ταξινόμησης των σχέσεων υπωνυμίας, είναι θέμα προς συζήτηση (Murphy, 2003).

Η περισσότερο συχνά αναφερόμενη διαφοροποίηση είναι αυτή της ταξονομικής και λειτουργικής υπωνυμίας (Miller, 1998).

Οι ταξονομικές σχέσεις είναι τύπου "είναι – είδος – του" (IS- A- KIND- OF), ενώ οι λειτουργικές σχέσεις είναι τύπου "χρησιμοποιείται- ως - είδος - του" (IS- USED-AS-A-KIND-OF) (Murphy, 2003).

Για παράδειγμα, η *αγελάδα* βρίσκεται σε ταξονομική σχέση με το *ζώο* (μια αγελάδα είναι ζώο) , αλλά βρίσκεται σε λειτουργική σχέση με το *εκτρεφόμενο ζώο* (μια αγελάδα είναι εκτρεφόμενο ζώο). Η διαφορά των λειτουργικών σχέσεων είναι περισσότερο λεπτή, διότι δεν αποτελεί μια λογικά απαραίτητη σχέση: κάθε αγελάδα δεν είναι εκτρεφόμενο ζώο, κάθε σκύλος δεν είναι κατοικίδιο. Οι ταξονομικές σχέσεις, από την άλλη, είναι αναλυτικές : τα μη-ζώα δεν μπορούν να είναι αγελάδες (Murphy, 2003).

2.1.4 Κατάκτηση Σημασιολογικών σχέσεων

Στις παρακάτω παραγράφους γίνετε μια σύντομη αναφορά στο πως αναπτύσσεται η ικανότητα των παιδιών να κατανοούν και να χρησιμοποιούν τις σημασιολογικές σχέσεις κατά τη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας.

2.1.4.1 Κατάκτηση συνωνυμίας

Κατά τη διαδικασία κατάκτησης της γλώσσας ο E. Clark (1993) έχει δείξει πως για τα παιδιά, η αρχική σημασία των λέξεων αλλάζει καθώς το λεξιλόγιό τους αναπτύσσεται. Αυτό συμβαίνει διότι τα παιδιά, όπως και οι ενήλικοι ομιλητές (Clark, 1993) πάντα αποφεύγουν την συνωνυμία και υποθέτουν πως υπάρχουν διαφορές στη σημασία των λέξεων. Έτσι, ο αριθμός των πιθανών σημασιών μιας άγνωστης λέξης μειώνεται, αφού το παιδί υποθέτει πως η σημασία μιας καινούριας λέξης δεν εκφράζεται από μια ήδη γνωστή του λέξη. Επειδή τα παιδιά πάντα προσπαθούν να έχουν μια διαφορετική μορφή για κάθε διαφορετική σημασία, οι υπεργενικεύσεις (π.χ. χρήση της λέξης *σκύλος* για όλα τα ζώα) και οι λάθος απεικονίσεις (π.χ. χρήση της λέξης *χυμός* για όλα τα μπουκάλια) των παιδιών διαρκούν έως ότου οι σωστές λέξεις για αυτές τις σημασίες να προστεθούν στο λεξιλόγιό τους και έτσι να εξασφαλιστεί ανταγωνισμός συνωνυμίας για την αρχική αντιστοιχία μορφής–σημασίας (Murphy, 2003).

Ακραίες περιπτώσεις πρώιμης αποφυγής συνωνυμίας παρατηρούνται σε κάποια παιδιά που εκτίθενται σε δύο γλώσσες και περνούν μια σύντομη αρχική περίοδο αποφυγής της διαγλωσσικής συνωνυμίας (Taeschner, 1983).

Έτσι, ενώ ένα τέτοιο παιδί έχει εκτεθεί στην αγγλική λέξη *milk* (γάλα) και στη γαλλική *lait* (γάλα), έχει μόνο μία από αυτές τις δύο λέξεις στο ενεργό του λεξιλόγιο, ή αν χρησιμοποιεί και τις δύο λέξεις, έχει δώσει στην κάθε μία διαφορετική σημασία (πιθανώς το *milk* αν είναι σε μπουκάλι και το *lait* σε φλιτζάνι). Σε τέτοιες περιπτώσεις το παιδί δεν έχει συνειδητοποιήσει ακόμα πως οι λέξεις στις δύο γλώσσες είναι μέρη διαφορετικών συστημάτων και για το λόγο αυτό, δεν αποτελούν σημασιολογικούς ανταγωνιστές. Πιθανόν, λόγω της αποφυγής αυτής της σημασιολογικής σχέσης από μέρους των παιδιών, η συνωνυμία εμφανίζεται αργότερα στην μεταγλωσσική τους συμπεριφορά σε σχέση με άλλες σημασιολογικές σχέσεις (Murphy, 2003).

Ο Heiden (1978) βρήκε πως παιδιά 6 ετών είχαν καλή γνώση της αντωνυμίας αλλά δεν τα πήγαιναν το ίδιο καλά με τη συνωνυμία παρά μόνο 2 χρόνια αργότερα.

2.1.4.2 Κατάκτηση αντωνυμίας

Υπάρχουν πολλές διαφορετικές απόψεις για το πώς και πότε τα παιδιά μαθαίνουν την αντωνυμία (Murphy, 2003). Ο Kegan (1984), για παράδειγμα, πιστεύει πως η αναγνώριση της αντίθεσης κατανοείται πολύ νωρίς και πολύ εύκολα για να γίνει προϊόν επιμελούς διδασκαλίας. Άλλα στοιχεία δείχνουν πως τα παιδιά μαθαίνουν την λεξική αντίθεση σε μεγαλύτερη ηλικία, και οι περισσότερες προσεγγίσεις υποθέτουν πως η αντωνυμία διδάσκεται παρά κατακτάται. Οι ασυμφωνίες σε τέτοιες μελέτες προκύπτουν κυρίως λόγω του πως ορίζουν την "κατάκτηση της αντωνυμίας" (Murphy, 2003).

Ένα ευρύ φάσμα γνώσεων ή ικανοτήτων αξιολογείται σε μια έρευνα κατάκτησης της αντωνυμίας, όπως γνώση των λέξεων που εμπλέκονται, γνώση των κοινών κανονικών ζευγών, γνώση της έννοιας της αντίθεσης ή της αντωνυμίας και την ικανότητα χρήσης όλων αυτών των γνώσεων σε μια μεταγλωσσική δοκιμασία. Σύμφωνα με αυτόν τον τρόπο ένα μεγάλο εύρος συμπεριφορών έχουν χρησιμοποιηθεί για να καθοριστεί η γνώση της συνωνυμίας των παιδιών, περιλαμβανομένων της χρήσης αντωνύμων σε ελεύθερη δοκιμασία συσχέτισης λέξεων, της σωστής απόκρισης σε δοκιμασίες τύπου "ποιο είναι το αντίθετο του χ;" και της χρήσης αντωνύμων σε κατάλληλα γλωσσικά πλαίσια (Murphy, 2003).

Η έρευνα των Kreezer Pallenbach (1929) έδειξε πως τα περισσότερα παιδιά τα καταφέρνουν καλύτερα σε μια μεταγλωσσική δοκιμασία αντίθεσης (χρησιμοποιώντας κανονικά ή μη κανονικά αντίθετα) μετά την ηλικία των 5 ετών, με το 90% των υποκειμένων να έχουν μάθει επιτυχώς να παίζουν το παιχνίδι "ποιο είναι το αντίθετο του χ;" από την ηλικία των 7 ετών και 6 μηνών. Υπάρχουν αμφιβολίες ωστόσο, για το αν η ηλικία κατάκτησης των αντωνύμων θα ήταν η ίδια αν αξιολογούσαμε μια αντίστοιχη ομάδα σήμερα, καθώς πλέον περισσότερες μεταγλωσσικές δεξιότητες μαθαίνονται σε όλο και μικρότερες ηλικίες (Ervin 1961). Κανένα από τα πεντάχρονα παιδιά της μελέτης του 1929 δεν γνώριζαν τι είναι η αντίθεση, αλλά σήμερα τα παιδιά των βιομηχανοποιημένων χωρών εκτίθενται στην έννοια της αντίθεσης μέσα από αμέτρητα βιβλία, τραγούδια, τηλεοπτικά προγράμματα, τόσο στο σπίτι όσο και στους παιδικούς σταθμούς (Murphy, 2003).

Είναι λοιπόν σίγουρο το ότι η έκθεση των παιδιών στην έννοια των αντωνύμων έχει γίνει περισσότερο σκόπιμη και συχνή τις τελευταίες δεκαετίες.

Συνοψίζοντας, αν κρίνουμε την κατάκτηση των αντωνύμων από την χρήση των αντωνύμων των παιδιών με τον τρόπο που τα χρησιμοποιούν και οι ενήλικες στην ομιλία, τότε η κατάκτησή τους συμβαίνει σε πολύ νεαρή ηλικία. Αν κρίνουμε από την χρήση των αντωνύμων των παιδιών σε μεταγλωσσικές δοκιμασίες όπως αυτή της συσχέτισης λέξεων, και σε παιχνίδια τύπου "ποιο είναι το αντίθετο του χ;", τότε η κατάκτηση συμβαίνει αργότερα (Murphy, 2003).

Το τελευταίο αποτέλεσμα είναι πιο πειστικό, δεδομένου ότι η χρήση αντωνύμων στις δοκιμασίες είναι πιο ευαίσθητο σε ξένους παράγοντες, όπως μια προτίμηση για συνταγματική σκέψη ή την παρανόηση της δοκιμασίας. Τέτοια πειράματα εντούτοις, δείχνουν πως τα παιδιά, όπως και οι ενήλικες, είναι προκαταλημμένα υπέρ της αντίθεσης. Σε δοκιμασίες συσχέτισης λέξεων τα παιδιά που αποκρίνονται παραδειγματικά προτιμούν τις απαντήσεις αντωνύμων από αυτές των συνωνύμων. Ακόμη και προτού τελειοποιήσουν τη μονολεκτική απάντηση της δοκιμασίας, αποκρίνονται προτού αποκριθούν στα συνώνυμα (Murphy, 2003).

2.2. ΔΙΓΛΩΣΣΙΑ

2.2.1. Ορισμοί διγλωσσίας και δίγλωσσου

Οι δίγλωσσοι καθορίζονται ως άτομα ή ομάδες ατόμων που έχουν επικοινωνιακές δεξιότητες, με διάφορους βαθμούς ικανότητας, στην προφορική ή / και γραπτή μορφή, έτσι ώστε να αλληλεπιδρούν με τους ομιλητές μιας ή περισσότερων γλωσσών σε μια δεδομένη κοινωνία (Bhatia&Ritchie, 2004). Αναλόγως, η διγλωσσία μπορεί να οριστεί ως οι ψυχολογικές και κοινωνικές καταστάσεις των ατόμων ή των ομάδων ατόμων που προκύπτουν από τις αλληλεπιδράσεις μέσω της γλώσσας στην οποία δύο ή περισσότεροι γλωσσικοί κώδικες χρησιμοποιούνται για την επικοινωνία (Bhatia&Ritchie, 2004).

2.2.2. Ταξινομήσεις των μεμονωμένων δίγλωσσων

Η διγλωσσία έχει πολλαπλές διαστάσεις. Αντανακλώντας την πολλαπλή διάσταση της διγλωσσίας, οι ερευνητές έχουν προτείνει διάφορες ταξινομήσεις, ανάλογα με τις διαστάσεις που αυτοί εστιάζουν. Για παράδειγμα, η διάκριση μεταξύ των ισορροπημένων (balanced) και κυρίαρχων (dominant) δίγλωσσων είναι βασισμένη στη σχέση μεταξύ των ικανοτήτων των αντίστοιχων γλωσσών που εκείνοι κατέχουν. Οι ισορροπημένοι δίγλωσσοι είναι εκείνοι που αποκτούν παρόμοιους βαθμούς ικανότητας και στις δύο γλώσσες, ενώ οι κυρίαρχοι δίγλωσσοι είναι άτομα των οποίων η ικανότητα στη μια γλώσσα είναι υψηλότερη από αυτή στην άλλη γλώσσα(ες). (Bhatia&Ritchie, 2004).

Οι διακρίσεις για τους σύνθετους (compound) και τους ισότιμους (coordinate) δίγλωσσους εστιάζουν στις διαστάσεις για το πώς δύο (ή περισσότεροι) γλωσσικοί κώδικες οργανώνονται από τα άτομα. Στους σύνθετους διγλώσσους, δύο σύνολα γλωσσικών κωδικών αποθηκεύονται σε μια μονάδα έννοιας, ενώ στους ισότιμους διγλώσσους, κάθε γλωσσικός κώδικας θεωρείται ότι οργανώνεται χωριστά σε δύο σύνολα μονάδας εννοιών (Bhatia&Ritchie, 2004).

Οι δίγλωσσοι μπορούν επίσης να ταξινομηθούν ανάλογα με την ηλικία κατάκτησης των δύο (ή περισσότερων) γλωσσών.

Μια διάκριση πρέπει πρώτα να γίνει μεταξύ της διγλωσσίας της παιδικής ηλικίας (childhood bilinguality), της εφηβικής διγλωσσίας (adolescent bilinguality) και της ενήλικης διγλωσσίας (adult bilinguality). Η πρώτη πραγματοποιείται ταυτόχρονα με τη γενική ανάπτυξη του παιδιού με άλλα λόγια αυτή η δίγλωσση εμπειρία συμβαίνει κατά την ίδια χρονική στιγμή που τα διάφορα συστατικά στοιχεία της ανάπτυξης δεν έχουν ακόμη ωριμάσει και μπορούν συνεπώς να επηρεαστούν από αυτή την εμπειρία. Στη διγλωσσία της παιδικής ηλικίας διακρίνουμε: α)την ταυτόχρονη πρώιμη ή νηπιακή διγλωσσία (simultaneous early or infant bilinguality), όταν το παιδί αναπτύσσει δύο μητρικές γλώσσες από την έναρξη της γλώσσας, την οποία ονομάζουμε πρώτη

και δεύτερη γλώσσα. Όπως για παράδειγμα το παιδί που έχει μια γλωσσικά μικτή οικογένεια και β) τη διαδοχική διγλωσσία παιδικής ηλικίας, όταν το παιδί αποκτά μια δεύτερη γλώσσα νωρίς στην παιδική ηλικία αλλά αφού η βασική γλωσσική κατάκτηση της μητρικής του γλώσσας έχει πραγματοποιηθεί. Σε αυτήν την περίπτωση και σε όλες τις άλλες περιπτώσεις διαδοχικής δίγλωσσης απόκτησης αναφερόμαστε ως L^1 για την μητρική γλώσσα και ως L^2 για την δεύτερη γλώσσα (Hamers&Blanc, 2000).

Ενώ η ανάπτυξη της ταυτόχρονης διγλωσσίας πραγματοποιείται μέσω της άτυπης, ακούσιας εκμάθησης, η διαδοχική διγλωσσία της παιδικής ηλικίας μπορεί να εμφανιστεί ανεπίσημα, όπως σε περίπτωση παιδιού μιας οικογένειας μεταναστών αλλά μπορεί επίσης να προκύψει από την εκ προθέσεως μάθηση, όπως σε ορισμένα δίγλωσσα εκπαιδευτικά προγράμματα. Μια άλλη σημαντική διαφορά μεταξύ της ταυτόχρονης (simultaneous) και διαδοχικής (consecutive) διγλωσσίας αφορά τη χαρτογράφηση μορφής-λειτουργίας: στην περίπτωση της ταυτόχρονης διγλωσσίας το παιδί πρέπει να χαρτογραφήσει δύο μορφές επάνω σε μια λειτουργία, κάτι που ονομάζεται σύνθετη χαρτογράφηση. Στη διαδοχική διγλωσσία, η απλή χαρτογράφηση (μία γλωσσική μορφή) εμφανίζεται πριν από την απόκτηση της δεύτερης γλώσσας για τις λειτουργίες που έχουν ήδη αποκτηθεί (Hamers&Blanc, 2000).

Εστιάζοντας στην κοινωνική θέση της γλώσσας, ο Fishman (1977) διάκρινε τους παραδοσιακούς (folk) διγλώσσους από τους ελίτ (elite) διγλώσσους. Οι παραδοσιακοί δίγλωσσοι είναι γλωσσικές ομάδες μειονότητας, των οποίων η γλώσσα δεν έχει μια υψηλή θέση στην κυρίαρχη γλωσσική κοινωνία στην οποία κατοικούν, ενώ οι ελίτ δίγλωσσοι είναι εκείνοι που μιλούν μια κυρίαρχη γλώσσα σε μια δεδομένη κοινωνία και που μιλούν επίσης μια άλλη γλώσσα που τους δίνει πρόσθετη αξία μέσα η κοινωνία. Ο Lambert (1974) εστίασε στον τρόπο με τον οποίο κάποιου η δεύτερη γλώσσα είχε επιπτώσεις στη διατήρηση της μητρικής γλώσσας. Δίγλωσσοι που μπορούν να ενισχύσουν την δεύτερη γλώσσα τους χωρίς απώλεια της ικανότητάς τους στην μητρική τους γλώσσα αναφέρονται ως πρόσθετοι δίγλωσσοι (additive), ενώ εκείνοι των οποίων η δεύτερη γλώσσα αποκτήθηκε σε βάρος της απώλειας της μητρικής τους γλώσσας αναφέρονται ως αφαιρετικοί (subtractive) δίγλωσσοι.

Τέλος, οι δίγλωσσοι μπορούν να διακριθούν από την άποψη της πολιτιστικής ταυτότητάς τους. Οι δίγλωσσοι που φέρουν χαρακτηριστικά δύο κουλτούρων, των οποίων η πολιτιστική ταυτότητα διαμορφώνεται από δύο πολιτισμούς/κουλτούρες (bicultural) και οι δίγλωσσοι που φέρουν χαρακτηριστικά από μια κουλτούρα, των οποίων η πολιτιστική ταυτότητα διαμορφώνεται από ένα πολιτισμό/κουλτούρα με απώλεια του πολιτισμού/κουλτούρας (monocultural) της μητρικής γλώσσας (Bhatia&Ritchie, 2004).

2.2.3. Δίγλωσση ανάπτυξη

2.2.3.1. Πρώιμη αντίληψη

Αναλύοντας την αντίληψη των φωνημάτων από τεσσάρων έως οκτώ μηνών βρέφη που μεγάλωσαν σε δίγλωσσα (ισπανικά-αγγλικά) ή μονόγλωσσα (αγγλικά) περιβάλλοντα, οι Eilers, Gavin & Oller (1982) διαπίστωσαν ότι η πρώτη ομάδα διακρίνει καλύτερα από τη δεύτερη όχι μόνο μεταξύ αγγλικών και ισπανικών φωνημάτων, αλλά και μεταξύ των φωνημάτων των αγγλικών και των φωνημάτων της τσέχικης γλώσσας, μια γλώσσα στην οποία δεν έχουν εκτεθεί ποτέ. Τα αποτελέσματα αυτά ερμηνεύονται ως πιθανά στοιχεία ότι μια πλουσιότερη γλωσσική συμβολή από το περιβάλλον ενθαρρύνει μια καλύτερη ανάπτυξη των σχετικών δεξιοτήτων, σε αυτήν την περίπτωση την φωνημική διάκριση. επίσης φαίνεται ότι τα προγλωσσικά νήπια στα δίγλωσσα σπίτια είναι σε θέση να διακρίνουν μεταξύ των μοντέλων προσωδίας των γαλλικών και αγγλικών (Goodz, 1984-1985).

2.2.3.2 Πρώιμες παραγωγές

Μέχρι σήμερα, φαίνεται ότι ένα βρέφος που εκτίθεται σε ένα δίγλωσσο περιβάλλον πρέπει να αναπτύξει αντιληπτικές δεξιότητες που θα του επιτρέψουν να διακρίνει τις δύο γλώσσες του. Τόσο δίγλωσσα όσο και τα μονόγλωσσα βρέφη αναπτύσσονται με έναν παρόμοιο τρόπο: μαθαίνουν να κάνουν διακρίνουν τα λεκτικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα που είναι σχετικά με το περιβάλλον τους. Σε αντίθεση με τους μονόγλωσσους, οι δίγλωσσοι που βρίσκονται στα στάδια ανάπτυξης πρέπει επίσης να μάθουν συγκεκριμένες δεξιότητες επεξεργασίας: στο αντιληπτικό επίπεδο πρέπει να διακρίνουν τα ακουστικά μοντέλα των δύο γλωσσών και το καταφέρνουν σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα. υπάρχουν επίσης κάποιες ενδείξεις ότι οι δίγλωσσοι αναπτύσσουν συγκεκριμένες στρατηγικές, διαφορετικές από τους μονόγλωσσους (Goodz, 1985). Φαίνεται ότι το δίγλωσσο παιδί αναπτύσσει δύο ανεξάρτητα φωνολογικά συστήματα, τα οποία όμως δεν ταυτίζονται με δυο μονόγλωσσα φωνολογικά συστήματα. Στο επίπεδο παραγωγής, ταιριάζουν με τους μονόγλωσσους στο φωνολογικό επίπεδο και δύσκολα διακρίνονται από τις δύο ίδιες μονόγλωσσες ομάδες, εντούτοις, μπορεί να εκδηλωθεί παρέμβαση από την άλλη γλώσσα στο φωνητικό επίπεδο (Watson, 1991).

2.2.3.3 Λεξιλογική ανάπτυξη

Υπάρχει μια γενική συμφωνία ότι το δίγλωσσο νήπιο παράγει την πρώτη λέξη του ταυτόχρονα με ένα μονόγλωσσο νήπιο και στο ολοφραστικό στάδιο

χρησιμοποιεί λέξεις από τις δύο γλώσσες του. Οι Volterra και Taeschner (1978), διακρίνουν δύο στάδια: πρώτα το παιδί έχει ένα λεξικολογικό σύστημα που περιλαμβάνει λέξεις και από τις δύο γλώσσες, αργότερα το παιδί κάνει διακρίσεις μεταξύ των δύο συστημάτων και αρχίζει να χρησιμοποιεί μεταφραστικές ισοτιμίες.

Οι Doyle, Champagne & Segalovitz (1977) παρατήρησαν ότι τα δίγλωσσα παιδιά είχαν μικρότερο λεξιλόγιο στην κυρίαρχη γλώσσα τους από τα μονόγλωσσα ζευγάρια τους, αλλά εξέφρασαν περισσότερες έννοιες και παρουσίασαν μεγάλη λεκτική άνεση στη αφήγηση ιστοριών.

Υπήρξαν ορισμένοι ισχυρισμοί για ένα έλλειμμα στο λεξιλόγιο στην ανάπτυξη των εγγενών διγλώσσων. Εντούτοις, αυτό δεν είναι σταθερό και σε άλλες μελέτες, για παράδειγμα, οι Pearson, Fernandez & Oller (1993), συγκρίνοντας το δεκτικό και το παραγωγικό λεξιλόγιο 25 παιδιών που μεγάλωσαν δίγλωσσα, με αυτό των αντίστοιχων μονόγλωσσων, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η δυνατότητα κατανόησης ήταν συγκρίσιμη σε κάθε γλώσσα, η παραγωγή σε κάθε γλώσσα ήταν μικρότερη για τα δίγλωσσα παιδιά απ' ό,τι για τα μονόγλωσσα παιδιά. Αλλά εάν τα λεκτικά τεμάχια στις δύο γλώσσες λαμβάνονταν από κοινού, η παραγωγή ήταν συγκρίσιμη. Οι μεταφραστικές ισοτιμίες στο λεξικό του δίγλωσσου παιδιού δεν υπάρχουν για όλες τις λέξεις και τα δύο λεξικά αλληλεπικαλύπτονται μόνο εν μέρει.

Η πρόωρη λεξικολογική ανάπτυξη συσχετίζεται με το ποσό της αλληλεπιδρώμενης έκθεσης σε κάθε γλώσσα. Οι μονολεκτικές παραγωγές του ταυτόχρονου δίγλωσσου παιδιού στην κυρίαρχη γλώσσα είναι μικρότερες από αυτές του μονόγλωσσου (Pearson, Fernandez & Oller, 1993). Μελετώντας ταυτόχρονα δίγλωσσα νήπια (8 μήνες έως 2.6 έτη) που έλαβαν ακουστικό ερέθισμα στα ισπανικά και στα αγγλικά για διαφορετικά χρονικά διαστήματα οι Pearson, Fernandez, Lewedeg & Oller (1997) έλαβαν υψηλές συσχετίσεις μεταξύ του χρόνου της αλληλεπιδρώμενης έκθεσης και του μεγέθους του ενεργού λεξιλογίου σε κάθε γλώσσα. Με μόλις το 20 τοις εκατό του χρόνου έκθεσης να αφιερώνεται στη μία γλώσσα, κάποιο ενεργό λεξικό αναπτύσσεται ακόμα, εν τούτοις μια ισορροπημένη μορφή δίγλωσσης ανάπτυξης απαιτεί 40-60 τοις εκατό έκθεσης σε κάθε γλώσσα.

Επιπλέον, τα δίγλωσσα παιδιά είναι πιθανότερο να δεχτούν ένα νέο όνομα για ένα γνωστό αντικείμενο από τα αντίστοιχα μονόγλωσσα. Αυτές οι μελέτες είναι υπέρ του ισχυρισμού των Ronjat και Leopol ότι τα δίγλωσσα παιδιά έχουν μια μεγαλύτερη ικανότητα να χωρίσουν τη λέξη από το αντικείμενο και μια μεγαλύτερη ευελιξία στο ταίριασμα της μορφής και της λειτουργίας (Hamers & Blanc, 2000).

2.2.3.4 Ανάπτυξη γραμματικής

Συγκρίνοντας την παραγωγή των δίγλωσσων παιδιών με εκείνη δύο μονόγλωσσων, η Meisel και οι συνεργάτες της κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η δίγλωσση κατάκτηση της γλώσσας δεν διαφέρει ουσιαστικά από την απόκτηση των μονόγλωσσων. Αν και μέχρι τώρα δεν έχουν αναλύσει συγκεκριμένες δίγλωσσες παραγωγές έχουν βρει κάποιες ενδείξεις ότι οι δίγλωσσοι είναι σε θέση να κατακτούν κάποιες συγκεκριμένες γραμματικές δομές ταχύτερα από τους μονόγλωσσους και τα πάνε καλύτερα όσον αφορά την αποκρυπτογράφηση βασικών αρχών της γραμματικής.

Έχουν αναφερθεί καθυστερήσεις στην δίγλωσση ανάπτυξη (Hamers & Blanc, 2000). Για παράδειγμα, η Swain (1972) παρατήρησε μια καθυστέρηση στην ανάπτυξη των πολικών ερωτήσεις. Ερμηνεύει αυτή την καθυστέρηση ως χαρακτηριστικό της δίγλωσσης ανάπτυξης - δεδομένου ότι το παιδί συγκεντρώνεται στις συγκεκριμένες πτυχές του διπλού γλωσσικού συστήματός - και όχι σαν μια γενική καθυστέρηση στην ανάπτυξη της γλώσσας του.

Ωστόσο, η καθυστέρηση αυτή δεν έχει επιβεβαιωθεί για άλλη γραμματικές λειτουργίες: το πρόγραμμα DUFDE παρουσιάζει κάποια στοιχεία για μια πιο πρόωμη ανάπτυξη στα δίγλωσσα παιδιά (Meisel, 1990).

Επιπλέον, η δίγλωσση ανάπτυξη δεν χαρακτηρίζεται μόνο από ένα διαφορετικό ρυθμό ανάπτυξης, αλλά από μια γλωσσική συμπεριφορά συγκεκριμένη για το δίγλωσσο ομιλητή, όπως η ανάμειξη και η μετάφραση (Hamers & Blanc, 2000).

2.2.3.5 Η σημασιολογική ανάπτυξη

Είναι πολύ σημαντικό για το παιδί να είναι σε θέση να διατηρήσει τα δύο συστήματα χωριστά. Τα διαφορετικά πλαίσια, επιτρέπουν στο παιδί να διακρίνει τους κώδικες και να αναπτύξει στρατηγικές για την επιλογή της γλώσσας. Αυτή η διαδικασία απαιτεί μια ιδιαίτερη γνωστική προσπάθεια. Στην ανάθεση των λέξεων στις σημασίες τους το δίγλωσσο παιδί πρέπει να φέρει εις πέρας το διπλό στόχο, να κατανέμει δύο ετικέτες, αντί για μία, για κάθε σημασιολογική μονάδα. Εκτός από αυτό, ο συσχετισμός των λέξεων με τις σημασίες τους πάντα περιέχει γενικεύσεις και αφαιρέσεις, αλλά για το δίγλωσσο άτομο απαιτείται, επιπλέον, η αναγνώριση ότι όχι μόνο τα αντικείμενα, τα γεγονότα, οι ενέργειες κ.λπ. έχουν δύο ονόματα, αλλά οι σημασιολογικές σχέσεις μεταξύ τους μπορεί να είναι διαφορετικές στη μία γλώσσα και στην άλλη. Η ικανότητα της απόκτησης των νέων λέξεων και των αντίτιμων στους δίγλωσσους υπόκειται επομένως στη μεμονωμένη παραλλαγή: εξαρτάται από τέτοιες μεταβλητές όπως τη γνωστική ωριμότητα και τη μνήμη, και επίσης από τους διεπιδραστικούς παράγοντες σχετικούς με το κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον του παιδιού. Η

γλωσσική ικανότητα του δίγλωσσου πρέπει να καλύπτει τις δύο γλώσσες. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι το λεξικό του είναι δύο φορές μεγαλύτερο από αυτό του μονόγλωσσου. Ο δίγλωσσος είναι σε θέση να κατονομάσει τον ίδιο αριθμό αντικειμένων, γεγονότων κ.λπ. όπως ο μονόγλωσσος, αν και το κάνει με το να χωρίζει το γλωσσικό του ρεπερτόριο ανάμεσα σε αντικείμενα και από τους δύο κώδικες, με διαφορετικό βαθμό επικάλυψης. Οι κινητήριες δυνάμεις πίσω από την ανάπτυξη της γλώσσας είναι οι επικοινωνιακές ανάγκες. Προκειμένου να εκφράσει αυτό που θέλει να πει, το παιδί δεν πρέπει να διαθέτει ένα ιδιαίτερα πλούσιο λεξικό, ένα επαρκές θα κάνει. Έτσι, ενώ το σημασιολογικό φορτίο συμμετέχει στη λεξικολογική ανάπτυξη είναι σαφώς μεγαλύτερο για το δίγλωσσο απ' ό, τι για το μονόγλωσσο παιδί, το γενικό λεξικό που προκύπτει δεν χρειάζεται να είναι (στην πραγματικότητα σπάνια είναι) δύο φορές μεγαλύτερο. Η επιτυχής επικοινωνία εξαρτάται λιγότερο από τον αριθμό λεκτικών τεμαχίων που ένα παιδί κατέχει παρά από τον τρόπο που τα διαθέσιμα λεκτικά τεμάχια χρησιμοποιούνται. Υπάρχουν εκείνοι που θεωρούν ότι, λόγω της οικειότητάς τους με περισσότερα από ένα γλωσσικά συστήματα, τα δίγλωσσα παιδιά είναι πιο ευέλικτα και δημιουργικά στο χειρισμό της γλώσσας (Hoffmann, 1991).

2.2.4 Συγκρίνοντας την διγλωσσία με την κατάκτηση μίας μόνο γλώσσας.

Συγκρίνοντας την δίγλωσση με την μονόγλωσση γλωσσική κατάκτηση, ο στόχος δεν είναι να προωθηθεί μια εξιδανικευμένη έννοια του δίγλωσσου προσώπου ως άτομο του οποίου η γλωσσική γνώση αποτελείται από δύο τέλεια ίσα μέρη που είναι σε θέση να συμπεριφερθεί από κάθε άποψη και σε κάθε κατάσταση ακριβώς όπως οι αντίστοιχοι δίγλωσσοι (Bhatia & Ritchie, 2004). Ο Grojean (1989) επιμένει ότι "ο δίγλωσσος δεν είναι δύο μονόγλωσσοι σε ένα άτομο". Υποστηρίζει σωστά ότι οι δίγλωσσοι σπάνια χρησιμοποιούν τις γλώσσες τους εξίσου συχνά σε κάθε περιοχή του κοινωνικού περιβάλλοντός τους. Μάλλον, χρησιμοποιούν κάθε μία από τις γλώσσες τους για διαφορετικούς λόγους, για διαφορετικά πλαίσια, και για την επικοινωνία με τους διαφορετικούς συνομιλητές. Συνεπώς, οι δυνατότητες και οι δεξιότητές τους στη χρησιμοποίηση της κάθε μιας αυτών των γλωσσών απεικονίζουν τις προτιμήσεις και τις ανάγκες τους στα πολύπλευρα κοινωνικά πλαίσια στα οποία αλληλεπιδρούν με άλλους. Και δεδομένου ότι οι απαιτήσεις και οι σκοποί των αλληλεπιδράσεων ποικίλλουν, οι δίγλωσσοι είναι σε θέση να ενεργοποιούν τη γνώση της κάθε μιας από τις γλώσσες τους λίγο ή πολύ έντονα. Μια τέτοια ολιστική άποψη της διγλωσσίας, λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ένα πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιεί τακτικά δύο γλώσσες δεν είναι κατ' ανάγκη εξίσου εξοικειωμένος σε κάθε μια από αυτές σε όλα τα επικοινωνιακά πλαίσια και δεν είναι απαραίτητο ακόμη και δεν είναι σε θέση να τις χρησιμοποιήσει εξίσου καλά. Από την άλλη πλευρά, επιλέγοντας μεταξύ των γλωσσών τους και με την

εναλλαγή μεταξύ τους, οι δίγλωσσοι διαθέτουν πρόσθετα επικοινωνιακά μέσα που οι μονόγλωσσοι ομιλητές στερούνται. Αν τα δίγλωσσα παιδιά επιδεικνύουν τις ίδιες αναπτυξιακές ακολουθίες όπως τα αντίστοιχα μονόγλωσσα, που κατακτούν τις ίδιες γλώσσες, αυτό μπορεί να ερμηνευθεί ως ισχυρό αποδεικτικό στοιχείο προς στήριξη του ισχυρισμού ότι οι δύο τύποι κατάκτησης δεν διαφέρουν ποιοτικά (Bhatia&Ritchie, 2004).

2.2.5 Η σύγκριση της ταυτόχρονης διγλωσσίας με την κατάκτηση της πρώτης γλώσσας.

Η πιο σημαντική γνώση από τις μελέτες για τη διγλωσσία των παιδιών τα τελευταία 25 χρόνια είναι ίσως ότι η ταυτόχρονη κατάκτηση δύο ή περισσότερων γλωσσών μπορεί πράγματι να χαρακτηριστεί ως ένα παράδειγμα πολλαπλών πρώτων γλωσσικών κατακτήσεων. Διατυπώνοντας το κατά αυτόν τον τρόπο, έχει δημιουργηθεί ο ισχυρισμός ότι η ανάπτυξη κάθε μίας από τις γλώσσες του δίγλωσσου ατόμου εξελίσσεται με τον ίδιο τρόπο και οδηγείται στο ίδιο είδος γραμματικής ικανότητας όπως στα αντίστοιχα μονόγλωσσα παιδιά.

Αν και μερικοί ερευνητές αναφέρουν ότι οι δίγλωσσοι τείνουν να αρχίσουν να μιλάνε αργά, δηλαδή μετά την ηλικία των 2 ετών, οι παρατηρούμενες καθυστερήσεις είναι σαφώς εντός των ορίων του τι θεωρείται ως ο κανονικός συντελεστής της ανάπτυξης της γλώσσας των μονόγλωσσων παιδιών.

Μέχρι και το 20 τοις εκατό των μονόγλωσσων παιδιά έχουν χαρακτηριστεί ως αργοί ομιλητές, με βάση το κριτήριο του αριθμού των λέξεων (= λιγότερο από 50) που παράγονται κατά την ηλικία των 2 ετών. Αυτά, καθώς και παρόμοια ευρήματα κατά συνέπεια να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι, παρόλο που μπορεί να υπάρχει μια γενική τάση για έναν πιο αργό αναπτυξιακό ρυθμό στη διγλωσση κατάκτηση, δεν υπάρχει καμία ένδειξη ότι οι δίγλωσσοι δεν εμπίπτουν στα πρότυπα που καθορίζονται για την κατάκτηση των μονόγλωσσων.

Ήδη από την ηλικία των 2 ετών, τα δίγλωσσα παιδιά επιλέγουν τη γλώσσα σύμφωνα με τον αποδέκτη του γλωσσικού μηνύματος, και αμέσως μετά αρχίζουν να προσαρμόζονται σε άλλες κοινωνικογλωσσικές απαιτήσεις.

Οι περιπλοκότερες αναλύσεις της εμφάνισης της λεξικολογικής γνώσης και των γραμματικών δομών που κρύβονται κάτω από τις εκφράσεις των παιδιών αποκάλυψαν ότι ο πρόωρος χωρισμός των συστημάτων δεν είναι η εξαίρεση αλλά ο κανόνας στην ταυτόχρονη κατάκτηση των διάφορων γλωσσών (Bhatia&Ritchie, 2004).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

3.1 Η Έρευνα της Ellen Bialystok (1987)

Η Ellen Bialystok στο άρθρο της “Οι λέξεις ως πράγματα: η ανάπτυξη της έννοιας της λέξης στα δίγλωσσα παιδιά” εξετάζει τρεις μελέτες της που αφορούν την ανάπτυξη της έννοιας της λέξης σε σχέση με συγκεκριμένα μεταγλωσσικά πλεονεκτήματα που είναι πιθανό να παρουσιάζουν τα δίγλωσσα παιδιά συγκεκριμένα με μονόγλωσσους συνομηλίκους τους.

Οι τρεις αυτές έρευνες δείχνουν ότι τα δίγλωσσα παιδιά πλεονεκτούν στην κατανόηση κάποιων πλευρών της έννοιας της λέξης σε σχέση με τα μονόγλωσσα παιδιά.

Συγκεκριμένα η μία από τις τρεις αυτές έρευνες υποθέτει πως η αυθαίρετη φύση της σχέσης της μορφής με την έννοια είναι σαφέστερη για τα δίγλωσσα παιδιά, έτσι λοιπόν η ιδιαίτερη ταυτότητα των επίσημων και των σημασιολογικών ιδιοτήτων της λέξης θα είναι ευκολότερο για αυτούς να την απομονώσουν.

Στην έρευνα πήραν μέρος εκατό μονόγλωσσα και πενήντα δίγλωσσα παιδιά τα οποία φοιτούσαν στην τρίτη τάξη του δημοτικού. Τα δίγλωσσα παιδιά έλαβαν την εκπαίδευσή τους στην αγγλική γλώσσα αλλά προέρχονταν από σπίτια στα οποία η αγγλική γλώσσα δεν ομιλούταν. Αυτά τα παιδιά αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο αριθμό γλωσσικών υποβάθρων και δεν απολάμβαναν εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με τους μονόγλωσσους συνομηλίκους τους.

Για να εξεταστεί η παραπάνω υπόθεση παρουσιάστηκαν στα παιδιά οι λέξεις στόχος μαζί με δύο άλλες επιλογές, η μία από αυτές ταίριαζε φωνολογικά με τη λέξη στόχο και η άλλη είχε παρόμοια σημασία με τη λέξη στόχο. Σε κάθε δοκιμασία τα παιδιά καλούνταν να διαλέξουν την λέξη που είτε “ακουγόταν το ίδιο” με τη λέξη στόχο είτε τη λέξη με την οποία “είχε την ίδια σημασία” με τη λέξη στόχο. Τα παιδιά για να ανταπεξέλθουν στην παραπάνω δοκιμασία έπρεπε να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν και την σημασιολογική και την φωνολογική ομοιότητα με τη λέξη στόχο και να αγνοούν την λάθος εναλλακτική απάντηση. Ένα από τα αποτελέσματα τις έρευνας αυτής είναι πως τα μονόγλωσσα παιδιά τα πήγαν καλύτερα από ότι τα δίγλωσσα παιδιά.

Συνοψίζοντας, η Ellen Bialystok παραθέτει την άποψη του Cazden (1974) ο οποίος περιγράφει πως τα παιδιά πρέπει να μάθουν να εστιάζουν την προσοχή τους σε συγκεκριμένους τομείς της γλώσσας έτσι ώστε να φέρουν εις πέρας συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Τα σχετικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα μπορεί να είναι η μορφή, η έννοια, το στυλ, και άλλα παρόμοια, αλλά τέτοια επιλεκτικότητα είναι μία αργή ανάπτυξη, αλλά είναι κρίσιμο μέρος της χρήσης της γλώσσας. Ομοίως, η ανάγνωση περιλαμβάνει μια λεπτή ισορροπία ανάμεσα στη διασφάλιση των μορφών και των εννοιών, μεταξύ της δειγματοληψίας των γραφημικών και σημασιολογικών πληροφοριών, και της συγκέντρωσης όλων αυτών των μερών σε κάποιο συνεπές

και δομημένο σύνολο. Είναι σε όλους αυτούς τους τομείς, που τα δίγλωσσα παιδιά μπορεί να είναι πιο προχωρημένα από τα μονόγλωσσα παιδιά.

3.2 Η Έρευνα της Rene Appel (1989) .

Η Rene Appel στο άρθρο της με τίτλο "Διγλωσσία και γνωστικό-γλωσσική ανάπτυξη : στοιχεία από μια δοκιμασία συσχέτισης λέξεων και μια δοκιμασία ταξινόμησης λέξεων", παρουσιάζει τα αποτελέσματα της μελέτης της για την επιρροή της διγλωσσίας στο επίπεδο γνωστικό-γλωσσικής ανάπτυξης σε παιδιά διαφόρων μειονοτήτων.

Και οι δύο αυτές δοκιμασίες αναλύθηκαν όσον αφορά την σημασιολογική-επεισοδιακή διάκριση υποθέτοντας ότι περισσότερες σημασιολογικές αποκρίσεις στη δοκιμασία συσχέτισης λέξεων και περισσότερες ταξινομήσεις στη δοκιμασία ταξινόμησης λέξεων δείχνουν μία υψηλότερου επιπέδου γνωστικό-γλωσσικού επιπέδου ανάπτυξη. Η διαδικασία συσχέτισης λέξεων αναλύθηκε επίσης για τους αριθμούς των παραδειγματικών και συνταγματικών αποκρίσεων, το οποίο επίσης δείχνει μια υψηλότερου επιπέδου ανάπτυξη και δίνει στοιχεία για το γλωσσικό ή/και γνωστικό ρεπερτόριο του ατόμου.

Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από μονόγλωσσα παιδιά από την Ολλανδία και δίγλωσσα παιδιά από την Τουρκία, το Μαρόκο και το Σουρινάμ που ζούνε στην Ολλανδία. Συγκεκριμένα το δείγμα περιλάμβανε παιδιά από την έβδομη και την όγδοη τάξη του δημοτικού σχολείου. Υπήρχε μια ομάδα μονόγλωσσων παιδιών (Ολλανδοί) και τρεις ομάδες δίγλωσσων παιδιών από Τουρκία, από Μαρόκο και από Σουρινάμ. Τα μονόγλωσσα παιδιά φοιτούσαν στα ίδια σχολεία με τα δίγλωσσα παιδιά έτσι λοιπόν κάποιος μπορεί να υποθέσει πως είχαν το ίδιο κοινωνικό-οικονομικό υπόβαθρο.

Τα παιδιά από το Σουρινάμ είναι η περισσότερο ετερογενή ομάδα κάποια από τα παιδιά αυτής της ομάδας ίσως θα μπορούσαν να θεωρηθούν περισσότερο ως μονόγλωσσα στα Ολλανδικά παρά δίγλωσσα. Παρόλα αυτά εξαιτίας του γεγονότος πως αποτελούν μέρος μιας εθνικής μειονότητας η οποία παρουσιάζει πολλές εκπαιδευτικές δυσκολίες θεωρούνται σε αυτήν την έρευνα ως δίγλωσση ομάδα.

Στη δοκιμασία γραπτής συσχέτισης το δείγμα καλούνταν να γράψει δεκαπέντε λέξεις που πίστευαν ότι σχετίζονταν με τη λέξη στόχο.

Στη δοκιμασία ταξινόμησης δίνονταν γραπτά ομάδες των τεσσάρων λέξεων εκ των οποίων το δείγμα καλούνταν να βρουν ποιες τρεις λέξεις ταίριαζαν καλύτερα μεταξύ τους.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων έδειξε πως τα δίγλωσσα παιδιά με το Σουρινάμ και το Τούρκικο εθνικό υπόβαθρο δεν διέφεραν ιδιαίτερα σε σύγκριση με τα μονόγλωσσα όσον αφορά τους σχετικούς αριθμούς των παραδειγματικών και σημασιολογικών αποκρίσεων στη δοκιμασία συσχέτισης λέξεων και των σημασιολογικών αποκρίσεων στη δοκιμασία ταξινόμησης λέξεων . Αυτές οι

εξαρτώμενες μεταβλητές θεωρήθηκαν ως δείκτες του επιπέδου της γνωστικό-γλωσσικής ανάπτυξης.
Συνεπώς εξήχθει το συμπέρασμα ότι η διγλωσσία δεν επηρεάζει αρνητικά την γνωστικό-γλωσσική ανάπτυξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν 57 άτομα. Τα 30 ήταν μονόγλωσσοι με μητρική γλώσσα την ελληνική, εκ των οποίων 10 άτομα ηλικίας 9-10 ετών που φοιτούσαν στην τετάρτη δημοτικού, 10 άτομα ηλικίας 13-14 ετών που φοιτούσαν στην δεύτερα γυμνασίου και 10 άτομα ηλικίας από 18 έως 25 ετών που είχαν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους.

Τα υπόλοιπα 27 άτομα του δείγματος ήταν ταυτόχρονοι δίγλωσσοι με πρώτη γλώσσα την ελληνική και δεύτερη γλώσσα την ολλανδική, εκ των οποίων 7 άτομα φοιτούσαν στην τετάρτη δημοτικού, 10 άτομα φοιτούσαν στην δεύτερα γυμνασίου και 10 άτομα ηλικίας από 18 -25 ετών που είχαν ολοκληρώσει την δευτεροβάθμια εκπαίδευσή τους. Όλα τα άτομα του δείγματος δεν παρουσίαζαν μαθησιακές δυσκολίες, κάποιο αισθητηριακό ή αντιληπτικό έλλειμμα και προέρχονταν από μέτριο έως υψηλό κοινωνικό-μορφωτικό υπόβαθρο.

Η διαδικασία επιλογής του δείγματος έγινε με τη μέθοδο της απλής τυχαίας δειγματοληψίας. Στην απλή τυχαία δειγματοληψία κάθε μέλος του μελετώμενου πληθυσμού έχει ίσες ευκαιρίες να επιλεγεί (Cohen & Manion, 1994). Σύμφωνα με τη μέθοδο αυτή, επιλέγεται στην τύχη μέσα από έναν κατάλογο του πληθυσμού (ένα πλαίσιο δειγματοληψίας) ο απαιτούμενος αριθμός υποκειμένων που θα αποτελέσουν το δείγμα (Cohen & Manion, 1994).

Για να εξακριβωθεί το κατά πόσο οι συμμετέχοντες της έρευνας πληρούν τα παραπάνω κριτήρια επιλογής του δείγματος, χορηγήθηκαν στα ταυτόχρονα δίγλωσσα άτομα του δείγματος ερωτηματολόγια γλωσσικού ιστορικού και σε όλα τα άτομα του δείγματος ερωτηματολόγια κοινωνικό-μορφωτικού υποβάθρου.

Το ερωτηματολόγιο γλωσσικού ιστορικού περιλάμβανε ανοιχτού και κλειστού τύπου ερωτήσεις. Οι ανοιχτές ερωτήσεις επιτρέπουν στους ερωτώμενους να απαντήσουν με όποιον τρόπο θέλουν ενώ οι κλειστές ερωτήσεις απαιτούν από τους ερωτώμενους να επιλέξουν από ένα περιορισμένο αριθμό προκαθορισμένων απαντήσεων.

Με τις ερωτήσεις αυτές, αντλήθηκαν πληροφορίες για τις γλώσσες που γνωρίζουν τα ταυτόχρονα δίγλωσσα άτομα του δείγματος, πότε ξεκίνησαν να τις μαθαίνουν, με ποιόν τρόπο, και πως θα αξιολογούσαν την ικανότητά τους σε διάφορους τομείς των γλωσσών αυτών. Επίσης το δείγμα έδωσε πληροφορίες για το πόσο συχνά και με ποια άτομα χρησιμοποιεί τις γλώσσες αυτές στο σύνολο των καθημερινών του δραστηριοτήτων, αν συνδυάζει τις γλώσσες που χρησιμοποιεί και ποια από τις γλώσσες αυτές θα προτιμούσε να χρησιμοποιεί σε διάφορες καθημερινές καταστάσεις.

Τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων φαίνονται στους παρακάτω πίνακες :

Φύλο	Αγόρια	Κορίτσια
	5 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 1: φύλο των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

	Ελληνικά	Ολλανδικά	Αγγλικά	Γαλλικά	Γερμανικά
Πρώτη γλώσσα	7 άτομα				
Δεύτερη γλώσσα		7 άτομα			
Άλλες γλώσσες			4 άτομα	1 άτομο	1 άτομο

Πίνακας 2: γλώσσες που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

Ηλικία εκμάθησης δεύτερης γλώσσας	
Στο σπίτι	Από μωρά
	7 άτομα
Στο σχολείο	Από την πρώτη δημοτικού
	7 άτομα

Πίνακας 3: ηλικία στην οποία ξεκίνησαν την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

Τρόπος εκμάθησης δεύτερης γλώσσας			
	Κυρίως	Περισσότερο	Περιστασιακά
Μέσω επίσημης διδασκαλίας	2 άτομα	1 άτομο	3 άτομα
Μέσω αλληλεπίδρασης με ανθρώπους	3 άτομα	4 άτομα	
Συνδυασμός των δύο		1 άτομο	

Πίνακας 4: τρόπος εκμάθησης της δεύτερης γλώσσας των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

Τομείς Γλώσσας	Αναγνωστική ικανότητα	Γραπτή ικανότητα	Ευφράδεια λόγου	Ακουστική ικανότητα
Γλώσσα				

Ελληνικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				4 άτομα
Ικανοποιητική				
Καλή	1 άτομο			
Πολύ καλή	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο	
Άπταιστα	5 άτομα	6 άτομα	6 άτομα	6 άτομα
Ολλανδικά				
Πολύ ανεπαρκής	1 άτομο	2 άτομα		
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή	1 άτομο			
Πολύ καλή	2 άτομα	1 άτομο	3 άτομα	3 άτομα
Άπταιστα	3 άτομα	4 άτομα	4 άτομα	4 άτομα
Αγγλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική	1 άτομο	1 άτομο		
Καλή	2 άτομα		1 άτομο	3 άτομα
Πολύ καλή	1 άτομο	1 άτομο	3 άτομα	
Άπταιστα		2 άτομα		1 άτομο
Γερμανικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική		1 άτομο		
Καλή				
Πολύ καλή				1 άτομο
Άπταιστα	1 άτομο		1 άτομο	
Γαλλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή				1 άτομο
Πολύ καλή				
Άπταιστα	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο	

Πίνακας 5: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού όσον αφορά την ικανότητα τους σε διάφορους τομείς των γλωσσών που γνωρίζουν

Ηλικία Γλώσσα	Ομιλία			Ανάγνωση			Γραφή		
	Από μωρό	Από τρίτη δημοτικού	Από τετάρτη δημοτικού	Από πρώτη δημοτικού	Από τρίτη δημοτικού	Από τετάρτη δημοτικού	Από πρώτη δημοτικού	Από τρίτη δημοτικού	Από τετάρτη δημοτικού
Ελληνικά	7 άτομα			7 άτομα			7 άτομα		
Ολλανδικά	7 άτομα			7 άτομα			7 άτομα		
Αγγλικά		4 άτομα			4 άτομα			4 άτομα	
Γερμανικά			1 άτομο			1 άτομο			1 άτομο
Γαλλικά			1 άτομο			1 άτομο			1 άτομο

Πίνακας 6: ηλικία πρώτης έκθεσης σε ομιλία, ανάγνωση και γραφή των γλωσσών που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

Ποιότητα Προφοράς Γλώσσα	Καθόλου προφορά	Πολύ αδύναμη	Μεσαία	Δυνατή	Πολύ δυνατή
Ελληνικά				2 άτομα	5 άτομα
Ολλανδικά			1 άτομο	2 άτομα	4 άτομα
Αγγλικά			1 άτομο	2 άτομα	1 άτομο
Γερμανικά					1 άτομο
Γαλλικά					1 άτομο

Πίνακας 7: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού όσον αφορά την ποιότητα της προφοράς των γλωσσών που μιλάνε

	>25%	25%	50%	75%	100%
Ελληνικά			3	4 άτομα	
Ολλανδικά		1 άτομο	2 άτομα	3 άτομα	
Άλλες γλώσσες	2 άτομα	4 άτομα			

Πίνακας 8: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού όσον αφορά το ποσοστό χρήσης των γλωσσών που γνωρίζουν στο σύνολο των καθημερινών τους δραστηριοτήτων

	Ελληνικά		Ολλανδικά			Άλλες γλώσσες	
Ωρες							
Δραστηριότητες							
Ακούγοντας ράδιο/παρακολουθώντας τηλεόραση	1-2 ώρες	καθόλου	15-30 λεπτά	καθόλου	30 λεπτά- 1 ώρα	καθόλου	
	6 άτομα	1 άτομο	5 άτομα	2 άτομα	3 άτομα	4 άτομα	
Διαβάζοντας για διασκέδαση	1-2 ώρες	καθόλου	1-2 ώρες	καθόλου	15-30 λεπτά	καθόλου	
	1 άτομο	6 άτομα	5 άτομα	2 άτομα	2 άτομα	5 άτομα	
Διαβάζοντας για εργασία	1 ώρα	10 λεπτά		30 λεπτά	καθόλου	30 λεπτά	καθόλου
	6 άτομα	1 άτομο	5 άτομα	1 άτομο	1 άτομο	2 άτομα	5 άτομα
Διαβάζοντας στο ιντερνετ	30 λεπτά	καθόλου	15-30 λεπτά	καθόλου	1 ώρα	καθόλου	
	5 άτομα	2 άτομα	5 άτομα	2 άτομα	1 άτομο	6 άτομα	
Γράφοντας email σε φίλους	30 λεπτά	καθόλου	σπάνια	καθόλου	30 λεπτά	καθόλου	
	2 άτομα	5 άτομα	1 άτομο	6 άτομα	6 άτομα	1 άτομο	
Γράφοντας εργασίες	καθόλου	20 λεπτά	15 λεπτά	καθόλου	10 λεπτά	καθόλου	
	5 άτομα	2 άτομα	1 άτομο	6 άτομα	1 άτομο	6 άτομα	

Πίνακας 9: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού για το πόσο συχνά και πόσες ώρες την ημέρα χρησιμοποιούν τη πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν

	Πατέρας		Μητέρα			Παπούς- Γιαγιά	Αδέρφια		Άλλα μέλη της οικογένειας
Ωρες	Όλη μέρα	καθόλου	Όλη μέρα	1 ώρα	καθόλου	ανάλογα	Μισή μέρα	καθόλου	ανάλογα
Γλώσσες									
Ελληνικά	7 άτομα			2άτομα	5 άτομα	7 άτομα	4 άτομα	3 άτομα	7 άτομα
Ολλανδικά		7 άτομα	7 άτομα			7 άτομα	4 άτομα	3 άτομα	7 άτομα
Άλλες γλώσσες	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο

Πίνακας 10: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

	Φίλοι	Συμμαθητές
Ωρες	ανάλογα	ανάλογα
Γλώσσες		
Ελληνικά	7 άτομα	7 άτομα
Ολλανδικά	7 άτομα	7 άτομα
Άλλες γλώσσες	Κανένα άτομο	Κανένα άτομο

Πίνακας 11: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

Γλώσσα	Ελληνικά	Ολλανδικά
Βαθμίδα		
Νηπιαγωγείο	7 άτομα	
Δημοτικό	7 άτομα	
Γυμνάσιο		
Λύκειο		

Πίνακας 12: πληροφορίες όσον αφορά τις γλώσσες στις οποίες δίνονταν στους ταυτόχρονους δίγλωσσους συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού οδηγίες σε κάθε σχολική βαθμίδα

	Απλές μαθηματικές πράξεις	Όνειρα	Έκφραση συναισθημάτων (θυμός-αγάπη)
Ελληνικά	6 άτομα	5 άτομα	5 άτομα
Ολλανδικά	1 άτομο	2 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 13: πληροφορίες σχετικά με τη γλώσσα στην οποία οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού συνήθως κάνουν απλές μαθηματικές πράξεις, ονειρεύονται και εκφράζουν συναισθήματα θυμού και αγάπης

Συνδυασμός λέξεων	
Ναι	2 άτομα
Όχι	5 άτομα
Άλλο	

Πίνακας 14: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού συνδυάζουν λέξεις ή προτάσεις των δύο ή περισσότερων γλωσσών που γνωρίζουν

	Σπάνια	Περιστασιακά	Κάποιες φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
Μέλη οικογένειας	6 άτομα			1 άτομο	
Φίλοι	6 άτομα		1 άτομο		
Συμμαθητές	6 άτομα		1 άτομο		

Πίνακας 15: πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσο συχνά και με ποια άτομα συνδυάζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού τα ελληνικά και τα ολλανδικά σε λέξεις και προτάσεις

	Σπίτι		Σχολείο	
Γλώσσα	Ελληνικά	Ολλανδικά	Ελληνικά	Ολλανδικά
Ικανότητα				
Ανάγνωση	5 άτομα	2 άτομα	5 άτομα	2 άτομα
Γραφή	4 άτομα	3 άτομα	4 άτομα	3 άτομα
Ομιλία	5 άτομα	2 άτομα	5 άτομα	2 άτομα
Κατανόηση	4 άτομα	3 άτομα	4 άτομα	3 άτομα

Πίνακας 16: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού σχετικά με την ικανότητα τους για τις δύο γλώσσες που μιλάνε καλύτερα, στο σπίτι και στο σχολείο

Γλώσσες Περιστάσεις	Ελληνικά	Ολλανδικά	Ανάλογα
Σπίτι	4 άτομα	3 άτομα	
Σχολείο	4 άτομα	3 άτομα	
Πάρτυ	5 άτομα		2 άτομα
Γενικά	4 άτομα	3 άτομα	

Πίνακας 17: πληροφορίες σχετικά με το ποια γλώσσα οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού θα προτιμούσαν να χρησιμοποιούν σε διάφορες περιστάσεις

Ταξίδι/διανομή σε άλλη χώρα άνω των τριών μηνών	
Ναι	Όχι
2 άτομα (Ολλανδία)	5 άτομα

Πίνακας 18: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού έχουν ζήσει/ταξιδέψει σε άλλες χώρες για περιόδους μεγαλύτερες των τριών μηνών.

Γλώσσα	Άτομα	Ονομασία του τεστ
Ελληνικά		
Ολλανδικά	1 άτομο	Cito Toets
Άλλες γλώσσες		

Πίνακας 19: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού έχουν πάρει μέρος σε ένα σταθμισμένο τεστ σε μια από της γλώσσες που μίλανε.

Φύλο	Αγόρια	Κορίτσια
	4 άτομα	6 άτομα

Πίνακας 20: φύλο των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου

	Ελληνικά	Ολλανδικά	Αγγλικά	Γαλλικά	Γερμανικά
Πρώτη γλώσσα	10 άτομα				
Δεύτερη γλώσσα		10 άτομα			
Άλλες γλώσσες			10 άτομα	2 άτομα	4 άτομα

Πίνακας 21: γλώσσες που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου

Ηλικία εκμάθησης δεύτερης γλώσσας	
Στο σπίτι	Από μωρά
	10 άτομα
Στο σχολείο	Από την πρώτη δημοτικού
	10 άτομα

Πίνακας 22: ηλικία στην οποία ξεκίνησαν την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου

Τρόπος εκμάθησης δεύτερης γλώσσας			
	Κυρίως	Περισσότερο	Περιστασιακά
Μέσω επίσημης διδασκαλίας			
Μέσω αλληλεπίδρασης με ανθρώπους	9 άτομα		
Συνδυασμός των δύο	1 άτομο		

Πίνακας 23: τρόπος εκμάθησης της δεύτερης γλώσσας των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου

Τομείς Γλώσσας Γλώσσα	Αναγνωστική ικανότητα	Γραπτή ικανότητα	Ευφράδεια λόγου	Ακουστική ικανότητα
	Ελληνικά			
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή				
Πολύ καλή	1 άτομο	2 άτομα	1 άτομο	
Άπταιστα	9 άτομα	8 άτομα	9 άτομα	10 άτομα
Ολλανδικά				

Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο
Καλή				
Πολύ καλή	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο	
Άπταιστα	8 άτομα	8 άτομα	8 άτομα	9 άτομα
Αγγλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική			1 άτομο	1 άτομο
Καλή	6 άτομα	1 άτομο		
Πολύ καλή	2 άτομα	6 άτομα	7 άτομα	8 άτομα
Άπταιστα	2 άτομα	3 άτομα	2 άτομα	1 άτομο
Γερμανικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				1 άτομο
Ικανοποιητική			1 άτομο	
Καλή		1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο
Πολύ καλή	3 άτομα	3 άτομα	2 άτομα	2 άτομα
Άπταιστα	1 άτομο			
Γαλλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική	1 άτομο	1 άτομο	2 άτομα	2 άτομα
Καλή	1 άτομο	1 άτομο		
Πολύ καλή				
Άπταιστα				

Πίνακας 24: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου όσον αφορά την ικανότητα τους σε διάφορους τομείς των γλωσσών που γνωρίζουν

Ηλικία λώσσα	Ομιλία			Ανάγνωση			Γραφή	
	Από μωρό	Από τρίτη δημοτικού	Από τετάρτη δημοτικού	Από πρώτη γυμνασίου	Από μωρό	Από τρίτη δημοτικού	Από Τετάρτη δημοτικού	Από πρώτη γυμνασίου
λληνικά	10 άτομα				10 άτομα			

Ολλανδικά	10 άτομα				10 άτομα			
Γαλλικά		7 άτομα	3 άτομα			7 άτομα	3 άτομα	
Γερμανικά				4 άτομα				4 άτομα
Άλλα				2 άτομα				2 άτομα

Πίνακας 25: ηλικία πρώτης έκθεσης σε ομιλία, ανάγνωση και γραφή των γλωσσών που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου

Ποιότητα Προφοράς \ Γλώσσα	Καθόλου προφορά	Πολύ αδύναμη	Μεσαία	Δυνατή	Πολύ δυνατή
Ελληνικά					10 άτομα
Ολλανδικά				2 άτομα	8 άτομα
Αγγλικά			1 άτομο	9 άτομα	
Γερμανικά			1 άτομο	3 άτομα	
Γαλλικά			2 άτομα		

Πίνακας 26: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου όσον αφορά την ποιότητα της προφοράς των γλωσσών που μιλάνε

	>25%	25%	50%	75%	100%
Ελληνικά		2 άτομα	5 άτομα	2 άτομα	1 άτομο
Ολλανδικά		2 άτομα	5 άτομα	2 άτομα	1 άτομο
Άλλες γλώσσες	10 άτομα				

Πίνακας 27: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου όσον αφορά το ποσοστό χρήσης των γλωσσών που γνωρίζουν στο σύνολο των καθημερινών τους δραστηριοτήτων

	Ελληνικά			Ολλανδικά			Άλλες γλώσσες		
Ώρες \ Δραστηριότητες	½ ώρα	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες	½ ώρα	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες	καθόλου	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες
Ακούγοντας ράδιο/παρακολουθών	1 άτομο	4 άτομο	5 άτομο	1 άτομο	3 άτομο	6 άτομο	10 άτομα		

τας τηλεόραση	ο	α	α	ο	α	α			
Διαβάζοντας για διασκέδαση	4 άτομα	6 άτομα		4 άτομα	6 άτομα		10 άτομα		
Διαβάζοντας για εργασία	4 άτομα	6 άτομα		4 άτομα	6 άτομα		6 άτομα	4 άτομα	
Διαβάζοντας στο ίντερνετ	10 άτομα			2 άτομα	2 άτομα	6 άτομα		7 άτομα	3 άτομα
Γράφοντας email σε φίλους	7 άτομα	3 άτομα		2 άτομα	8 άτομα				10 άτομα
Γράφοντας εργασίες	10 άτομα								

Πίνακας 28: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου για το πόσο συχνά και πόσες ώρες την ημέρα χρησιμοποιούν τη πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν

	Πατέρας	Μητέρα	Παπούς-Γιαγιά	Αδέρφια			Άλλα μέλη της οικογένειας
Ωρες Γλώσσες	Όλη την ώρα	Όλη την ώρα	Αναλόγως την εθνικότητα	2 ώρες	4 ώρες	6 ώρες	Αναλόγως την εθνικότητα
Ελληνικά	10 άτομα		10 άτομα		3 άτομα		10 άτομα
Ολλανδικά		10 άτομα	10 άτομα	6 άτομα		1 άτομο	10 άτομα
Άλλες γλώσσες							

Πίνακας 29: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

	Φίλοι	Συμμαθητές	
Ωρες Γλώσσες	Όλη την ώρα	Όλη την ώρα	Αναλόγως σε ποιο σχολείο βρίσκονται (

			Ελληνικό ή Ολλανδικό) Όλη την ώρα
Ελληνικά	10 άτομα	10 άτομα	10 άτομα
Ολλανδικά			
Άλλες γλώσσες			

Πίνακας 30: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

	Γλώσσα	Ελληνικά	Ολλανδικά
Βαθμίδα			
Νηπιαγωγείο		10 άτομα	
Δημοτικό		10 άτομα	
Γυμνάσιο		10 άτομα	
Λύκειο			

Πίνακας 31: πληροφορίες όσον αφορά τις γλώσσες στις οποίες δίνονταν στους ταυτόχρονους δίγλωσσους συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου οδηγίες σε κάθε σχολική βαθμίδα

	Απλές μαθηματικές πράξεις	Όνειρα	Έκφραση συναισθημάτων (θυμός-αγάπη)
Ελληνικά	7 άτομα	6 άτομα	2 άτομα
Ολλανδικά	1 άτομο	7 άτομα	1 άτομο
Ισότιμα και στις δύο γλώσσες	2 άτομα		7 άτομα

Πίνακας 32: πληροφορίες σχετικά με τη γλώσσα στην οποία οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου συνήθως κάνουν απλές μαθηματικές πράξεις, ονειρεύονται και εκφράζουν συναισθήματα θυμού και αγάπης

Συνδυασμός λέξεων	
Ναι	9 άτομα
Όχι	1 άτομο
Άλλο	

Πίνακας 33: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου συνδυάζουν λέξεις ή προτάσεις των δύο ή περισσότερων γλωσσών που γνωρίζουν

	Σπάνια	Περιστασιακά	Κάποιες φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
Μέλη οικογένειας	6 άτομα	4 άτομα			
Φίλοι					
Συμμαθητές					
		10 άτομα			

Πίνακας 34: πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσο συχνά και με ποια άτομα συνδυάζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου τα ελληνικά και τα ολλανδικά σε λέξεις και προτάσεις

	Σπίτι			Σχολείο		
Γλώσσα Iκανότητα	Ελληνικά	Ολλανδικά	Το ίδιο καλά και στις δύο γλώσσες	Ελληνικά	Ολλανδικά	Το ίδιο καλά και στις δύο γλώσσες
Ανάγνωση	5 άτομα	5 άτομα		8 άτομα	2 άτομα	
Γραφή	4 άτομα	4 άτομα	2 άτομα	4 άτομα	4 άτομα	2 άτομα
Ομιλία	3 άτομα	4 άτομα	3 άτομα	7 άτομα	1 άτομα	2 άτομο
Κατανόηση	2 άτομα	2 άτομα	6 άτομα	3 άτομα	2 άτομα	5 άτομα

Πίνακας 35: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου σχετικά με την ικανότητα τους για τις δύο γλώσσες που μιλάνε καλύτερα, στο σπίτι και στο σχολείο

Γλώσσες Περιστάσεις	Ελληνικά	Ολλανδικά	Ισότιμα και τις δύο γλώσσες
Σπίτι	3 άτομα	5 άτομα	2 άτομα

Σχολείο	8 άτομα	2 άτομα	
Πάρτυ	5 άτομα	5 άτομα	
Γενικά	4 άτομα	4 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 36: πληροφορίες σχετικά με το ποια γλώσσα οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου θα προτιμούσαν να χρησιμοποιούν σε διάφορες περιστάσεις

Ταξίδι/διανομή σε άλλη χώρα άνω των τριών μηνών	
Ναι	Όχι
	10 άτομα

Πίνακας 37: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου έχουν ζήσει/ταξιδέψει σε άλλες χώρες για περιόδους μεγαλύτερες των τριών μηνών.

Γλώσσα	Άτομα	Ονομασία του τεστ
Ελληνικά		
Ολλανδικά	10 άτομα	PMT
Άλλες γλώσσες	4 άτομα	LOWER

Πίνακας 38: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου έχουν πάρει μέρος σε ένα σταθμισμένο τεστ σε μια από της γλώσσες που μιλάνε.

Τέλος έξι παιδιά δήλωσαν ότι τους χαροποιεί το γεγονός πως είναι σε θέση να επικοινωνούν σε δύο γλώσσες και μπορούν να χρησιμοποιούν την δεύτερη γλώσσα τους για να κρατάνε μυστικά , ενώ δύο παιδιά δήλωσαν πως το ότι γνωρίζουν μια δεύτερη γλώσσα τους κάνει να νιώθουν πως καταλαβαίνουν και μαθαίνουν ευκολότερα μια καινούρια γλώσσα .

Φύλο	Αγόρια	Κορίτσια
	4 άτομα	6 άτομα

Πίνακας 39: φύλο των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών

	Ελληνικά	Ολλανδικά	Αγγλικά	Γερμανικά
Πρώτη γλώσσα	10 άτομα			
Δεύτερη γλώσσα		10 άτομα		
Άλλες γλώσσες			7 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 40: γλώσσες που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών

Ηλικία εκμάθησης δεύτερης γλώσσας	
Στο σπίτι	Από μωρά
	10 άτομα
Στο σχολείο	Από την πρώτη δημοτικού
	10 άτομα

Πίνακας 41: ηλικία στην οποία ξεκίνησαν την εκμάθηση της δεύτερης γλώσσας οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών

Τρόπος εκμάθησης δεύτερης γλώσσας			
	Κυρίως	Περισσότερο	Περιστασιακά
Μέσω επίσημης διδασκαλίας			
Μέσω αλληλεπίδρασης με ανθρώπους	10 άτομα		
Συνδυασμός των δύο			

Πίνακας 42: τρόπος εκμάθησης της δεύτερης γλώσσας των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών

Τομείς Γλώσσας Γλώσσα	Αναγνωστική ικανότητα	Γραπτή ικανότητα	Ευφράδεια λόγου	Ακουστική ικανότητα
Ελληνικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή				
Πολύ καλή		1 άτομο		
Άπαιστα	10 άτομα	9 άτομα	10 άτομα	10 άτομα
Ολλανδικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή	1 άτομο	1 άτομο		
Πολύ καλή	1 άτομο	1 άτομο	1 άτομο	
Άπαιστα	8 άτομα	8 άτομα	9 άτομα	10 άτομα

Αγγλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή	1 άτομα			
Πολύ καλή	4 άτομα	6 άτομα	5 άτομα	6 άτομα
Άπταιστα	2 άτομα	1 άτομα	2 άτομα	1 άτομο
Γερμανικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή	1 άτομο	1 άτομο		1 άτομο
Πολύ καλή	1 άτομα	1 άτομα	2 άτομα	1 άτομα
Άπταιστα				
Γαλλικά				
Πολύ ανεπαρκής				
Ανεπαρκής				
Σχεδόν ικανοποιητική				
Ικανοποιητική				
Καλή				
Πολύ καλή				
Άπταιστα				

Πίνακας 43: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών όσον αφορά την ικανότητα τους σε διάφορους τομείς των γλωσσών που γνωρίζουν

Ηλικία Γλώσσα	Ομιλία				Ανάγνωση/ Γραφή			
	Από μωρό	Από 5-7 ετών	Από 10 ετών	Από 13 ετών	Από μωρό	Από 5-7 ετών	Από 10 ετών	Από 13 ετών
Ελληνικά	10 άτομα					10 άτομα		
Ολλανδικά	10 άτομα					10 άτομα		
Αγγλικά		7 άτομα				7 άτομα		

Γερμανικά			1 άτομο	1 άτομο			1 άτομο	1 άτομο
-----------	--	--	---------	---------	--	--	---------	---------

Πίνακας 44: ηλικία πρώτης έκθεσης σε ομιλία, ανάγνωση και γραφή των γλωσσών που γνωρίζουν οι ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών

Ποιότητα Προφοράς	Καθόλου προφορά	Πολύ αδύναμη	Μεσαία	Δυνατή	Πολύ δυνατή
Γλώσσα					
Ελληνικά					10 άτομα
Ολλανδικά				2 άτομα	8 άτομα
Αγγλικά				1 άτομο	6 άτομα
Γερμανικά			1 άτομο	1 άτομο	
Γαλλικά					

Πίνακας 45: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών όσον αφορά την ποιότητα της προφοράς των γλωσσών που μιλάνε

	>25%	25%	50%	75%	100%
Ελληνικά			1 άτομο	8 άτομα	1 άτομο
Ολλανδικά		8 άτομα	2 άτομα		
Άλλες γλώσσες	9 άτομα		1 άτομο		

Πίνακας 46: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών όσον αφορά το ποσοστό χρήσης των γλωσσών που γνωρίζουν στο σύνολο των καθημερινών τους δραστηριοτήτων

Ωρες	Ελληνικά				Ολλανδικά				Άλλες γλώσσες		
	½ ώρα	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες	καθόλου	½ ώρα	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες	Καθόλου	καθόλου	1 ώρα	1 ½ έως 2 ώρες
Δραστηριότητες											
Ακούγοντας ράδιο/παρακολουθώντας τηλεόραση	1 άτομο	3 άτομα	6 άτομα			2 άτομα		8 άτομα	5 άτομα	5 άτομα	
Διαβάζοντας για διασκέδαση	2 άτομα	5 άτομα		3 άτομα		3 άτομα	1 άτομο	6 άτομα	10 άτομα		
Διαβάζοντας για εργασία		4 άτομα		6 άτομα	4 άτομα	6 άτομα			4 άτομα	6 άτομα	
Διαβάζοντας στο		6	4		4			6		1 άτομο	9

ιντερνετ		άτομα	άτομα		άτομα			άτομα		μο	άτομα
Γράφοντας email σε φίλους	6 άτομα	4 άτομα			4 άτομα	3 άτομα		3 άτομα	5 άτομα	5 άτομα	

Πίνακας 47: εκτίμηση των ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών για το πόσο συχνά και πόσες ώρες την ημέρα χρησιμοποιούν τη πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν

	Πατέρας	Μητέρα	Παππούς-Γιαγιά	Αδέρφια			Άλλα μέλη της οικογένειας
Ωρες Γλώσσες	Όλη την ώρα	Όλη την ώρα	Αναλόγως την εθνικότητα	2 ώρες	4 ώρες	Όλη την ώρα	Αναλόγως την εθνικότητα
Ελληνικά	10 άτομα		10 άτομα		3 άτομα	7 άτομα	10 άτομα
Ολλανδικά		10 άτομα	10 άτομα	6 άτομα		4 άτομο	10 άτομα
Άλλες γλώσσες							

Πίνακας 48: εκτίμηση των ενήλικων ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 έως 25 ετών για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

	Σύζυγος	Φίλοι	Συνεργάτες
Ωρες Γλώσσες	Όλη την ώρα	Όλη την ώρα	Όλη την ώρα
Ελληνικά	10 άτομα	10 άτομα	10 άτομα
Ολλανδικά			
Άλλες γλώσσες			

Πίνακας 49: εκτίμηση των ενήλικων ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, για το πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά χρησιμοποιούν την πρώτη και τις άλλες γλώσσες που γνωρίζουν με διάφορα άτομα

Γλώσσα	Ελληνικά	Ολλανδικά
Βαθμίδα		
Νηπιαγωγείο	10 άτομα	
Δημοτικό	10 άτομα	
Γυμνάσιο	10 άτομα	
Λύκειο	10 άτομα	

Πίνακας 50: πληροφορίες όσον αφορά τις γλώσσες στις οποίες δίνονταν στους ενήλικες ταυτόχρονους δίγλωσσους συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, οδηγίες σε κάθε σχολική βαθμίδα

	Απλές μαθηματικές πράξεις	Όνειρα	Έκφραση συναισθημάτων (θυμός-αγάπη)
Ελληνικά	10 άτομα	4 άτομα	4 άτομα
Ολλανδικά		2 άτομα	2 άτομο
Ισότιμα και στις δύο γλώσσες		2 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 51: πληροφορίες σχετικά με τη γλώσσα στην οποία οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, συνήθως κάνουν απλές μαθηματικές πράξεις, ονειρεύονται και εκφράζουν συναισθήματα θυμού και αγάπης

Συνδυασμός λέξεων	
Ναι	8 άτομα
Όχι	2 άτομο
Άλλο	

Πίνακας 52: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, συνδυάζουν λέξεις ή προτάσεις των δύο ή περισσότερων γλωσσών που γνωρίζουν

	Σπάνια	Περιστασιακά	Κάποιες φορές	Συχνά	Πολύ συχνά
Μέλη οικογένειας	4 άτομα	3 άτομα		1 άτομο	
Φίλοι					8 άτομα
Συνεργάτες					8 άτομα

Πίνακας 53: πληροφορίες σχετικά με το κατά πόσο συχνά και με ποια άτομα συνδυάζουν οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, τα ελληνικά και τα ολλανδικά σε λέξεις και προτάσεις

	Σπίτι			Σχολείο		
Γλώσσα / Ικανότητα	Ελληνικά	Ολλανδικά	Το ίδιο καλά και στις δύο γλώσσες	Ελληνικά	Ολλανδικά	Το ίδιο καλά και στις δύο γλώσσες
Ανάγνωση	10 άτομα			10 άτομα		
Γραφή	10 άτομα			10 άτομα		
Ομιλία			10 άτομα			10 άτομα
Κατανόηση			10 άτομα			10 άτομα

Πίνακας 54: εκτίμηση των ενήλικων ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών, σχετικά με την ικανότητα τους για τις δύο γλώσσες που μιλάνε καλύτερα, στο σπίτι και στο σχολείο

Γλώσσες / Περιστάσεις	Ελληνικά	Ολλανδικά	Ισότιμα και τις δύο γλώσσες
Σπίτι	8 άτομα	2 άτομα	
Σχολείο	10 άτομα		
Πάρτυ	5 άτομα	2 άτομα	3 άτομα
Γενικά	7 άτομα	1 άτομα	2 άτομα

Πίνακας 55: πληροφορίες σχετικά με το ποια γλώσσα οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών θα προτιμούσαν να χρησιμοποιούν σε διάφορες περιστάσεις

Ταξίδι/διανομή σε άλλη χώρα άνω των τριών μηνών	
Ναι	Όχι
1 άτομο (Ολλανδία)	8 άτομα
1 άτομο (Αγγλία)	

Πίνακας 56: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 -25 ετών, έχουν ζήσει/ταξιδέψει σε άλλες χώρες για περιόδους μεγαλύτερες των τριών μηνών.

Γλώσσα	Άτομα	Ονομασία του τεστ
Ελληνικά		
Ολλανδικά	10 άτομα	PMT
Άλλες γλώσσες	6 άτομα	Lower , Proficiency

Πίνακας 57: πληροφορίες σχετικά με το εάν οι ενήλικες ταυτόχρονοι δίγλωσσοι συμμετέχοντες της έρευνας της ηλικιακής ομάδας 18 -25 ετών έχουν πάρει μέρος σε ένα σταθμισμένο τεστ σε μια από της γλώσσες που μιλάνε.

4.2 Όργανα μέτρησης

Το δείγμα καλούταν να απαντήσει σε δοκιμασίες λεξικής σημασιολογίας και συγκεκριμένα να ορίσει σημασιολογικές σχέσεις συνωνυμίας, αντωνυμίας και υπωνυμίας. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκε ένα τεστ το οποίο χορηγήθηκε μέσω ηλεκτρονικού υπολογιστή.

4.2.1 Μηχανικά όργανα μέτρησης

4.2.1.1 Matlab: Η γλώσσα του τεχνικού προγραμματισμού

Το Matlab είναι μια υψηλού επιπέδου γλώσσα τεχνικού υπολογισμού με διαδραστικό περιβάλλον για ανάπτυξη αλγορίθμων, εικονοποίηση δεδομένων, ανάλυση δεδομένων και αριθμητικό υπολογισμό (<http://www.mathworks.com/products/matlab/technicalliterature.html>).

Χρησιμοποιώντας το Matlab επιτυγχάνεται η λύση τεχνικών υπολογιστικών προβλημάτων ταχύτερα από ότι με άλλα προγράμματα τεχνικού υπολογισμού όπως το C, C++ και το Fortran.

Το Matlab μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα ευρύ φάσμα εφαρμογών, περιλαμβάνοντας επεξεργασία εικόνας και σήματος, επικοινωνίες, έλεγχο σχεδιασμού, τεστ και μετρήσεις, οικονομικό μοντελισμό και ανάλυση, υπολογιστική βιολογία. Επιπρόσθετες εφαρμογές (toolbox) (συλλογή από ειδικές λειτουργίες του Matlab που διατίθενται ξεχωριστά), επεκτείνουν το περιβάλλον και τις εφαρμογές του Matlab για λύσεις σε διάφορα είδη προβλημάτων.

Το Matlab παρέχει ένα αριθμό στοιχείων για καταγραφή και εργασιών, μπορεί να αναγνωριστεί σε άλλες γλώσσες και εφαρμογές και να διανέμει αλγορίθμους

και εφαρμογές

(<http://www.mathworks.com/products/matlab/technicalliterature.html>).

4.2.1.2 Psychtoolbox – 3

Το Psychophysics Toolbox Version 3 (PTB – 3) είναι μία δωρεάν επιπρόσθετη εφαρμογή του Matlab και του GNU/Octave που χρησιμοποιείται για οπτική έρευνα. Διευκολύνει την σύνθεση και την παρουσίαση οπτικών και ακουστικών ερεθισμάτων, αλληλεπιδρώντας με τον παρατηρητή. Χρησιμοποιείται τουλάχιστον από 12000 ενεργούς χρήστες, ενεργά διαδυσκτιακά φόρουμ και θεωρείται αρκετά δημοφιλές

(<http://psychtoolbox.org/wikka.php?wakka=HomePage>).

4.2.1.3 Δυνατότητες του Matlab σε συνδυασμό με το Psychtoolbox-3

Αντίθετα από τα περισσότερα πακέτα λογισμικού για την πειραματική ψυχολογία και την οπτική ψυχοφυσική, το Psychtoolbox είναι πολύ γενικό. Δεν περιέχει συγκεκριμένη υποστήριξη για την παραγωγή κυκλιδωμάτων, τρέξιμο δοκιμών κτλ. Περισσότερο, παρέχει στον χρήστη μιας υψηλού επιπέδου ερμηνευτική γλώσσα (Matlab), μια καθορισμένη και με σαφήνεια επαφή στο υλικό της γραφικής παράστασης. Σε σύγκριση με άλλα περιβάλλοντα για την δημιουργία αντίληψης πειραμάτων, παρατηρείται ότι αυτά παρέχουν υπερβολική υποστήριξη για απλά και σαφή πειράματα

(<http://psychtoolbox.org/wikka.php?wakka=PsychtoolboxTutorial>).

Το Psychtoolbox παρέχει την επαφή του Matlab με το υλικό του υπολογιστή. Έτσι, επιτρέπεται η πρόσβαση στον απομονωτή πλαισίων, χρωματίζεται ο πίνακας συμβούλευσης, υποστηρίζεται ο συγχρονισμός των χιλιοστών του δευτερολέπτου και διευκολύνεται η συλλογή των παρατηρητικών απαντήσεων (<http://psychtoolbox.org/wikka.php?wakka=PsychtoolboxTutorial>).

4.2.2 Σχεδιασμός και παρουσίαση του τεστ

Το τεστ περιέχει τρεις κατηγορίες δοκιμασιών, οι οποίες είναι προσαρμοσμένες κατάλληλα για κάθε ηλικιακή ομάδα του δείγματος. Δηλαδή υπάρχουν συνολικά εννέα κατηγορίες δοκιμασιών, τρεις για το δείγμα τετάρτης δημοτικού, τρεις για το δείγμα δευτέρας γυμνασίου και τρεις για το δείγμα ηλικίας 18 έως 25 ετών.

Στην πρώτη κατηγορία το άτομο καλείται να επιλέξει το συνώνυμο της λέξης στόχου, στην δεύτερη το άτομο καλείται να επιλέξει το αντώνυμο της λέξης στόχου και στην τρίτη το άτομο καλείται να επιλέξει το υπώνυμο της λέξης στόχου.

Κάθε κατηγορία αποτελείται από δώδεκα δοκιμασίες πολλαπλής επιλογής εκ των οποίων οι δύο πρώτες είναι παραδείγματα για να εισάγουν τον ερωτώμενο

στη διαδικασία της δοκιμασίας και δεν λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση των αποτελεσμάτων.

Σε κάθε δοκιμασία υπάρχουν τρεις πιθανές απαντήσεις, η σωστή απάντηση (target answer), μια απάντηση η οποία είναι φωνολογικά παρόμοια με την σωστή απάντηση, ο φωνολογικός διασπαστής (phonological distractor) και μια απάντηση η οποία είναι σημασιολογικά παρόμοια με τη σωστή απάντηση, ο σημασιολογικός διασπαστής (semantic distractor).

Σε κάθε κατηγορία δοκιμασιών οι πέντε πρώτες λέξεις είναι λέξεις υψηλής συχνότητας και οι υπόλοιπες πέντε είναι λέξεις χαμηλής συχνότητας.

Και οι τέσσερις λέξεις κάθε δοκιμασίας έχουν τον ίδιο αριθμό συλλαβών με απόκλιση ± 1 ή 2 συλλαβές και είναι το ίδιο μέρος του λόγου σε ίδια πτώση και ίδιο αριθμό.

Η επιλογή των λέξεων για την ηλικιακή ομάδα της τετάρτης δημοτικού έγινε μετά από ανασκόπηση του Σχολικού εικονογραφημένου Λεξικού Α,Β,Γ Δημοτικού του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (2008) το οποίο περιλαμβάνει λέξεις των σχολικών βιβλίων του δημοτικού και άλλων βιβλίων που προορίζονται για παιδιά της ίδιας ηλικίας. Πιο συγκεκριμένα στο λεξικό αυτό δίνονται ορισμοί για περίπου 4.000 λέξεις από τις οποίες άλλες είναι λήμματα και άλλες υπολήμματα. Για κάθε ληματικό τύπο δίνονται γραμματικές πληροφορίες (π.χ. γένος, μέρος του λόγου, πληθυντικός, βασικοί χρόνοι και παθητική φωνή του ρήματος) συνώνυμα, αντίθετα και λέξεις που ανήκουν στην ίδια οικογένεια (λέξεις της ίδιας ρίζας, παράγωγες, σύνθετες) (Ευθυμίου et al., 2008).

Η επιλογή των λέξεων για την ηλικιακή ομάδα της δευτέρας γυμνασίου έγινε μετά από ανασκόπηση του βιβλίου εκθέσεων της πρώτης γυμνασίου() σε συνδυασμό με τη χρήση του Ελληνικού Λεξικού (Τεγόπουλος-Φυτράκης, 1990) για την εύρεση των κατάλληλων συνωνύμων, αντωνύμων όπου αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο.

Η επιλογή των λέξεων για την ηλικιακή ομάδα 18 έως 25 ετών έγινε μετά από ανασκόπηση των σχολικών βιβλίων Έκφρασης – Έκθεσης τεύχος Γ' του Ενιαίου Λυκείου (2006), του σχολικού βιβλίου Γλωσσικές Ασκήσεις για το Ενιαίο Λύκειο (2004) σε συνδυασμό με τη χρήση του Ελληνικού Λεξικού (Τεγόπουλος-Φυτράκης, 1990) για την εύρεση των κατάλληλων συνωνύμων, αντωνυμιών όπου αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο.

Οι δοκιμασίες του τεστ για την κάθε ηλικιακή ομάδα είναι οι εξής:

Για τη τετάρτη δημοτικού οι δοκιμασίες των συνωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη αρχίζω

- 1) ξεκάνω
- 2) ξεκινώ
- 3) συνεχίζω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη βλέπω

- 1)κοιτάω
- 2)κυλάω
- 3)θαυμάζω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη δημιουργώ

- 1)ζωγραφίζω
- 2)φτύνω
- 3)φτιάχνω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη συζητώ

- 1)συνομιλώ
- 2)συναντώ
- 3)συμφωνώ

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη μελετώ

- 1)γράφω
- 2)διαλέγω
- 3)διαβάζω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη δίπλα

- 1)πλάι
- 2)πλοίο
- 3)κάτω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη χώρα

- 1)κράνος
- 2)κράτος
- 3)πόλη

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη περίεργα

- 1)παράξενα
- 2)παράλογα
- 3)πρόθυμα

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη αθώος

- 1)τίμιος
- 2)άκεφος
- 3)άκακος

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη κρυφός

- 1)μυστικός

- 2)νηστικός
- 3)σιωπηλός

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη σπέρνω

- 1)φτιάχνω
- 2)φυτεύω
- 3)ποτίζω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη κενός

- 1)άδικος
- 2)άδειος
- 3)γεμάτος

Για τη τετάρτη δημοτικού οι δοκιμασίες των αντωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη τελευταίος

- 1)πρόχειρος
- 2)πρώτος
- 3)δεύτερος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη δίνω

- 1)παίρνω
- 2)πιάνω
- 3)πληρώνω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη συμφωνώ

- 1)ανακοινώνω
- 2)διαφέρω
- 3)διαφωνώ

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη έρχομαι

- 1)φέρνω
- 2)φεύγω
- 3)πάω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη πολύ

- 1)λίγο
- 2)όλο
- 3)αρκετό

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ομάδα

- 1)ατμός
- 2)άτομο

3)σύνολο

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη συνεχίζω

- 1)προχωρώ
- 2)σταυρώνω
- 3)σταματάω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη υπηρέτης

- 1)σερβιτόρος
- 2)αφρός
- 3)αφέντης

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη αντίπαλοι

- 1)σύμμαχοι
- 2)συγκάτοικοι
- 3)αγωνιστές

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη μισώ

- 1)αγωνιά
- 2)αγαπώ
- 3)φοβίζω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη κλάμα

- 1)δάκρυ
- 2)γένι
- 3)γέλιο

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ευτυχισμένος

- 1)δυστυχισμένος
- 2)διαλεγμένος
- 3)ξαφνιασμένος

Για τη τετάρτη δημοτικού οι δοκιμασίες των υπωνύμων είναι:

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία πράγμα

- 1)μολύβι
- 2)πρόβατο
- 3)μαχαίρι

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία παιχνίδι

- 1)κρυφτό
- 2)κυνηγητό
- 3)μάθημα

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία δουλειά

- 1)γείτονας
- 2)γιατρός
- 3)μάγειρας

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία διάστημα

- 1)κατσίκια
- 2)πλανήτης
- 3)αστέρι

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία χρώμα

- 1)κίτρινο
- 2)πινέλο
- 3)κόκκινο

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία μέρη σώματος

- 1)κεφάλι
- 2)πόδι
- 3)χτένα

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία μουσικά όργανα

- 1)πηρούνι
- 2)κιθάρα
- 3)πιάνο

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία λαχανικό

- 1)μαρούλι
- 2)παγωτό
- 3)πιπεριά

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία λουλούδι

- 1)μαργαρίτα
- 2)τριαντάφυλλο
- 3)παντελόνι

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία έπιπλο

- 1)μπουκάλι
- 2)τραπέζι
- 3)καναπές

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία φρούτο

- 1)καρπούζι

- 2)πατάτα
- 3)μπανάνα

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία φαγητό

- 1)μακαρόνια
- 2)μπριζόλα
- 3)πίνακας

Για τη δευτέρα γυμνασίου οι δοκιμασίες των συνωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη εμφάνιση

- 1)φανέρωση
- 2)φαντασία
- 3)εξαφάνιση

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη εργασία

- 1)δειλία
- 2)δουλειά
- 3)χτίστης

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη προσέγγιση

- 1)αποφυγή
- 2)προσγείωση
- 3)πρόσβαση

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη βοήθεια

- 1)συμπαράσταση
- 2)συμπεριφορά
- 3)φιλανθρωπία

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη επιστροφή

- 1)εορτασμός
- 2)γυρισμός
- 3)ταξίδι

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη δυσκολία

- 1)ευκολία
- 2)δυσπιστία
- 3)δυσχέρεια

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη περιορίζω

- 1)μετριάζω
- 2)μεταφράζω

3)σταματάω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη ανάμειξη

- 1)ανακάλυψη
- 2)ανακάτωμα
- 3)ένωση

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη τόπος

- 1)πόλη
- 2)πουλί
- 3)δρόμος

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη συλλογίζομαι

- 1)αψηφώ
- 2)σκεπάζω
- 3)σκέπτομαι

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη ιδιότητα

- 1)χαρακτηριστικό
- 2)χασμουρητό
- 3)κατηγορία

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη αμέλεια

- 1)απερισκεψία
- 2)απροθυμία
- 3)απροσεξία

Για τη δευτέρα γυμνασίου οι δοκιμασίες των αντωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη αύξηση

- 1)μείωση
- 2)μήνυση
- 3)διαίρεση

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη επιστροφή

- 1)αναχώρηση
- 2)μαρασμός
- 3)γυρισμός

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη παραδοσιακός

- 1)συμβατός
- 2)σύγχρονος
- 3)επίκαιρος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ξένος

- 1)ντόπιος
- 2)ντόμπρος
- 3)ιθαγενής

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη δημιουργώ

- 1)πραγματοποιώ
- 2)καταστέλλω
- 3)καταστρέφω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη δημόσιο

- 1)ιδιωτικό
- 2)ιδιότυπο
- 3)εθνικό

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη εισάγω

- 1)ενάγω
- 2)εξάγω
- 3)στέλνω

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη δυσπιστία

- 1)ευτυχία
- 2)ευπιστία
- 3)εμπιστοσύνη

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη επίγειος

- 1)ουράνιος
- 2)ουδέτερος
- 3)θαλάσσιος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ενήλικος

- 1)έφηβος
- 2)ανίδεος
- 3)ανήλικος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη απογείωση

- 1)επιστροφή
- 2)προσαρμογή
- 3)προσγείωση

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ξεχωριστός

- 1)συνηθισμένος

- 2)συγκινημένος
- 3)καθημερινός

Για τη δευτέρα γυμνασίου οι δοκιμασίες των υπωνύμων είναι:

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία αθλητισμός

- 1)ποδόσφαιρο
- 2)μπάσκετ
- 3)μαγειρική

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία χώρα

- 1)Παρίσι
- 2)Αγγλία
- 3)Ελλάδα

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία νησί

- 1)Αστυπάλαια
- 2)Θεσσαλονίκη
- 3)Πάτμος

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία ενημέρωση

- 1)ταινία
- 2)εφημερίδα
- 3)τηλεόραση

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία ταξίδι

- 1)χερσαίο
- 2)θαλάσσιο
- 3)άγονο

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία σχολείο

- 1)δημόσιο
- 2)σχολαστικό
- 3)πειραματικό

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία εκπαίδευση

- 1)γενική
- 2)προσχολική
- 3)απρόσεκτη

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία τρόφιμα

- 1)παπούτσια
- 2)λουκάνικα

3)πατάτες

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία εθνικότητα

- 1)Γερμανός
- 2)Βουδιστής
- 3)Αιγύπτιος

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία λαχανικό

- 1)μπρόκολο
- 2)κουνουπίδι
- 3)ανανάς

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία λαχείο

- 1)ξυστό
- 2)κρεμάλα
- 3)λαϊκό

Ποια λέξη δεν ανήκει στην κατηγορία θαλασσινά

- 1)χταπόδι
- 2)καλαμάρι
- 3)κοτόπουλο

Για τα άτομα ηλικίας 18-25 ετών οι δοκιμασίες των συνωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη τοποθετώ

- 1)βαδίζω
- 2)βάζω
- 3)βγάζω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη αλλαγή

- 1)μετατροπή
- 2)μεταμέλεια
- 3)μετακόμιση

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη επιλέγω

- 1)αγοράζω
- 2)διακρίνω
- 3)διαλέγω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη εγκρίνω

- 1)εγκυμονώ
- 2)επικροτώ
- 3)διαφωνώ

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη ενισχύω

- 1)προσθέτω
- 2)δηλώνω
- 3)δυναμώνω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη εκτελώ

- 1)πραγματεύομαι
- 2)πραγματοποιώ
- 3)δημιουργώ

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη έρευνα

- 1)αναζήτηση
- 2)αναζωπύρωση
- 3)πείραμα

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη κερδοφόρος

- 1)προσοντούχος
- 2)επικεφαλής
- 3)επικερδής

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη ευδοκιμώ

- 1)κερδίζω
- 2)προκρίνω
- 3)προκόβω

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη επίπονος

- 1)διασκεδαστικός
- 2)κοπανιστός
- 3)κοπιαστικός

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη επίτευγμα

- 1)κατολοίσθημα
- 2)κατόρθωμα
- 3)εύσημο

Ποια λέξη είναι συνώνυμη με τη λέξη καταμερισμός

- 1)πρόσθεση
- 2)διάσχιση
- 3)διαίρεση

Για τα άτομα ηλικίας 18-25 ετών οι δοκιμασίες των αντωνύμων είναι:

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη εύκολα

- 1)δύστροπα
- 2)δυσκίνητα
- 3)δύσκολα

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη προηγούμενος

- 1)επόμενος
- 2)επιπόλαιος
- 3)τελευταίος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ενημέρωση

- 1)παρουσίαση
- 2)παράκληση
- 3)παραπλάνηση

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη άμεσα

- 1)αμέσως
- 2)έμμεσα
- 3)γρήγορα

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη συχνά

- 1)σπάνια
- 2)σπάταλα
- 3)κάποτε

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη φέτος

- 1)πέρυσι
- 2)πέρασμα
- 3)αύριο

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη εμπειρία

- 1)εμπορεία
- 2)απειρία
- 3)γνώση

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη υποβάθμιση

- 1)αναβάθμιση
- 2)αναβολή
- 3)σταθερότητα

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ευάλωτος

- 1)αθάνατος
- 2)απλήρωτος

3)άτρωτος

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη ενεργητικός

- 1)παθογόνος
- 2)παθητικός
- 3)ενθουσιώδης

Ποια λέξη είναι αντίθετη με τη λέξη αμφίβολος

- 1)διστακτικός
- 2)βλαβερός
- 3)βέβαιος

Για τα άτομα ηλικίας 18-25 ετών οι δοκιμασίες των υπωνύμων είναι:

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη λόγος

- 1)πράσινος
- 2)γραπτός
- 3)προφορικός

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη χέρι

- 1)νύχι
- 2)γυαλιά
- 3)καρπός

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη δίκαιο

- 1)εργατικό
- 2)εμπορικό
- 3)μουσικό

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη παράγραφος

- 1)διάλογος
- 2)λέξη
- 3)πρόταση

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη υπολογιστής

- 1)ποντίκι
- 2)οθόνη
- 3)πακέτο

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη κινηματογράφος

- 1)σκηνοθέτης
- 2)ηθοποιός
- 3)φυσικός

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη νόμισμα

- 1)δολάριο
- 2)ασήμι
- 3)λίρα

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη θρησκεία

- 1)Μαρξισμός
- 2)Οθωμανισμός
- 3)Βουδισμός

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη γαλαξίας

- 1)πλανήτης
- 2)καθηγητής
- 3)αστεροειδής

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη υπηκοότητα

- 1)Αγγλική
- 2)Ισπανική
- 3)Χριστιανική

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη συγγένεια

- 1)φίλος
- 2)θείος
- 3)ζάδερφος

Ποια λέξη δεν σχετίζεται με την λέξη προσωπικότητα

- 1)διχασμένη
- 2)έντονη
- 3)γαλάζια

Για να επιβεβαιωθεί το κατά πόσο τα άτομα της κάθε ηλικιακής ομάδας γνωρίζουν τις λέξεις που περιλαμβάνονται στο τεστ, χορηγήθηκε σε 30 μονόγλωσσα άτομα με μητρική γλώσσα την ελληνική, ηλικίας 18 έως 25 ετών ένα ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο αυτό περιλαμβάνει όλες τις λέξεις που περιέχονται στο τεστ και ο ερωτώμενος καλείται να σημειώσει σε ποια ηλικία πιστεύει ότι ήρθε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την κάθε λέξη. Η ανάλυση των ερωτηματολογίων αυτών επιβεβαιώνει το ότι τα άτομα της κάθε ηλικιακής ομάδας γνωρίζουν τις αντίστοιχες λέξεις που χρησιμοποιούνται στο τεστ (Πίνακας 58).

	αρχίζω	βλέπω	δημιουργώ	συζητώ	μελετώ
0-2 χρ.	// (2)	/////// (7)			

2-4 χρ.	////////// (14)	////////// (17)		/// (3)	
4-6 χρ.	////////// (12)	/// (4)	////////// (16)	////////// (9)	////////// (9)
6-8 χρ.	/ (1)	// (2)	////////// (7)	//// (5)	////////// (13)
8-10 χρ.			/// (3)	////////// (10)	//// (4)
10-12 χρ.			/// (3)	/// (3)	// (2)
μετά τα 13 χρ.	/ (1)		/ (1)		// (2)
	δίπλα	περίεργα	αθώος	κρυφός	σπέρνω
0-2 χρ.	// (2)	/ (1)			
2-4 χρ.	////////// (13)	//// (4)	/ (1)	/// (3)	/ (1)
4-6 χρ.	////////// (7)	//// (5)	//// (5)	////////// (16)	//// (6)
6-8 χρ.	//// (4)	//// (6)	////////// (8)	////////// (7)	////////// (10)
8-10 χρ.	/// (3)	////////// (9)	////////// (9)	/// (3)	////////// (7)
10-12 χρ.	/ (1)	//// (4)	////////// (6)	/ (1)	//// (4)
μετά τα 13 χρ.		/ (1)	/ (1)		// (2)

	κενός	τελευταίος	δίνω	συμφωνώ	έρχομαι
0-2 χρ.			//// (4)		//// (4)
2-4 χρ.	// (2)	////////// (10)	////////// (16)	/ (1)	////////// (17)
4-6 χρ.	//// (4)	////////// (9)	//// (5)	////////// (12)	//// (6)
6-8 χρ.	// (2)	////////// (8)	/// (3)	////////// (8)	/ (1)
8-10 χρ.	////////// (13)	/ (1)	/ (1)	/// (3)	// (2)
10-12 χρ.	//// (5)	// (2)	/ (1)	//// (5)	
μετά τα 13 χρ.	//// (4)			/ (1)	
	πολύ	ομάδα	συνεχίζω	υπηρέτης	αντίπαλοι
0-2 χρ.	//// (4)	/ (1)			
2-4 χρ.	////////// (15)	////////// (8)	//// (5)	// (2)	
4-6 χρ.	////////// (9)	////////// (12)	////////// (11)	////////// (8)	////////// (8)
6-8 χρ.	/ (1)	//// (5)	////////// (9)	//// (5)	////////// (11)
8-10 χρ.		// (2)	/// (3)	////////// (11)	//// (5)
10-12 χρ.	/ (1)	// (2)	// (2)	/// (3)	//// (4)
μετά τα 13 χρ.				/ (1)	// (2)
	μισώ	κλάμα	ευτυχισμένος	πράγμα	παιχνίδι
0-2 χρ.		//// (6)		/// (3)	////////// (11)
2-4 χρ.	// (2)	////////// (18)	////////// (9)	////////// (12)	////////// (15)
4-6 χρ.	////////// (8)	//// (5)	/// (4)	////////// (13)	//// (4)
6-8 χρ.	//// (4)	/ (1)	////////// (6)	/ (1)	
8-10 χρ.	////////// (9)		////////// (8)	/ (1)	
10-12 χρ.	////////// (7)		// (2)		
μετά τα 13 χρ.	/ (1)		/ (1)		
	δουλειά	διάστημα	χρώμα	μέρη σώματος	μουσικά όργανα
0-2 χρ.	// (2)		//// (5)	// (2)	
2-4 χρ.	// (2)	/ (1)	////////// (18)	////////// (6)	////////// (6)
4-6 χρ.	////////// (14)	////////// (11)	/// (4)	////////// (8)	////////// (16)
6-8 χρ.	//// (4)	// (2)	/ (1)	////////// (8)	//// (4)
8-10 χρ.	/// (3)	////////// (11)	// (2)	/// (3)	/ (1)
10-12 χρ.	/ (1)	//// (5)		/ (1)	// (2)
μετά τα 13 χρ.	//// (4)			// (2)	/ (1)
	λαχανικό	λουλούδι	έπιπλο	φρούτο	φαγητό
0-2 χρ.		//// (4)	/ (1)	// (2)	//// (5)
2-4 χρ.	////////// (11)	////////// (11)	////////// (9)	////////// (15)	////////// (18)
4-6 χρ.	////////// (9)	////////// (12)	////////// (10)	////////// (12)	//// (4)

6-8 χρ.	// (2)	// (2)	///// (6)	/ (1)	/ (1)
8-10 χρ.	//////// (8)	/ (1)	// (2)		// (2)
10-12 χρ.			// (2)		
μετά τα 13 χρ.					
	εμφάνιση	εργασία	προσέγγιση	βοήθεια	επιστροφή
0-2 χρ.					
2-4 χρ.	/ (1)			////////// (11)	/ (1)
4-6 χρ.	/// (4)	/// (4)		////////// (10)	/// (5)
6-8 χρ.	//////// (8)	////////// (10)	/ (1)		//////// (8)
8-10 χρ.	///// (6)	//////// (7)	// (2)	///// (6)	//////// (9)
10-12 χρ.	//////// (8)	/// (5)	//////// (8)	// (2)	/// (3)
μετά τα 13 χρ.	// (2)	/// (4)	////////// (19)	/ (1)	/// (4)

	δυσκολία	περιορίζω	ανάμειξη	τόπος	συλλογίζομαι
0-2 χρ.					
2-4 χρ.					
4-6 χρ.	///// (6)			/// (3)	
6-8 χρ.	////////// (17)	/// (3)	/ (1)	////////// (14)	//////// (7)
8-10 χρ.	// (2)	////////// (10)	///// (6)	///// (6)	/// (3)
10-12 χρ.	/// (3)	/// (5)	//////// (7)	///// (6)	/// (3)
μετά τα 13 χρ.	// (2)	////////// (12)	////////// (16)	/ (1)	////////// (17)
	ιδιότητα	αμέλεια	αύξηση	επιστροφή	παραδοσιακός
0-2 χρ.					
2-4 χρ.					
4-6 χρ.		/ (1)		///// (5)	/ (1)
6-8 χρ.	// (2)		///// (6)	//////// (7)	/// (5)
8-10 χρ.	//////// (8)	/// (5)	//////// (8)	/// (3)	//////// (8)
10-12 χρ.	///// (6)	////////// (15)	// (2)	////////// (10)	//////// (7)
μετά τα 13 χρ.	////////// (14)	//////// (9)	////////// (14)	/// (5)	//////// (9)
	ξένος	δημόσιο	εισάγω	δυσπιστία	επίγειος
0-2 χρ.	/ (1)				
2-4 χρ.	/// (5)		/ (1)		
4-6 χρ.	/// (3)	// (2)		/ (1)	
6-8 χρ.	//////// (8)	//////// (6)	/// (3)	/ (1)	/ (1)
8-10 χρ.	////////// (10)	/// (5)	/// (4)	/ (1)	//////// (6)
10-12 χρ.	// (2)	/// (4)	//////// (9)	//////// (9)	//////// (8)
μετά τα 13 χρ.	/ (1)	////////// (13)	////////// (14)	////////// (18)	////////// (15)
	ενήλικος	απογείωση	ξεχωριστός	αθλητισμός	χώρα
0-2 χρ.					
2-4 χρ.				/ (1)	/// (4)
4-6 χρ.	/ (1)	/// (4)	/ (1)	//////// (8)	//////// (7)
6-8 χρ.	//////// (7)	////////// (11)	////////// (11)	/// (5)	////////// (10)
8-10 χρ.	////////// (9)	/// (6)	/// (6)	////////// (14)	// (2)
10-12 χρ.	//////// (7)	//////// (8)	////////// (11)	// (2)	/// (4)
μετά τα 13 χρ.	///// (6)	/// (4)	/ (1)		/// (3)
	νησί	ενημέρωση	ταξίδι	σχολείο	εκπαίδευση
0-2 χρ.				/ (1)	
2-4 χρ.	//////// (9)		////////// (11)	////////// (12)	
4-6 χρ.	////////// (12)	/// (3)	//////// (8)	////////// (11)	// (2)
6-8 χρ.	///// (6)	/// (5)	// (2)	///// (6)	////////// (12)

8-10 χρ.		//// (5)	//// (6)		//////// (9)
10-12 χρ.		//////// (9)	/ (1)		//////// (7)
μετά τα 13 χρ.	/// (3)	//////// (8)	// (2)		
	τρόφιμα	εθνικότητα	λαχείο	θαλασσινά	τοποθετώ
0-2 χρ.					
2-4 χρ.	//// (5)		// (2)	/ (1)	/ (1)
4-6 χρ.	//// (5)		// (2)	//////// (7)	//// (4)
6-8 χρ.	//////// (11)	// (2)	//////// (10)	/// (3)	//// (5)
8-10 χρ.	//////// (9)	//////// (12)	//// (6)	//////// (12)	//////// (10)
10-12 χρ.		//////// (11)	//////// (8)	//////// (7)	//////// (8)
μετά τα 13 χρ.		//// (5)	// (2)		// (2)

	αλλαγή	επιλέγω	εγκρίνω	έρευνα	κερδοφόρος
0-2 χρ.					
2-4 χρ.	/// (3)				
4-6 χρ.	//////// (9)	//// (5)		/ (1)	
6-8 χρ.	//// (6)	//////// (10)	/ (1)	// (2)	// (2)
8-10 χρ.	//////// (10)	//////// (8)	//////// (12)	/// (4)	/// (3)
10-12 χρ.	/ (1)	//// (4)	//// (5)	//////// (13)	//////// (7)
μετά τα 13 χρ.	/ (1)	/// (3)	//////// (12)	//////// (10)	//////// (18)
	ευδοκίμω	επίπονος	επίτευγμα	καταμερισμός	εύκολα
0-2 χρ.					
2-4 χρ.					//// (4)
4-6 χρ.					//////// (9)
6-8 χρ.	/ (1)	/ (1)	/ (1)	/ (1)	//////// (11)
8-10 χρ.	// (2)	//// (5)	/// (3)		//// (6)
10-12 χρ.	//// (4)	//////// (8)	//// (4)	/// (3)	
μετά τα 13 χρ.	//////// (23)	//////// (16)	//////// (22)	//////// (26)	
	προηγούμενος	άμεσα	συχνά	φέτος	εμπειρία
0-2 χρ.					
2-4 χρ.	/ (1)			/// (3)	
4-6 χρ.	//////// (8)		//////// (8)	//////// (11)	
6-8 χρ.	//////// (8)	/ (1)	//// (5)	//////// (8)	// (2)
8-10 χρ.	//////// (9)	//// (6)	//////// (12)	//////// (8)	//////// (11)
10-12 χρ.	//////// (9)	//////// (11)	//// (5)		//////// (11)
μετά τα 13 χρ.		//////// (12)			//// (6)
	υποβάθμιση	ευάλωτος	ενεργητικός	αμφίβολος	κοινωνικά
0-2 χρ.					
2-4 χρ.					
4-6 χρ.					
6-8 χρ.	// (2)	/ (1)	/// (3)	/ (1)	// (2)
8-10 χρ.	// (2)	// (2)	// (2)	/// (3)	/// (4)
10-12 χρ.	//// (4)	//// (4)	//////// (11)	//////// (10)	//////// (10)
μετά τα 13 χρ.	//////// (22)	//////// (23)	//////// (14)	//////// (16)	//////// (14)
	λόγος	χέρι	δίκαιο	παράγραφος	υπολογιστής
0-2 χρ.		//// (5)			
2-4 χρ.	// (2)	//////// (17)	/ (1)		
4-6 χρ.	//// (5)	//////// (6)	/// (3)	/// (3)	

6-8 χρ.	/// (3)	// (2)	//// (4)	////////// (13)	////////// (12)
8-10 χρ.	////////// (13)		////////// (12)	//////// (8)	//////// (8)
10-12 χρ.	//////// (7)		//////// (8)	//// (4)	//// (5)
μετά τα 13 χρ.			// (2)	// (2)	//// (5)
	κινηματογράφος	νόμισμα	θρησκεία	γαλαξίας	υψηκότητα
0-2 χρ.					
2-4 χρ.	/ (1)	//// (5)	/// (3)		
4-6 χρ.	//// (5)	//////// (7)	//// (6)	/// (3)	
6-8 χρ.	////////// (11)	//////// (6)	////////// (14)	//////// (8)	// (2)
8-10 χρ.	//////// (8)	////////// (9)	//// (5)	//////// (7)	//// (5)
10-12 χρ.	/// (3)	/// (3)	/ (1)	//////// (7)	////////// (9)
μετά τα 13 χρ.	// (2)		/ (1)	//// (5)	////////// (14)

	συγγένεια	προσωπικότητα	ενισχύω	εκτελώ
0-2 χρ.				
2-4 χρ.	// (2)			
4-6 χρ.	//////// (9)		/ (1)	// (2)
6-8 χρ.	//// (6)	// (2)	/ (1)	/ (1)
8-10 χρ.	//////// (8)	//////// (7)	//////// (8)	//////// (6)
10-12 χρ.	//// (5)	////////// (12)	//// (5)	////////// (16)
μετά τα 13 χρ.		//////// (9)	////////// (15)	//// (5)

Πίνακας 58:αποτελέσματα των ερωτηματολογίων ηλικίας κατάκτησης των λέξεων στόχων που περιέχονται στο τεστ.

Τέλος για να διαπιστωθεί η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων που περιλαμβάνονται στις δοκιμασίες του τεστ, χορηγήθηκαν σε είκοσι μονόγλωσσα άτομα με μητρική γλώσσα την ελληνική, ηλικίας 18-25 ετών ερωτηματολόγια δυνατότητας εικονοποίησης (.....). Στα ερωτηματολόγια αυτά τα άτομα καλούνταν να βαθμολογίσουν την δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων στόχων των δοκιμασιών. Τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων της δυνατότητας εικονοποίησης φαίνονται στον Πίνακα 59.

		βλέπω	δημιουργώ	συζητώ
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση		/ (1)		
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση			// (2)	/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση		/ (1)	//// (6)	// (2)
5=Εύκολη Απόκριση		//// (4)	//// (4)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση		//// (5)	//// (4)	//////// (6)
7=Άμεση Απόκριση		////////// (9)	//// (4)	////////// (8)
	εμπειρία	υποβάθμιση	ευάλωτος	ενεργητικός
0=Αδύνατη Απόκριση			/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			/// (3)
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	//////// (6)	//// (4)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		/// (3)		/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (5)	//// (4)	//////// (7)	

5=Εύκολη Απόκριση		//// (4)	///// (5)	////////// (11)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/// (3)	// (2)	/ (1)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	////////// (10)	/ (1)		/// (3)
	μελετώ	δίπλα	αθώος	κρυφός
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	///// (5)		/ (1)	
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/// (3)		/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		//////// (7)	//////// (7)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/// (3)	/ (1)	//////// (6)	/// (4)
5=Εύκολη Απόκριση	// (2)	///// (5)	/// (3)	//////// (6)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)	// (2)	// (2)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (7)	////////// (9)	/ (1)	/ (1)
	σπέρνω	κενός	δίνω	τελευταίος
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	// (2)			
2=Δύσκολη Απόκριση	// (2)			
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		// (2)		// (2)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (4)	// (2)		
5=Εύκολη Απόκριση	//// (4)	//// (4)	//////// (8)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (4)	//////// (6)	/ (1)	//// (5)
7=Άμεση Απόκριση	//// (4)	//////// (6)	////////// (11)	////////// (10)
	συμφωνώ	έρχομαι	πολύ	ομάδα
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)		
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/ (1)	/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)		/// (3)	// (2)
5=Εύκολη Απόκριση	//////// (7)	////////// (8)	/ (1)	//// (6)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/// (3)	// (2)	//////// (6)	
7=Άμεση Απόκριση	//////// (6)	////////// (8)	//////// (8)	////////// (11)
	αρχίζω	υπηρέτης	αντίπαλοι	μισώ
0=Αδύνατη Απόκριση		// (2)	/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)		// (2)
2=Δύσκολη Απόκριση			/ (1)	//// (4)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//// (5)	/ (1)	/ (1)	/// (4)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//////// (8)	//// (4)	/ (1)	
5=Εύκολη Απόκριση	/// (3)	//// (4)	//////// (8)	
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)		//// (4)	//////// (6)
7=Άμεση Απόκριση	// (2)	//////// (8)	//// (4)	/// (4)
	κλάμα	ευτυχισμένος	πράγμα	παιχνίδι
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		// (2)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		/ (1)	//// (4)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση		/ (1)	/ (1)	

5=Εύκολη Απόκριση	// (2)	//// (4)	/ (1)	/ (1)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	////////// (13)	//////// (7)	//// (4)	//////// (9)
7=Άμεση Απόκριση	//// (5)	//////// (7)	//////// (8)	//////// (9)
	δουλειά	χώρα	διάστημα	χρώμα
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση			/ (1)	
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	// (2)	//// (4)		/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//////// (7)	//// (4)	/// (3)	//// (4)
5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)	// (2)	/ (1)	
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση		//// (4)	/ (1)	// (2)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (10)	//////// (6)	////////// (14)	////////// (13)
	μέρη σώματος	μουσικά	λαχανικό	λουλούδι
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση			/ (1)	
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση				
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (5)	// (2)	/ (1)	/ (1)
5=Εύκολη Απόκριση	// (2)	// (2)	//// (4)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (5)	// (2)	//// (4)	// (2)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (8)	////////// (14)	//////// (10)	////////// (15)
	έπιπλο	φρούτο	φαγητό	εμφάνιση
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)			
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση		/ (1)		/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)			//////// (10)
5=Εύκολη Απόκριση	//// (6)	// (2)	/ (1)	/ (1)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (4)	//// (5)	//////// (8)	/// (3)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (7)	////////// (11)	////////// (10)	/// (3)
	εργασία	προσέγγιση	βοήθεια	επιστροφή
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση		// (2)	/ (1)	
2=Δύσκολη Απόκριση	// (2)	//////// (8)	/ (1)	// (2)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//// (5)	/ (1)	// (2)	//// (5)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (5)	//// (4)	/ (1)	//// (5)
5=Εύκολη Απόκριση	// (2)	// (2)	//// (4)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	// (2)	// (2)	//// (4)	//// (4)
7=Άμεση Απόκριση	//// (4)	/ (1)	//////// (7)	// (2)
	δυσκολία	περιορίζω	ανάμειξη	τόπος
0=Αδύνατη Απόκριση				
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)		/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση	// (2)	//////// (6)	/// (3)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//// (5)	//////// (6)	//// (5)	//// (4)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	// (2)			// (2)

5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/// (3)	//// (6)	//// (4)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	// (2)	/ (1)	/// (3)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	//// (7)	/// (3)	/// (3)	//// (7)
	συλλογίζομαι	ιδιότητα	αμέλεια	αύξηση
0=Αδύνατη Απόκριση		/ (1)	/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/// (4)	/// (4)	// (2)
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	// (2)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		//// (5)	/// (4)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (7)	//// (6)	//// (7)	//// (7)
5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	//// (6)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (7)	// (2)	/ (1)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	/// (3)	// (2)		// (2)
	παραδοσιακός	ξένος	δημόσιο	εισάγω
0=Αδύνατη Απόκριση			/// (3)	/ (1)
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/ (1)	/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση			/ (1)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	// (2)	//// (5)	/ (1)	/// (4)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	// (2)	/ (1)	/ (1)	//// (5)
5=Εύκολη Απόκριση	/// (4)	// (2)	/ (1)	//// (6)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (7)	/// (4)	//// (6)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	/// (4)	//// (7)	//// (6)	/ (1)
	δυσπιστία	επίγειος	ενήλικος	απογείωση
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)	/ (1)		
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση		// (2)		
2=Δύσκολη Απόκριση	/// (4)		// (2)	
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//// (7)	/// (4)		
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (5)		// (2)	//// (7)
5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)	//////// (10)	//// (6)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/// (3)		// (2)
7=Άμεση Απόκριση	/ (1)		//////// (10)	//////// (9)
	ξεχωριστός	αθλητισμός	νησί	ενημέρωση
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)			/ (1)
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			
2=Δύσκολη Απόκριση	/// (3)			// (2)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση				// (2)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)	/// (4)	/// (4)	/ (1)
5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/// (4)	// (2)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/// (3)	/// (4)	// (2)	/// (5)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (10)	//////// (8)	//////// (12)	//// (7)
	ταξίδι	σχολείο	εκπαίδευση	τρόφιμα
0=Αδύνατη Απόκριση			/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/ (1)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		/ (1)	// (2)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)		// (2)	//// (8)

5=Εύκολη Απόκριση	/// (3)	//// (4)	// (2)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/// (3)	/// (3)	///// (5)	// (2)
7=Άμεση Απόκριση	////////// (12)	////////// (11)	//////// (7)	//////// (6)
	εθνικότητα	λαχείο	θαλασσινά	τοποθετώ
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)			
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)		/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση	//// (4)			// (2)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	// (2)		/ (1)	//////// (7)
5=Εύκολη Απόκριση		// (2)	//////// (7)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//// (4)	///// (6)	/ (6)	/// (3)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (7)	////////// (11)	////////// (11)	/// (3)
	αλλαγή	επιλέγω	εγκρίνω	ενισχύω
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	/ (1)
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	/// (3)
2=Δύσκολη Απόκριση	//// (4)	/// (3)	/ (1)	
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		/// (3)	/// (3)	/// (3)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (4)	//// (4)	//// (4)	//// (4)
5=Εύκολη Απόκριση		// (2)	//// (4)	/ (1)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//////// (6)	//// (4)	/// (3)	//////// (7)
7=Άμεση Απόκριση	//// (4)	//// (4)	/// (3)	/ (1)
	εκτελώ	έρευνα	κερδοφόρος	ευδοκιμώ
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση			//// (4)	//// (4)
2=Δύσκολη Απόκριση	//// (4)	// (2)		
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//// (4)	//// (4)	/// (3)	//////// (5)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	//// (5)	//////// (6)
5=Εύκολη Απόκριση	//// (4)	// (2)	//// (4)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//////// (6)	//// (5)	/// (3)	// (2)
7=Άμεση Απόκριση		//// (5)		/ (1)
	επίπονος	επίτευγμα	καταμερεισμός	εύκολα
0=Αδύνατη Απόκριση				/ (1)
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	//// (4)	/// (3)
2=Δύσκολη Απόκριση	// (2)	///// (5)	// (2)	/ (1)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	//////// (6)	/ (1)	//////// (6)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//// (5)	// (2)	/ (1)	//// (5)
5=Εύκολη Απόκριση	//// (4)	//////// (7)	//////// (7)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/// (3)		
7=Άμεση Απόκριση	/ (1)	/ (1)		//////// (7)
	προηγούμενος	άμεσα	συχνά	φέτος
0=Αδύνατη Απόκριση		/ (1)		
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/ (1)	// (2)
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	// (2)	// (2)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση		//// (4)	/// (3)	//// (4)

5=Εύκολη Απόκριση	//////// (9)	//// (5)	/// (4)	/// (3)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)	//// (5)	/ (1)	/// (3)
7=Άμεση Απόκριση	//////// (7)	// (2)	//////// (8)	//////// (8)
	αμφίβολος	κοινωνικά	λόγος	χέρι
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)			
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/// (3)		/ (1)	/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση	//// (5)	// (2)		
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		// (2)	// (2)	
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/// (4)	//////// (6)	/// (4)	/ (1)
5=Εύκολη Απόκριση	/// (3)	//////// (5)	// (2)	/ (1)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	// (2)	/ (1)	//////// (7)	/ (1)
7=Άμεση Απόκριση	// (2)	//// (4)	//// (4)	////////// (16)
	δίκαιο	παράγραφος	υπολογιστής	κινηματογράφος
0=Αδύνατη Απόκριση	/ (1)			
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση				
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	//////// (7)	//// (6)	/ (1)	/ (1)
5=Εύκολη Απόκριση	/// (3)	/// (3)	/ (1)	/// (4)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/// (3)	//// (4)	// (2)	
7=Άμεση Απόκριση	//// (4)	//////// (7)	////////// (16)	////////// (15)
	νόμισμα	θρησκεία	γαλαξίας	υψηλότητα
0=Αδύνατη Απόκριση		/ (1)		/ (1)
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)	// (2)		/ (1)
2=Δύσκολη Απόκριση	/ (1)			// (2)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση		/ (1)		/ (1)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση		//// (5)	// (2)	//// (5)
5=Εύκολη Απόκριση	// (2)	//// (5)	/// (4)	/// (4)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	// (2)	/// (4)
7=Άμεση Απόκριση	////////// (15)	//// (5)	////////// (12)	// (2)
	συγγένεια	προσωπικότητα	περίεργα	επιστροφή
0=Αδύνατη Απόκριση		/ (1)	/ (1)	
1=Πολύ Δύσκολη Απόκριση	/ (1)		/ (1)	
2=Δύσκολη Απόκριση	/// (4)	/ (1)	// (2)	/// (4)
3=Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	// (2)	/// (4)		// (2)
4=Σχετικά εύκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	/// (4)	//// (5)
5=Εύκολη Απόκριση	/ (1)	/ (1)	//////// (6)	// (2)
6=Πολύ Εύκολη Απόκριση	//////// (5)	//// (5)		// (2)
7=Άμεση Απόκριση	//// (6)	//////// (7)	//// (6)	//// (5)

Πίνακας 59: αποτελέσματα των ερωτηματολογίων δυνατότητας εικονοποίησης των λέξεων στόχων που περιέχονται στο τεστ.

4.3 Διαδικασία μέτρησης

Η διεξαγωγή της παρούσας έρευνας με τη χορήγηση δοκιμασιών μέσω φορητού υπολογιστή και τη συμπλήρωση του γλωσσικού ιστορικού έγινε σε σπίτια και σχολεία των ερωτωμένων στην Αθήνα, την Κω και τη Ρόδο, την χρονική περίοδο από 1^η Μαρτίου 2009 έως 15 Ιουνίου 2009. Συγκεκριμένα, η έρευνα για το μονόγλωσσο δείγμα και το δίγλωσσο δείγμα των ενηλίκων διεξείχθη στο χώρο του σπιτιού τους, ενώ η έρευνα για το δίγλωσσο δείγμα της τετάρτης δημοτικού και της δευτέρας γυμνασίου διεξείχθη στο χώρο των Ολλανδικών σχολείων τους, σε μια άδεια αίθουσα που μας παραχωρήθηκε για αυτό το σκοπό μετά από συνεννόηση με τους προέδρους των Ολλανδικών Συλλόγων και τους καθηγητές τους.

Η συνολική διαδικασία διήρκησε δέκα λεπτά για τα μονόγλωσσα άτομα του δείγματος και είκοσι λεπτά για τα δίγλωσσα άτομα, δεδομένου ότι στα μονόγλωσσα άτομα δεν χορηγήθηκε το ερωτηματολόγιο του γλωσσικού ιστορικού.

Ερχόμενες σε επαφή με τον ερωτώμενο, οι ερευνήτριες μέσα από μια ολιγόλεπτη συζήτηση προσπαθούσαν να δημιουργήσουν μια καλή σχέση, να εξηγήσουν τον σκοπό και τη διαδικασία της έρευνας και να απαντήσουν σε σχετικές απορίες και ερωτήσεις του ατόμου. Σε αυτό το σημείο οι ερευνήτριες έκαναν ερωτήσεις σχετικές με το μορφωτικό επίπεδο του ερωτώμενου και των γονέων του και έδιναν σαφείς οδηγίες σχετικά με τη χορήγηση του τεστ.

Πριν από κάθε δοκιμασία (συνώνυμα, αντώνυμα, υπώνυμα), ο ερωτώμενος ενημερωνόταν για τις έννοιες της συνωνυμίας, της αντωνυμίας και της υπωνυμίας και για το ότι όλες οι απαντήσεις χρονομετρούνταν, εκτός από τις δύο πρώτες ερωτήσεις κάθε δοκιμασίας. Οι δύο πρώτες ήταν δοκιμαστικές έτσι ώστε ο ερωτώμενος να εξοικειωθεί με τον τρόπο απάντησης μέσω των πλήκτρων του υπολογιστή και με τις έννοιες της συνωνυμίας, της αντωνυμίας και της υπωνυμίας.

Έπειτα, οι ερευνήτριες εξηγούσαν το ότι σε κάθε ερώτηση ο ερωτώμενος έπρεπε να διαλέξει μεταξύ τριών πιθανών απαντήσεων. Η κάθε απάντηση ήταν αριθμημένη με τους αριθμούς 1,2,3 που αντιστοιχούσαν στις ανάλογες πιθανές απαντήσεις. Έτσι, στο κάθε πλήκτρο τοποθετήθηκαν μονόχρωμες ενδείξεις (αυτοκόλλητα) ιδίου χρώματος που στο κάθε ένα από αυτά αναγραφόταν ο κατάλληλος αριθμός. Ο αριθμός 1 ήταν στο πλήκτρο S, ο αριθμός 2 στο πλήκτρο G και ο αριθμός 3 στο πλήκτρο K. Καθ' όλη τη διάρκεια που ο ερωτώμενος καθόταν μπροστά από τον υπολογιστή και απαντούσε τις ερωτήσεις, οι ερευνήτριες καθόντουσαν δίπλα του χωρίς να μιλάνε. Η παραπάνω διαδικασία ήταν κοινή για τα δίγλωσσα και τα μονόγλωσσα άτομα του δείγματος. Στα δίγλωσσα άτομα μετά την παραπάνω διαδικασία ακολουθούσε η διαδικασία λήψης του γλωσσικού ιστορικού.

Κατά τη διαδικασία αυτή, οι ερευνήτριες ζητούσαν από το άτομο να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο του γλωσσικού ιστορικού. Οι ίδιες βρίσκονταν εκεί για να εξηγήσουν και να απαντήσουν σε τυχόν απορίες.

4.4 Ποσοτική ανάλυση των αποτελεσμάτων

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια συγχρονική μελέτη . Η συγχρονική μελέτη εντοπίζει αντιπροσωπευτικά δείγματα ατόμων σε συγκεκριμένες ηλικίες και διερευνά τις διαφορές που παρατηρούνται ανά ηλικιακή ομάδα .

Υπάρχουν ποικίλοι τρόποι μέσω των οποίων εκπονούνται οι επιστημονικές έρευνες . Ένας τρόπος διαχωρισμού των ερευνών είναι η ποσοτική/ποιοτική διάκριση η οποία βασίζεται στο είδος των δεδομένων που συλλέγει κάθε έρευνα.

Τα δεδομένα και αποτελέσματα της παρούσας έρευνας συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν ποσοτικά . Η ποσοτική έρευνα, είναι η έρευνα που συλλέγει κάποιου τύπου αριθμητικά δεδομένα για να απαντήσει σε ένα συγκεκριμένο ερευνητικό ερώτημα .

Τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν με τη χρήση υπολογιστή και των εφαρμογών MATLAB και Psychtoolbox – 3. Έπειτα μεταφέρθηκαν και αναλύθηκαν ποσοτικά στο Microsoft Office Excel 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο :
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης :c)	6.965	9.502	12.891	6.539	7.357	10.323	5.408	8.094	6.818	13.506
Χρόνος άντησης :c)	8.422	6.962	6.866	8.691	8.729	6.483	15.020	6.071	5.910	9.088
όνος άντησης :c)	6.451	7.455	4.055	5.759	4.919	7.688	5.841	7.376	6.901	9.407
όνος άντησης :c)	3.917	4.322	4.922	3.212	4.420	3.134	4.546	6.082	5.484	3.792
όνος άντησης :c)	6.087	7.489	7.344	5.279	4.976	4.652	5.819	4.087	4.842	4.175
όνος άντησης :c)	7.494	5.511	7.542	4.450	5.455	4.376	14.361	4.714	8.167	4.644
όνος άντησης :c)	4.457	5.280	2.779	2.190	4.362	8.285	2.533	2.282	3.484	3.239
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.663									
ΪΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	7.090									
ΪΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	62									
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	6.281									
ΣΤΑ ΘΟΣ	7	7	6	7	4	6	5	7	6	7
			1		3	1	2		1	

Πίνακας 60:αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Τα δίγλωσσα άτομα ηλικιών 9-10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 88,57% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 6,28 sec (Πίνακας 60).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης	4.6798	3.5516	1.9495	4.4129	3.388	2.751	3.3056	2.2621	4.8673	5.5327

χρόνος άντησης (c)	14.547	3.3955	4.5681	12.387	8.558	32.967	7.0134	6.2447	5.0783	7.5249
χρόνος άντησης (c)	4.8556	5.082	3.0774	4.8243	4.5424	17.318	4.9126	3.2222	7.3005	3.2806
χρόνος άντησης (c)	3.4472	5.1043	3.6165	7.0663	4.3855	4.5768	3.2	3.5514	3.3277	3.589
χρόνος άντησης (c)	4.1593	3.7763	2.972	5.407	4.9418	4.771	3.2892	3.1522	4.1968	4.4603
χρόνος άντησης (c)	6.2024	3.9507	3.8413	6.7078	5.8171	4.402	5.656	7.2593	5.2873	4.6692
χρόνος άντησης (c)	4.6752	3.5437	1.8979	4.3241	3.2948	2.7654	3.2138	2.1563	4.9541	5.5472
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.213									
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	17.753									
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	68									
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.294									
ΣΤΑ ΘΟΣ	7	7	7	7	7	5	7	7	7	7
						2				

Πίνακας 61: αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 97,14% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,29 sec (Πίνακας 61).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
χρόνος άντησης (c)	3,3402	4,52	2,8856	3,2656	5,0072	4,1311	3,7259	5,5201	5,6271	4,6865
χρόνος άντησης (c)	6,3217	6,8838	5,6598	6,0473	7,0344	6,0806	5,2256	6,0592	4,0869	4,703
χρόνος άντησης (c)	6,7315	5,4348	4,9196	4,5099	4,2354	3,3554	3,2204	3,1375	4,0669	3,6171
χρόνος άντησης (c)	5,0433	3,1581	3,3814	3,4323	3,8324	4,1415	4,2833	4,5415	15,504 6	2,8046

όρος ἀπάντησης (c)	6,4702	3,7339	4,0571	4,6584	4,0129	4,9054	4,3979	5,5387	4,2431	4,489
όρος ἀπάντησης (c)	4,8558	5,6259	5,0048	6,2922	6,0936	5,9018	6,5773	5,6298	6,0383	6,5997
όρος ἀπάντησης (c)	3,2453	4,5365	2,7894	3,3278	5,1453	4,2254	3,8196	5,5361	5,6342	4,7139
ΓΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.130									
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.278									
ΠΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	69									
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.736									
ΣΤΑ ΘΟΣ	7	7	7	7	7	7	7	7	6	7
									1	6

Πίνακας 62: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 98,57% με μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,89 sec (Πίνακας 62).

Αναλύοντας τα λάθη, βλέπουμε ότι τα δίγλωσσα παιδιά της τετάρτης δημοτικού διαλέγουν το σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση στις δοκιμασίες των συνωνύμων και των αντωνύμων.

Στις δοκιμασίες των συνωνύμων το 50% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και 50% σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Παρουσιάζει ενδιαφέρον το ότι ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκε σε ερώτηση χαμηλής συχνότητας. Το 75% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 25% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 1).

Στις ερωτήσεις αντωνύμων και υπωνύμων το 100% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 1, Γράφημα 2).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όρος ἀπάντησης	4,8714	6,0795	4,3797	4,823	6,4751	7,3283	5,0244	7,0875	6,2954	4,5675

ε) όνος άντησης											
ε) όνος άντησης	3,8935	4,5733	6,9628	9,7518	6,8172	4,9819	5,9899	5,4204	4,2172	7,3441	
ε) όνος άντησης	5,2151	5,9556	5,2156	5,8303	3,5906	4,8813	5,5817	6,4483	3,5162	4,1413	
ε) όνος άντησης	5,7591	7,8977	6,0861	5,613	4,7977	8,1135	8,7098	5,9252	7,4408	5,4217	
ε) όνος άντησης	4,2109	4,2892	4,6959	4,5745	6,9372	13,2912	4,8334	5,7277	5,4355	4,3381	
ε) όνος άντησης	7,01	5,349	4,8506	5,1211	6,3969	5,0926	9,306	6,2221	5,8011	6,01	
ε) όνος άντησης	5,1042	7,3214	8,2925	6,8115	16,685	10,4922	39,9373	8,2882	9,1317	8,6831	
ε) όνος άντησης	5,1278	6,9061	5,2826	5,3765	4,7906	6,9084	7,0301	6,253	6,4981	6,7403	
ε) όνος άντησης	4,0025	3,735	4,1817	7,3837	3,3673	5,6216	4,6032	4,7143	3,7956	4,8068	
ε) όνος άντησης	6,3219	4,745	4,4859	3,4112	3,5018	3,9737	4,2882	4,5911	2,7366	3,0759	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.052										
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.210										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	90										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.876										
ΣΤΑ	7	10	10	10	10	10	4	9	10	10	90
ΘΟΣ	3						6	1			

Πίνακας 63:αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Τα μονόγλωσσα άτομα ηλικιών 9-10 ετών που φοιτούν στην τετάρτη Δημοτικού, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 90% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 6,21 sec (Πίνακας 63).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος	5,1911	4,2624	3,8538	8,0944	5,2916	7,4266	3,1288	7,2787	4,7355	4,3576

άντησης :c)											
όνος άντησης :c)	6,3786	4,8209	3,4039	8,2153	5,8903	5,0731	3,4611	3,3697	4,2998	3,8628	
όνος άντησης :c)	5,1138	3,9874	3,3692	7,2918	4,4745	4,1653	3,4554	3,9252	3,6141	3,3829	
όνος άντησης :c)	5,9849	2,9323	2,2689	5,26	3,6331	4,7779	2,7834	2,7755	3,3383	4,1461	
όνος άντησης :c)	4,839	4,3144	4,4457	7,4365	6,044	6,2012	7,7195	4,6829	4,6275	4,5046	
όνος άντησης :c)	6,4331	4,8338	5,9122	18,956	12,788	11,002	12,5337	15,625	6,0478	8,8731	
όνος άντησης :c)	5,5358	3,3183	2,8363	5,7103	5,0222	5,3819	6,7296	4,298	4,2607	4,2776	
όνος άντησης :c)	3,492	3,0628	2,6646	5,6873	6,1694	5,302	3,7035	2,8114	4,7518	3,1888	
όνος άντησης :c)	4,9969	5,0042	5,0029	17,776	5,9812	7,2624	5,589	6,1634	5,4594	4,1036	
όνος άντησης :c)	3,5265	2,6206	2,3196	11,195	3,2961	7,9831	4,7653	2,6595	3,035	2,7506	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.653										
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	7.041										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	97										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.218										
ΣΤΑ ΘΟΣ	10	10	10	8	10	9	10	10	10	10	
				2		1				9	

Πίνακας 64:αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 97% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,4 sec (Πίνακας 64).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης	2,584	3,5075	4,3655	5,4138	4,9199	5,2802	5,6727	2,7434	5,4239	4,4874

ε) όνος άντησης											
ε) όνος άντησης	4,5947	5,7313	4,4101	4,8376	4,5443	5,8909	4,7855	4,8268	4,4565	4,2068	
ε) όνος άντησης	7,4967	4,4695	5,8226	4,6259	6,0915	4,3466	4,4803	6,2113	5,0792	4,2491	
ε) όνος άντησης	5,4866	6,2014	3,3444	5,2541	4,3073	3,4015	3,259	3,0342	4,9146	3,6534	
ε) όνος άντησης	5,5719	5,3598	4,5591	4,9896	4,8899	5,4405	5,0603	5,6446	9,4084	6,0624	
ε) όνος άντησης	3,7469	4,1402	4,5085	4,8747	4,0202	4,1601	5,3876	4,2503	3,6251	3,9542	
ε) όνος άντησης	4,7243	3,7888	4,1771	3,4788	3,7918	3,6079	2,3812	3,3142	6,0247	3,7109	
ε) όνος άντησης	6,4666	6,461	4,5564	4,7475	4,6845	4,7145	4,4621	4,8149	6,3852	4,4246	
ε) όνος άντησης	4,6415	4,3429	4,0776	2,9823	3,2036	3,5961	3,0831	3,8209	4,2269	3,7149	
ε) όνος άντησης	4,9243	5,4725	4,5716	4,3158	4,3548	3,9546	5,3227	3,5875	5,8432	4,2257	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.068										
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.140										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	100										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.630										
ΣΤΑ ΘΟΣ	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10

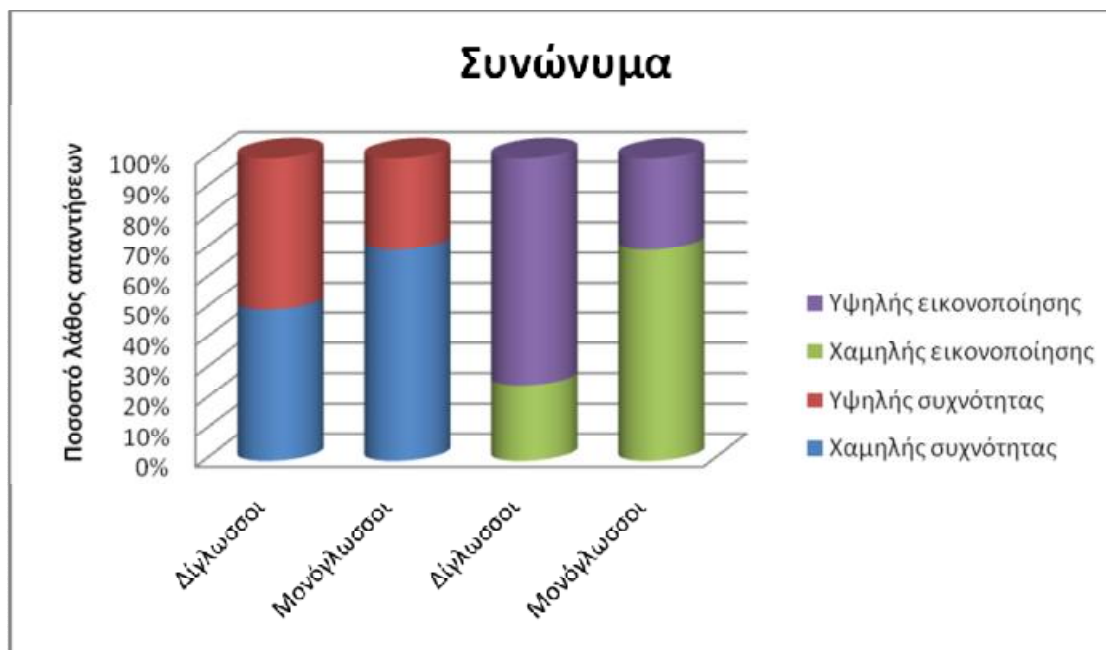
Πίνακας 65: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9-10 ετών.

Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 100%, με μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,63 sec (Πίνακας 65).

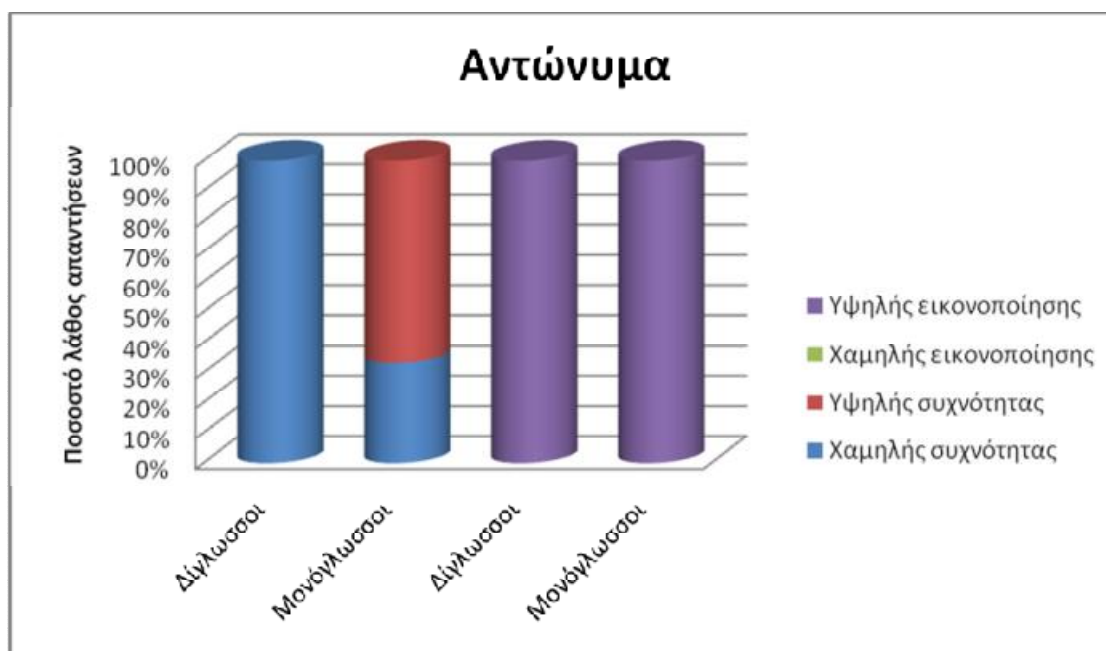
Αναλύοντας τα λάθη, βλέπουμε πως και τα μονόγλωσσα παιδιά της τετάρτης δημοτικού διαλέγουν το σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση στις δοκιμασίες των συνωνύμων ενώ στις δοκιμασίες των αντωνύμων διαλέγουν το φωνολογικό διασπαστή. Στις δοκιμασίες των συνωνύμων το 70% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και το 30% των λαθών σε ερωτήσεις

όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας. Το 70% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης και το 30% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 1).

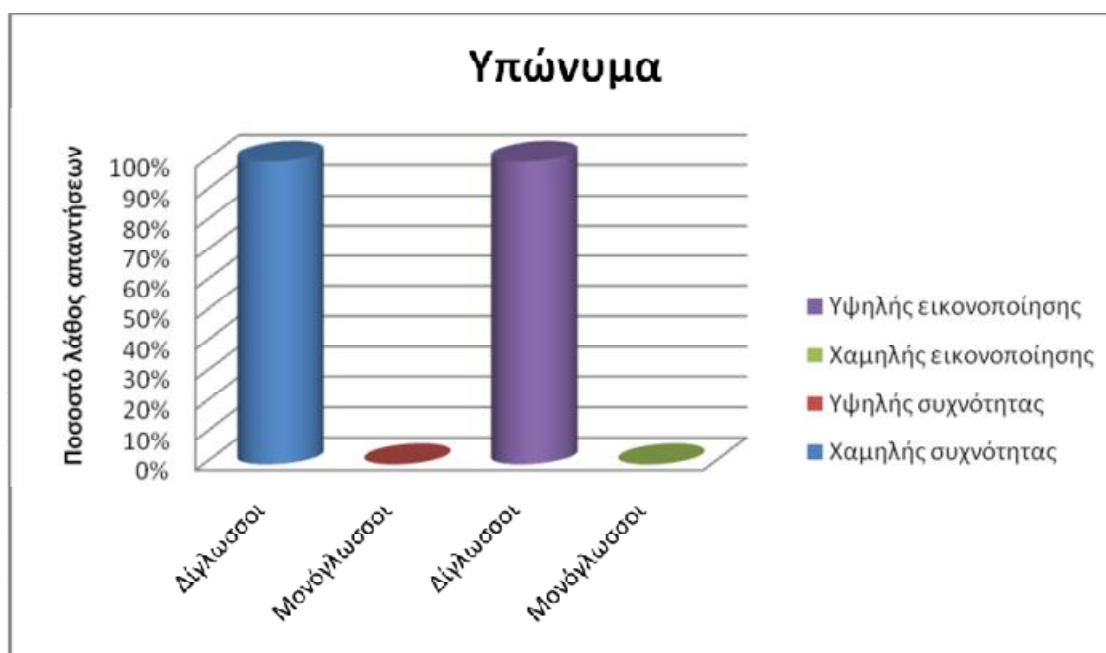
Στις δοκιμασίες των αντωνύμων το 66,67% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσο όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 33,33% των λαθών σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 100% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 2).

Γράφημα 1 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των συνωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 9-10 ετών.

Γράφημα 2 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των αντωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 9-10 ετών.

Γράφημα 3 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των υπωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 9-10 ετών.

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης ε)	4.7943	4.0899	3.1804	4.8363	3.2717	3.222	3.5653	2.8364	5.7145	4.5406
όνος άντησης	6.0271	5.1	3.1671	3.5914	4.4333	3.6955	4.0636	4.2741	4.5333	4.9082

έτος απάντησης (ε)	16.1881	6.1553	4.3365	23.3257	4.329	6.9174	7.2371	5.0329	4.2819	7.6143
έτος απάντησης (ε)	8.1231	5.6299	3.6673	7.7817	6.6101	4.1978	4.9404	3.7167	4.5382	6.0301
έτος απάντησης (ε)	3.9289	4.3597	3.8078	7.2239	3.9153	4.3633	4.234	3.3306	3.282	3.5354
έτος απάντησης (ε)	8.2217	8.0099	4.0844	5.3823	6.0005	4.354	6.9979	6.0324	6.3286	10.5735
έτος απάντησης (ε)	10.5189	6.9575	3.1677	3.9179	5.9007	18.905	5.986	4.3297	6.0676	9.0597
έτος απάντησης (ε)	4.1623	4.2079	4.683	4.4431	4.7281	7.9545	5.4744	4.1383	5.0453	10.5135
έτος απάντησης (ε)	6.0096	6.7909	4.1759	5.1095	6.3886	4.9155	3.9753	5.2574	4.3017	6.2925
έτος απάντησης (ε)	6.9678	5.2548	5.1043	4.7354	4.5764	6.9034	5.0367	5.1268	5.3522	8.2943
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.808									
ΕΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	7.882									
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	86									
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.653									
ΣΤΑ	7	8	10	8	7	9	10	10	9	8
ΘΟΣ	3	2		2	3	1			1	2

Πίνακας 66: αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

Τα δίγλωσσα άτομα ηλικιών 13-14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 86% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,73 sec (Πίνακας 66).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
έτος απάντησης (ε)	5,5188	3,6805	3,4117	2,9872	2,9049	3,4872	4,1293	3,1493	3,1818	4,4192

όνος άντησης :c)	6,9779	3,7097	5,2097	1,9597	2,272	2,985	5,856	6,8495	3,1518	4,2491	
όνος άντησης :c)	4,8548	3,1195	3,5468	3,8628	2,9388	2,4055	3,182	2,8954	2,8121	2,5118	
όνος άντησης :c)	3,8055	3,1256	5,8193	3,9059	4,2578	5,3475	6,1535	6,8811	5,567	7,7076	
όνος άντησης :c)	5,7092	5,3324	5,0498	4,1982	3,9373	3,8962	6,4623	6,3824	6,5253	8,2625	
όνος άντησης :c)	3,5959	3,4219	3,2075	2,8892	2,2128	3,3985	5,1299	2,0253	10,7434	5,2079	
όνος άντησης :c)	7,0384	8,0861	4,8924	6,9501	3,8918	4,2389	11,4064	7,1885	2,7396	8,4767	
όνος άντησης :c)	3,5025	3,6139	4,2791	3,3067	3,8613	7,7377	11,877	3,3744	4,4384	7,5531	
όνος άντησης :c)	9,1188	8,656	5,6693	11,2378	3,8256	3,9243	5,4604	5,3599	5,1589	5,2873	
όνος άντησης :c)	4,8764	3,0365	3,5746	3,8314	2,7895	2,3248	3,2745	2,7649	2,7981	2,5271	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.038										
ΪΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.155										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	85										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.580										
ΣΤΑ	10	8	10	9	10	5	9	7	10	7	8
ΘΟΣ		2		1		5	1	3		3	

Πίνακας 67: αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 85% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,76 sec (Πίνακας 67).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης :c)	2,8201	3,5755	3,5181	3,9685	4,035	3,3027	3,6346	2,9996	2,9409	2,954
όνος	3,2754	3,2725	4,0085	3,1748	4,5617	2,5561	6,5753	2,6789	8,6326	2,5982

άντησης :c)											
όνος άντησης :c)	2,8186	2,9478	3,6391	2,8631	3,7526	2,0468	2,3433	1,9049	3,6192	2,0171	
όνος άντησης :c)	5,6971	5,8088	6,3543	7,0156	6,1077	3,6987	6,4418	4,2175	7,915	4,6586	
όνος άντησης :c)	5,7365	7,3158	3,7702	5,4394	3,7767	2,9629	4,5608	5,8026	6,7029	3,1775	
όνος άντησης :c)	3,8116	3,7652	3,8817	2,9754	3,4584	2,2199	4,9891	5,6764	3,2835	2,1309	
όνος άντησης :c)	2,6943	5,4164	12,832	6,7794	22,877	2,221	4,5186	5,5888	3,7368	2,9992	
όνος άντησης :c)	3,9564	4,1651	3,838	6,5145	4,9137	6,1151	3,6145	5,7444	4,7198	2,8566	
όνος άντησης :c)	4,3343	8,1526	3,9991	6,254	5,1051	4,556	5,5322	5,3381	5,5751	4,4327	
όνος άντησης :c)	2,6573	2,8476	3,7013	2,9012	3,8563	2,2467	2,1146	2,3265	3,7329	2,2471	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.593										
ΙΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	6.722										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	92										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.372										
ΣΤΑ	9	10	9	9	7	10	10	10	8	10	9
ΘΟΣ	1		1	1	3				2		

Πίνακας 68: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 92% με μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,44 sec (Πίνακας 68).

Η ανάλυση των λαθών δείχνει ότι τα δίγλωσσα παιδιά της δευτέρας γυμνασίου διαλέγουν το σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση στις δοκιμασίες των συνωνύμων ενώ στις δοκιμασίες των αντωνύμων διαλέγουν σε περίπου το ίδιο ποσοστό το σημασιολογικό και φωνολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση.

Στις δοκιμασίες των συνωνύμων το 78,57% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις

στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 21,43% των λαθών σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 78,57% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 21,43% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 4).

Στις δοκιμασίες των αντωνύμων το 80% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και το 20% των λαθών σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας. Το 66,66% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 33,34% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 5).

Στις δοκιμασίες των υπωνύμων το 77,78% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 22,22% σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 100% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 6).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης :c)	8,2725	5,9164	5,3342	4,1862	5,5412	5,7973	4,743	5,6886	3,7879	6,1573
όνος άντησης :c)	6,8797	5,6038	4,9005	5,2526	5,5991	4,1338	4,2778	3,8535	6,4401	6,237
όνος άντησης :c)	14,4954	5,8327	2,7984	4,7074	4,8642	3,2518	3,9928	3,4965	5,6194	4,3421
όνος άντησης :c)	9,7654	9,2992	5,4119	7,0045	7,4857	7,8416	5,8322	5,0458	7,4394	7,2726
όνος άντησης :c)	4,6553	4,4962	2,7523	7,3522	4,8005	4,6073	4,1738	3,4559	4,2396	7,0694
όνος άντησης :c)	5,0934	4,7458	3,1607	5,6517	5,969	5,0941	4,3601	5,2628	8,8767	6,7811
όνος άντησης :c)	7,8822	7,5162	6,8166	8,6436	8,0363	6,8334	7,0477	8,0702	12,1269	10,448
όνος άντησης :c)	8,9496	9,4002	3,9187	5,9615	6,714	3,7198	6,811	4,6911	7,698	6,2081
όνος άντησης :c)	7,4587	6,3854	3,864	5,0965	6,4982	4,5245	4,4207	3,4697	6,12	3,9826
όνος άντησης :c)	2,197	4,5096	3,4863	4,842	3,3742	2,9035	2,0061	3,9953	3,6105	3,3562
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ	1.778									

ΑΝΤΗΣΕΩΝ											
ΚΥΜΑΝΣΗ											
ΣΤΩΝ											
ΑΝΤΗΣΕΩΝ	3.160										
ΙΓΜΑ											
ΣΤΩΝ											
ΑΝΤΗΣΕΩΝ	83										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ											
ΣΤΩΝ											
ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.425										
ΣΤΑ	9	5	9	9	9	8	9	10	7	8	83
ΘΟΣ	1	5	1	1	1	2	1		3	2	

Πίνακας 69: αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

Τα μονόγλωσσα άτομα ηλικιών 13-14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 83% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,7 sec (Πίνακας 69).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10	
όρος											
άντησης											
ε)	4.7797	3.2327	5.795	2.9099	2.8937	3.2776	5.7638	4.8378	3.3941	4.9802	
όρος											
άντησης											
ε)	5.3329	7.721	4.4215	3.2372	3.8259	3.4867	3.9296	4.0813	4.0431	4.2555	
όρος											
άντησης											
ε)	2.7842	3.8194	4.6806	3.1902	2.6062	2.878	3.5004	4.2477	3.293	3.6216	
όρος											
άντησης											
ε)	8.3294	5.2724	6.5301	6.7248	4.8325	9.9161	9.4115	7.1798	5.4429	10.1193	
όρος											
άντησης											
ε)	3.5596	4.8717	3.3609	3.1391	3.5739	7.8279	4.5343	4.1185	3.6894	5.0756	
όρος											
άντησης											
ε)	6.7311	6.7835	5.9605	6.0665	7.7888	8.6225	7.1352	4.7604	6.4289	7.8913	
όρος											
άντησης											
ε)	5.842	4.1964	10.5416	1.9709	3.2947	5.8638	7.3921	5.3416	7.7299	4.1747	
όρος											
άντησης											
ε)	3.8459	4.287	3.5278	2.7367	2.9302	7.0929	5.33	4.7425	3.2243	4.2526	
όρος											
άντησης											
ε)	3.3595	3.0401	4.6119	2.1752	2.3212	5.5054	3.0591	3.1136	5.3625	2.9784	
όρος											
άντησης											
ε)	6.6268	2.2729	4.8029	4.2133	2.3543	4.621	2.3934	7.362	2.8305	4.7966	
ΤΙΚΗ											
ΟΚΛΙΣΗ	1.822										

ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ												
ΨΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	3.321											
ΨΥΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	86											
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.658											
ΣΤΑ	7	9	9	6	9	7	9	10	10	9		8
ΘΟΣ	3	1	1	4	1	3	1			1		

Πίνακας 70: αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 86% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,83 sec(Πίνακας 70).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όρος άντησης (c)	3,3552	4,4011	3,6328	4,1342	3,3569	2,7009	3,8863	4,0849	6,3214	3,018
όρος άντησης (c)	4,1029	3,5897	3,4107	3,5027	3,4895	2,6499	2,8121	2,5296	3,4849	3,4938
όρος άντησης (c)	3,9078	5,1671	3,9417	3,185	4,6756	2,4453	3,7753	3,2469	3,2571	2,6761
όρος άντησης (c)	8,0676	4,7363	5,3809	5,2975	6,6712	6,27	10,562	18,5883	22,2689	6,9952
όρος άντησης (c)	3,6034	5,1325	3,6281	4,3049	4,8613	2,8936	5,2485	4,335	4,1427	2,9797
όρος άντησης (c)	4,5229	4,3615	7,1096	5,9458	9,7817	4,0299	5,5152	4,7415	5,0123	4,9869
όρος άντησης (c)	3,7495	4,6257	7,0347	5,0266	11,974	2,5987	3,8183	2,5795	3,8116	4,1647
όρος άντησης (c)	1,9493	2,0765	2,4558	2,5693	3,1679	3,0327	4,4541	4,515	6,3922	3,8749
όρος άντησης (c)	4,1239	5,0609	4,1008	4,1067	4,2876	4,5663	4,201	3,6906	3,7267	3,9541
όρος άντησης (c)	4,9066	4,73	6,2594	5,4106	4,6797	3,7277	4,2537	3,728	5,1261	3,2141
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ	2.806									

ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ ΪΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	7.871											
ΪΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	99											
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.735											
ΣΤΑ ΘΟΣ	10	10	9	10	10	10	10	10	10	10	10	99
			1									

Πίνακας 71: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 13-14 ετών.

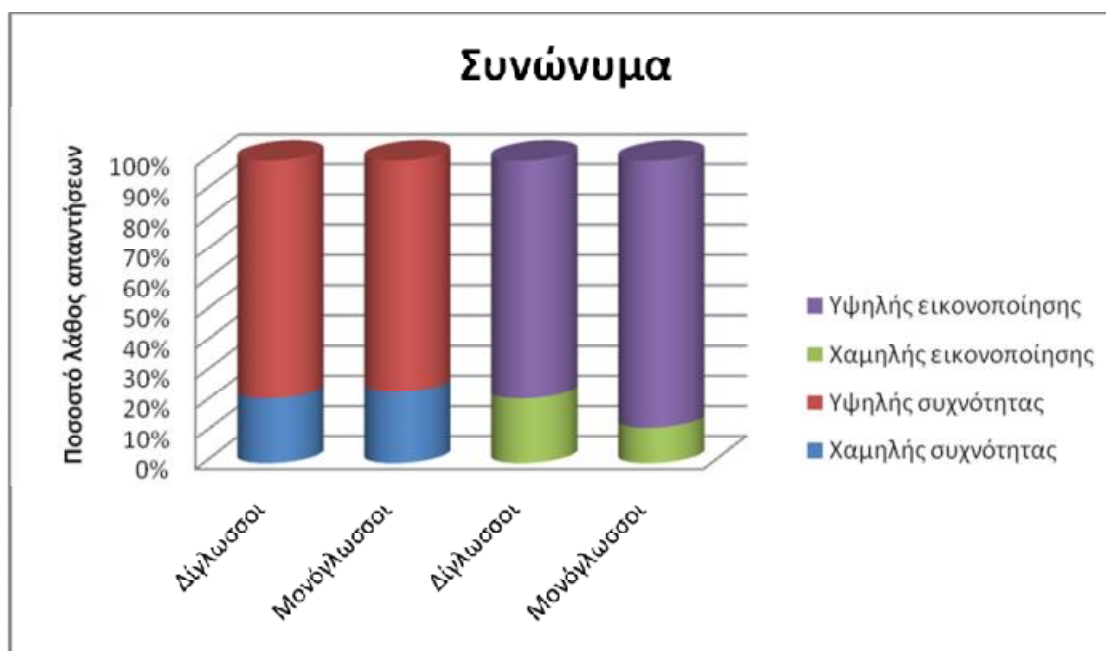
Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 99% με μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,71 sec (Πίνακας 71).

Η ανάλυση των λαθών δείχνει ότι τα μονόγλωσσα παιδιά της δευτέρας γυμνασίου διαλέγουν το σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση στις δοκιμασίες των συνωνύμων και των αντωνύμων.

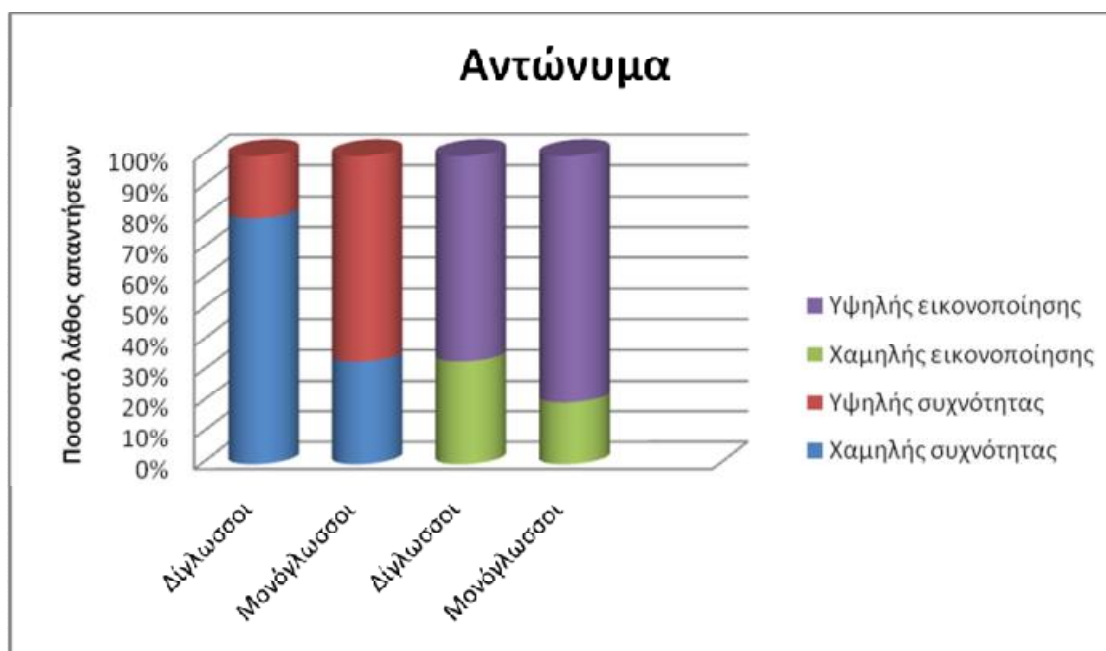
Στις δοκιμασίες των συνωνύμων το 76,47% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 23,53% των λαθών σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 88,23% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 11,77% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 4).

Στις δοκιμασίες των αντωνύμων το 66,67% των λαθών σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 33,33% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 80% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 20% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 5).

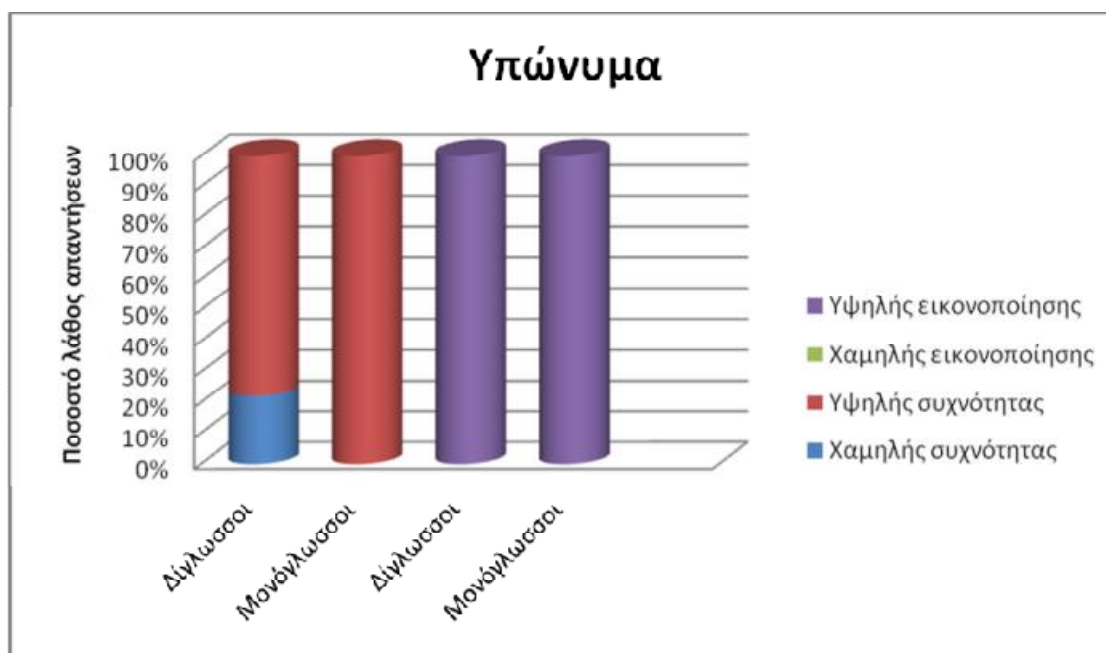
Στις δοκιμασίες των υπωνύμων το 100% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 6).

Γράφημα 4 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των συνωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 13-14 ετών.

Γράφημα 5 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των αντωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 13-14 ετών.

Γράφημα 6 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των υπωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων παιδιών ηλικίας 13-14 ετών.

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης :c)	1,9772	3,5122	2,1106	2,1395	3,0808	3,7103	4,8669	3,3308	2,3222	1,7166
όνος άντησης :c)	4,7783	8,8994	3,2708	7,8295	4,6507	5,6487	9,2733	8,9398	6,6645	8,9862
όνος άντησης :c)	4,8891	5,7436	3,1618	4,9663	4,734	2,9985	3,8151	4,3511	4,1431	5,6395
όνος άντησης :c)	3,0572	7,3985	5,1713	3,619	3,5701	6,6219	6,3196	5,8123	4,016	4,217
όνος άντησης :c)	3,7931	10,9033	6,5184	6,1568	6,833	6,047	5,9508	7,5851	2,3236	6,5095
όνος άντησης :c)	3,7908	3,657	3,5455	5,1216	3,2533	3,5629	4,8295	3,2395	3,1147	4,025
όνος άντησης :c)	4,1843	7,3394	4,7061	4,8334	10,11	5,3864	11,47	6,8161	3,7522	7,2243
όνος άντησης :c)	2,9098	2,9382	3,4143	3,7459	1,436	3,5719	2,5215	3,7558	4,4514	4,4149
όνος άντησης	4,7108	10,0735	4,0656	16,1104	7,6793	6,0954	17,7543	4,9619	5,5528	5,1278

όρος άντησης :c)	5,9271	3,9077	9,7197	4,2721	3,8949	10,829	9,5286	4,7421	5,6601	5,9391	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.423										
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.869										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	82										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.013										
ΣΤΑ	9	9	8	9	6	9	8	9	9	6	82
ΘΟΣ	1	1	2	1	4	1	2	1	1	4	18

Πίνακας 72: αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Τα δίγλωσσα άτομα ηλικιών 18-25 ετών, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 82% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,38 sec. (Πίνακας 72).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όρος άντησης :c)	3,4482	1,9528	1,9436	1,7725	2,362	1,7567	2,4911	2,815	2,3683	4,142
όρος άντησης :c)	10,385	5,6498	4,3326	3,5065	4,537	3,1006	6,6253	3,5048	3,6318	5,8887
όρος άντησης :c)	3,9779	4,2867	7,0711	2,7998	3,207	4,2057	7,5108	3,1429	9,1085	6,425
όρος άντησης :c)	4,421	2,9311	2,7254	3,0075	3,3259	4,0896	5,1927	4,5261	3,7987	3,5735
όρος άντησης :c)	4,6248	4,2647	1,84	1,4895	2,2538	2,3208	2,8858	2,2656	3,4064	3,8921
όρος άντησης :c)	10,38	5,1203	3,3297	4,5173	4,63	3,2003	13,3523	10,4943	5,898	7,6403
όρος άντησης :c)	3,0214	3,0499	2,5927	2,4833	3,3185	5,8167	5,8211	2,8144	4,0223	2,6788
όρος άντησης :c)	5,9271	3,9077	9,7197	4,2721	3,8949	10,8293	9,5286	4,7421	5,6601	5,9391
όρος άντησης	5,206	4,7992	4,8947	4,397	3,9713	5,0793	5,6892	4,4572	4,6393	4,9175

έλεγχος απόκρισης (c)	6,3846	5,4114	2,6199	4,219	5,1454	5,8324	9,4108	4,1472	6,0337	3,3748	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ	2.215										
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ	4.908										
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ	95										
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ	4.546										
ΣΤΑ ΘΕΣ	9	10	10	9	10	10	8	10	9	10	95
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΝ	1			1			2		1		

Πίνακας 73: αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 95% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,64 sec. (Πίνακας 73).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
έλεγχος απόκρισης (c)	3,9264	2,8892	3,4918	2,1981	2,5508	2,8828	1,9411	2,7511	2,3995	1,9886
έλεγχος απόκρισης (c)	5,3547	10,451	3,8838	5,9559	6,7524	4,0583	5,8822	3,9302	3,8203	4,2654
έλεγχος απόκρισης (c)	1,9205	2,117	1,815	2,5661	1,6161	1,8754	6,9167	7,4767	2,3688	2,254
έλεγχος απόκρισης (c)	9,3244	4,1233	3,1228	4,487	3,6332	2,9912	3,1882	4,0168	3,1394	3,7994
έλεγχος απόκρισης (c)	3,9881	8,2355	4,8633	4,0936	3,5552	4,7677	3,9368	2,9001	4,1515	4,342
έλεγχος απόκρισης (c)	3,3822	4,209	2,9642	2,781	5,3465	2,6088	2,6357	2,9827	2,4684	2,6987
έλεγχος απόκρισης (c)	9,0946	10,1599	7,4607	4,6296	5,582	7,5565	6,1105	5,8994	4,9222	4,4271
έλεγχος απόκρισης (c)	3,1695	4,4916	2,7065	2,4409	3,2309	4,1147	4,5639	4,7304	3,0344	3,9434
έλεγχος απόκρισης (c)	2,537	3,7537	2,5705	2,3073	2,3561	1,9964	3,2434	2,4342	2,4313	2,7047
έλεγχος	4,5647	5,1857	3,2902	3,0941	3,8032	3,1171	3,9852	4,6368	3,4837	3,6509

άντησης :c)													
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.824												
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	3.328												
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	97												
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	3.950												
ΣΤΑ ΘΟΣ	9	9	10	10	10	10	9	10	10	10	10	9	9
	1	1					1						

Πίνακας 74: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 97% με μέσο όρο χρόνου απάντησης 3,98 sec. (Πίνακας 74).

Η ανάλυση των λαθών δείχνει ότι τα δίγλωσσα άτομα ηλικίας 18-25 ετών, στις δοκιμασίες των συνωνύμων διαλέγουν στο ίδιο ποσοστό το σημασιολογικό και φωνολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση ενώ στις δοκιμασίες των αντωνύμων διαλέγουν το σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση.

Τα δίγλωσσα άτομα ηλικίας από 18 έως 25 ετών στις δοκιμασίες συνωνύμων το 47,37% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και το 52,62% σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας. Το 94,74% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 5,26% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 7).

Στις ερωτήσεις αντωνύμων, το 80% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και το 20% των λαθών σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας. Το 80% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 20% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 8).

Στις δοκιμασίες υπωνύμων το 66,67% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και το 33,33% σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 100% των λαθών σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 9).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10	
όνος άντησης :c)	4,2732	4,3976	7,2822	4,8436	3,5461	3,5627	6,4067	6,079	3,005	3,8699	
όνος άντησης :c)	4,7086	4,0546	2,6766	3,7981	2,5563	3,4975	6,1436	3,6778	2,8735	4,7829	
όνος άντησης :c)	4,7815	6,7991	4,7371	8,1197	6,0154	5,3386	7,2188	6,5181	3,7611	6,8234	
όνος άντησης :c)	3,8066	5,4186	21,727	4,8782	4,3932	6,8429	4,0441	3,1019	3,451	5,0519	
όνος άντησης :c)	10,159	6,4679	10,5943	3,0155	4,3874	3,3011	9,4536	7,4296	8,3047	12,1994	
όνος άντησης :c)	4,274	9,5298	5,8606	3,0241	8,8102	3,8432	10,4268	7,5074	2,9698	4,908	
όνος άντησης :c)	4,9936	3,1441	3,1336	3,0522	2,9714	4,1359	10,4224	3,4614	2,1275	3,8901	
όνος άντησης :c)	3,0591	3,9211	2,222	3,6556	5,8665	2,3751	3,8699	4,5949	3,825	3,8428	
όνος άντησης :c)	5,4684	11,226	6,0061	7,5708	3,084	9,2345	8,5823	11,6281	3,2239	7,077	
όνος άντησης :c)	5,4255	6,9784	5,3358	4,9275	5,3631	5,2906	7,3784	5,8635	6,7806	5,4537	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.707										
ΪΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	7.328										
ΪΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	89										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	5.236										
ΣΤΑ ΘΟΣ	10	9	9	9	7	10	6	10	10	9	89
		1	1	1	3		4			1	

Πίνακας 75: αποτελέσματα δοκιμασιών συνωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Τέλος, τα μονόγλωσσα άτομα ηλικιών 18-25 ετών, στις δοκιμασίες συνωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 89% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 5,55 sec. (Πίνακας 75).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10
όνος άντησης :c)	3,0541	4,1664	3,5285	2,6909	3,6046	2,8701	3,995	4,7676	2,9128	3,8064
όνος άντησης :c)	3,6393	3,0877	2,5605	2,5338	4,6148	3,2982	3,8529	3,911	2,7358	6,7604
όνος άντησης :c)	4,5364	3,9979	3,7046	2,1755	4,6596	2,6119	5,561	6,9952	4,1577	3,7456
όνος άντησης :c)	3,7074	3,1331	3,412	2,9562	3,5354	3,075	5,501	2,8269	3,4275	4,7125
όνος άντησης :c)	5,0983	3,6266	2,5981	1,6952	2,8273	2,3136	6,4175	3,4192	5,1915	4,6556
όνος άντησης :c)	5,2715	3,614	2,2865	2,4593	2,9391	1,9922	8,8256	3,0858	3,1179	3,3476
όνος άντησης :c)	5,2123	2,7956	3,7845	2,487	3,5045	2,4427	5,316	3,4003	3,7256	2,5365
όνος άντησης :c)	3,5875	4,0446	4,8992	4,724	2,9905	2,0911	2,5122	2,7461	2,3088	2,2738
όνος άντησης :c)	5,1235	2,8352	3,3709	3,5501	3,1748	5,3515	7,4142	2,8614	5,1395	5,8976
όνος άντησης :c)	3,8559	3,8667	3,4282	2,2433	4,4366	3,1737	6,5429	2,4937	2,9432	3,0858
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.288									
ΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	1.660									
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΩΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	98									
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	3.709									
ΣΤΑ ΘΟΣ	9	10	10	10	10	10	10	10	9	10
	1								1	

Πίνακας 76: αποτελέσματα δοκιμασιών αντωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Στις δοκιμασίες αντωνύμων απάντησαν σωστά με ποσοστό 98% και μέσο όρο χρόνου απάντησης 3,74 sec. (Πίνακας 76).

	Ερ.1	Ερ.2	Ερ.3	Ερ.4	Ερ.5	Ερ.6	Ερ.7	Ερ.8	Ερ.9	Ερ.10	
όνος άντησης :c)	3,3052	3,1273	5,7231	11,326	7,6706	2,7289	3,4113	3,3205	2,6781	3,6093	
όνος άντησης :c)	2,8753	3,6984	2,6508	2,2374	2,5672	3,3706	2,1644	1,8846	2,5068	2,1343	
όνος άντησης :c)	3,1256	4,2867	3,0286	3,5924	3,0149	3,1602	3,6018	4,0888	3,6292	2,8558	
όνος άντησης :c)	3,8685	5,2779	9,6153	7,9631	6,0529	4,5047	4,3475	5,2801	6,1792	3,9444	
όνος άντησης :c)	7,1192	5,8679	3,0129	2,8908	3,2594	5,3537	3,813	3,7634	3,2691	3,8454	
όνος άντησης :c)	5,3204	4,4919	4,1553	4,4956	23,567	5,4096	4,0534	2,9562	3,7995	4,4064	
όνος άντησης :c)	2,8986	2,3273	1,7695	2,3879	3,2047	2,2018	2,7403	3,2028	2,8105	2,1301	
όνος άντησης :c)	6,5011	11,920	3,5937	4,1131	3,5182	4,9234	4,7216	5,4194	3,8523	4,1018	
όνος άντησης :c)	3,0686	7,3255	3,5624	4,6948	4,4424	3,7452	4,695	2,8439	3,0118	3,8033	
όνος άντησης :c)	2,7174	4,6252	2,5317	2,6805	4,4969	3,905	3,024	3,9021	2,9014	2,9041	
ΤΙΚΗ ΟΚΛΙΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	2.622										
ΪΚΥΜΑΝΣΗ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	6.873										
ΙΓΜΑ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	99										
Ο. ΧΡΟΝΟΥ ΣΤΩΝ ΑΝΤΗΣΕΩΝ	4.190										
ΣΤΑ ΘΟΣ	10	10	10	10	9	10	10	10	10	10	99
					1						

Πίνακας 77: αποτελέσματα δοκιμασιών υπωνύμων μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

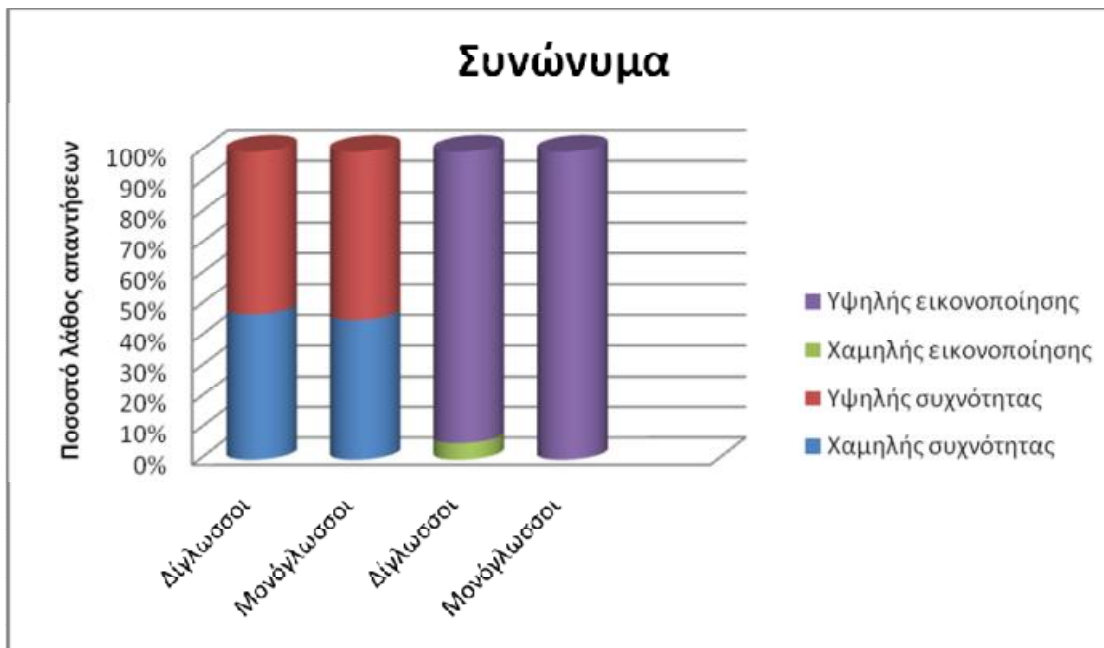
Στις δοκιμασίες υπωνύμων το ποσοστό επιτυχίας ήταν 99% με μέσο όρο χρόνου απάντησης 4,22 sec. (Πίνακας 77).

Η ανάλυση των λαθών δείχνει ότι τα μονόγλωσσα άτομα ηλικίας 18-25 ετών, διαλέγουν τον σημασιολογικό διασπαστή ως σωστή απάντηση στις δοκιμασίες των συνωνύμων και των αντωνύμων.

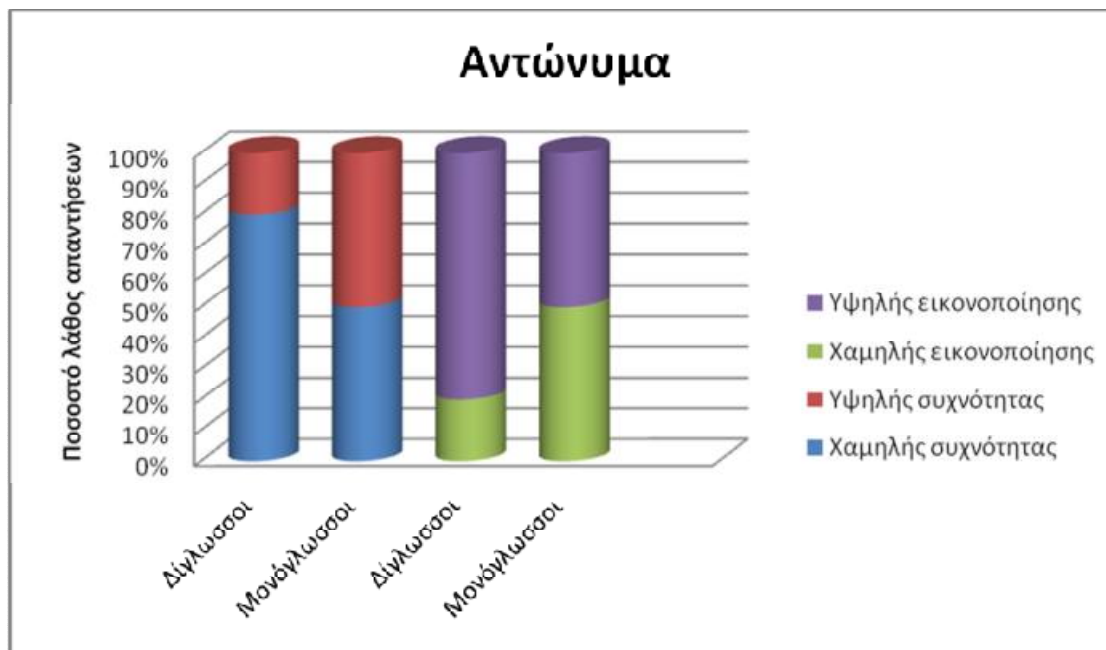
Στα μονόγλωσσα άτομα στις δοκιμασίες των συνωνύμων το 54,54% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας, το 45,46% καθώς και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας. Το 100% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 7).

Στις ερωτήσεις αντωνύμων, το 50% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν χαμηλής συχνότητας και το 50% σε ερωτήσεις όπου οι λέξεις στόχος ήταν υψηλής συχνότητας. Το 50% των λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής εικονοποίησης και το 50% σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης (Γράφημα 8).

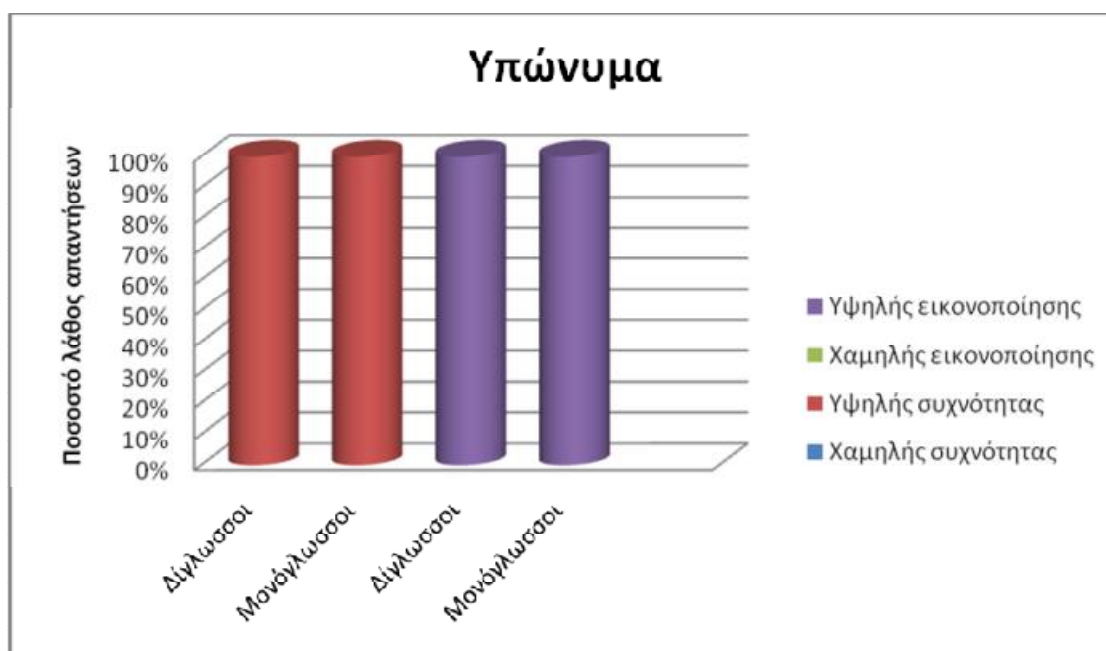
Στις δοκιμασίες των υπωνύμων το 100% των λαθών και ο μεγαλύτερος μέσος όρος χρόνου απάντησης σημειώθηκαν σε ερωτήσεις όπου η λέξη στόχος ήταν υψηλής συχνότητας και υψηλής εικονοποίησης (Γράφημα 9).

Γράφημα 7 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των συνωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Γράφημα 8 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των αντωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Γράφημα 9 : ποσοστό λαθών υψηλής και χαμηλής συχνότητας και εικονοποίησης στις δοκιμασίες των υπωνύμων των μονόγλωσσων και των δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18-25 ετών.

Για να καθορίσουμε αν η διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες του δείγματος της έρευνας, τους μονόγλωσσους συμμετέχοντες και τους ταυτόχρονους δίγλωσσους συμμετέχοντες είναι πραγματική συγκρίναμε στατιστικά με το t-τεστ τους μέσους όρους των χρόνων των σωστών απαντήσεων.

Το t-τεστ ανεξάρτητων δειγμάτων είναι μια στατιστική δοκιμασία για την ανάλυση δεδομένων από δύο διαφορετικές ομάδες συμμετεχόντων προκειμένου να διαπιστωθεί αν η μέση διαφορά των ομάδων είναι τόσο μεγάλη ώστε να μην μπορεί να αποδοθεί στην τύχη (Christensen,2001) και αξιολογεί εάν οι μέσοι όροι δύο ομάδων διαφέρουν στατιστικά μεταξύ τους (<http://www.socialresearchmethods.net>). Η τιμή t που εξασφαλίζεται από αυτό τον τύπο αντιπροσωπεύει τον λόγο της διαφοράς ανάμεσα στον μέσο όρο της ομάδας και στη μέση διακύμανση των βαθμών μέσα στις δύο ομάδες (Christensen,2001).

Ο τύπος του t-τεστ είναι ο παρακάτω:

$$t = \frac{\bar{X}_T - \bar{X}_C}{\sqrt{\frac{\text{var}_T}{n_T} + \frac{\text{var}_C}{n_C}}}$$

Όπου

- \bar{X} : ο μέσος όρος χρόνου των σωστών απαντήσεων κάθε ομάδας
- var: διακύμανση των τιμών των χρόνων σωστών απαντήσεων κάθε ομάδας
- n : το μέγεθος των τιμών των χρόνων σωστών απαντήσεων κάθε ομάδας

Οι τιμές t φαίνονται στους παρακάτω πίνακες

K	A	B	C	D	E	F
A						
B	0.85					
C						
D			0.769			
E						
F					0.608	

Πίνακας 78: οι τιμές t συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων συνωνύμων, αντωνύμων και υπωνύμων, μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων ατόμων του δείγματος ηλικιακής ομάδας 9-10 ετών, που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού

L	A	B	C	D	E	F
A						
B	0.634					
C						
D			0.264			
E						
F					0.929	

Πίνακας 79: οι τιμές t συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων συνωνύμων, αντωνύμων και υπωνύμων, μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων ατόμων του δείγματος ηλικιακής ομάδας 13-14 ετών, που φοιτούν στην Δευτέρα γυμνασίου

M	A	B	C	D	E	F
A						
B	0.568					
C						
D			3.196			
E						
F					0.745	

Πίνακας 80: οι τιμές t συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων συνωνύμων, αντωνύμων και υπωνύμων, μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων ατόμων του δείγματος ηλικιακής ομάδας 18-25 ετών

Όπου:

- A Συνώνυμα Δίγλωσσων
- B Συνώνυμα Μονόγλωσσων
- C Αντώνυμα Δίγλωσσων
- D Αντώνυμα Μονόγλωσσων
- E Υπώνυμα Δίγλωσσων
- F Υπώνυμα Μονόγλωσσων

- K Δημοτικού
- L Γυμνασίου
- M Ενήλικες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Η παρούσα μελέτη επιβεβαιώνει την έρευνα της Rene Appel (1989), η οποία συγκρίνει τις σημασιολογικές αποκρίσεις σε δοκιμασίες συσχέτισης λέξεων και τις ταξινομήσεις σε δοκιμασίες ταξινόμησης λέξεων. Η έρευνα αυτή έδειξε πως τα δίγλωσσα παιδιά δεν διέφεραν ιδιαίτερα σε σύγκριση με τα μονόγλωσσα όσων αφορά τους σχετικούς αριθμούς των παραδειγματικών και σημασιολογικών αποκρίσεων στη δοκιμασία συσχέτισης λέξεων και των σημασιολογικών αποκρίσεων στη δοκιμασία ταξινόμησης λέξεων. Συγκρίνοντας τα μονόγλωσσα και δίγλωσσα παιδιά της δευτέρας δημοτικού, βλέπουμε πως δεν σημειώνονται σημαντικές διαφορές στο ποσοστό επιτυχίας σε δοκιμασίες εύρεσης συνωνύμων, αντωνύμων και υπωνύμων.

Στην έρευνα της Ellen Bialystok (1987), χορηγήθηκαν σε δίγλωσσα και μονόγλωσσα παιδιά δοκιμασίες στις οποίες καλούνταν να διαλέξουν μια λέξη φωνολογικά ή σημασιολογικά παρόμοια με τη λέξη στόχο. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι τα μονόγλωσσα παιδιά τα πάνε καλύτερα από τα δίγλωσσα. Παρόμοια αποτελέσματα βρέθηκαν συγκρίνοντας τα μονόγλωσσα και δίγλωσσα παιδιά της δευτέρας γυμνασίου. Συγκεκριμένα, βλέπουμε ότι στις δοκιμασίες υπωνύμων τα μονόγλωσσα παιδιά τα πάνε καλύτερα από τα δίγλωσσα με διαφορά 8 μονάδων, ενώ τα δίγλωσσα παιδιά τα πάνε καλύτερα σε δοκιμασίες συνωνύμων από ότι τα μονόγλωσσα παιδιά με διαφορά τριών μονάδων. Στις δοκιμασίες αντωνύμων δεν παρατηρήθηκε καμία διαφορά ανάμεσα στα δίγλωσσα και μονόγλωσσα παιδιά.

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρήθηκαν συγκρίνοντας τις απαντήσεις των δίγλωσσων και μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18 έως 25 ετών. Συγκεκριμένα, τα μονόγλωσσα άτομα τα πήγαν καλύτερα, σε όλες τις δοκιμασίες, στα συνώνυμα με διαφορά επτά μονάδων, στα αντώνυμα με διαφορά τριών μονάδων και στα υπώνυμα με διαφορά δύο μονάδων.

Όσον αφορά το κατά πόσο η συχνότητα χρήσης των λέξεων στόχων επηρεάζει το ποσοστό των λαθών, παρατηρήθηκε πως το μεγαλύτερο ποσοστό λαθών των δίγλωσσων παιδιών που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού έγινε σε λέξεις χαμηλής συχνότητας. Στα μονόγλωσσα παιδιά που φοιτούν στην τετάρτη δημοτικού, παρατηρήθηκε το ίδιο περίπου ποσοστό λαθών σε λέξεις υψηλής και χαμηλής συχνότητας. Το ίδιο παρατηρήθηκε και στα λάθη των δίγλωσσων παιδιών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό λαθών των μονόγλωσσων παιδιών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου σημειώθηκε σε λέξεις υψηλής συχνότητας. Τα λάθη των δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18 έως 25 ετών έγιναν στο ίδιο ποσοστό σε λέξεις χαμηλής και υψηλής συχνότητας, ενώ τα περισσότερα λάθη των μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18 έως 25 ετών σημειώθηκαν σε λέξεις υψηλής συχνότητας.

Η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων στόχων, δεν φαίνεται να επηρεάζει το ποσοστό λαθών, εκτός από την περίπτωση των μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9 έως 10 ετών, όπου στις δοκιμασίες των συνωνύμων το μεγαλύτερο ποσοστό λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις στις οποίες η λέξη στόχος ήταν χαμηλής εικονοποίησης.

Τέλος, για να αναλύσουμε τα αποτελέσματα του t τεστ και για να καθορίσουμε αν η διαφορά ανάμεσα στις δύο ομάδες του δείγματος της έρευνας, τους μονόγλωσσους συμμετέχοντες και τους ταυτόχρονους δίγλωσσους συμμετέχοντες είναι πραγματική πρέπει να δηλώσουμε ένα επίπεδο σημαντικότητας που πρέπει να επιτευχθεί. Το επίπεδο σημαντικότητας αποτελεί δήλωση της πιθανότητας ότι μία παρατηρούμενη διαφορά οφείλεται στην τύχη. Ένα από τα πιο διαδεδομένα επίπεδα σημαντικότητας είναι 0.05 το οποίο θα χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έρευνα. Αυτό σημαίνει ότι αποδεχόμαστε ως πραγματική διαφορά μόνον εκείνη, που θα είναι τόσο μεγάλη ώστε να παρατηρείται τυχαία μόνο 5 φορές στις 100.

Οι τιμές t που προκύπτουν συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων των συνωνύμων, των αντωνύμων και των υπωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας των ηλικιακών ομάδων των 9 έως 10 ετών που φοιτούν στη τετάρτη δημοτικού και των 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου δεν ξεπερνούν τις κρίσιμες τιμές t σύμφωνα με το επίπεδο σημαντικότητας που έχουμε ορίσει.

Όσον αφορά τις τιμές t που προκύπτουν συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων των συνωνύμων και των υπωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας των 18 έως 25 ετών, δεν ξεπερνούν τις κρίσιμες τιμές t . Ενώ συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων των αντωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας των 18 έως 25 ετών παρατηρείται ότι η τιμή t ξεπερνά την κρίσιμη τιμή σύμφωνα με το επίπεδο σημαντικότητας που έχουμε ορίσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ, ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ, ΣΦΑΛΜΑΤΑ

Με το πέρας της μελέτης αυτής καταλήγει κανείς στο συμπέρασμα πως οι διαφορές στην επίδοση σε δοκιμασίες λεξικής σημασιολογίας ταυτόχρονων δίγλωσσων και μονόγλωσσων ατόμων σε ηλικία 9 ετών 10 ετών δεν είναι σημαντικές. Στην ηλικιακή ομάδα των 13 έως 14 ετών οι διαφορές δεν είναι σημαντικές εκτός των δοκιμασιών των υπωνύμων, στις οποίες οι μονόγλωσσοι τα πάνε καλύτερα από τους ταυτόχρονους δίγλωσσους. Οι διαφορές στην επίδοση γίνονται περισσότερο αισθητές στην ηλικιακή ομάδα 18 έως 25 ετών όπου οι μονόγλωσσοι εμφανίζουν μεγαλύτερα ποσοστά επιτυχίας σε σχέση με τους ταυτόχρονους δίγλωσσους σε όλα τα είδη δοκιμασιών.

Όσον αφορά το κατά πόσο η συχνότητα χρήσης των λέξεων επηρεάζει το ποσοστό λαθών, δεν μπορούμε να καταλήξουμε σε ένα σταθερό και ενιαίο αποτέλεσμα για τις τρεις ηλικιακές ομάδες της έρευνας, εκτός του ότι τα λάθη των ταυτόχρονων δίγλωσσων ατόμων ηλικιακής ομάδας 9 έως 10 ετών επηρεάζονται από τη χαμηλή συχνότητα των λέξεων, τα λάθη των μονόγλωσσων ατόμων ηλικιακής ομάδας 13 έως 14 ετών και των μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 18 έως 25 ετών επηρεάζονται από την υψηλή συχνότητα των λέξεων, ενώ τα λάθη των μονόγλωσσων ατόμων ηλικίας 9 έως 10 ετών, των δίγλωσσων ατόμων 13 έως 14 ετών και των δίγλωσσων ατόμων ηλικίας 18 έως 25 ετών δείχνουν να μην επηρεάζονται ιδιαίτερα από τη συχνότητα χρήσης της λέξης. Η δυνατότητα εικονοποίησης των λέξεων δεν μοιάζει να επηρεάζει το ποσοστό λαθών εκτός από τα παιδιά ηλικίας 9 έως 10 ετών όπου στις ερωτήσεις συνωνύμων το μεγαλύτερο ποσοστό λαθών σημειώθηκε σε ερωτήσεις χαμηλής εικονοποίησης. Όσον αφορά τις τιμές t που προκύπτουν συγκρίνοντας τους χρόνους των σωστών απαντήσεων των συνωνύμων, των αντωνύμων και των υπωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας των ηλικιακών ομάδων των 9 έως 10 ετών που φοιτούν στη τετάρτη δημοτικού και των 13 έως 14 ετών που φοιτούν στην δευτέρα γυμνασίου και των συνωνύμων και των υπωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας των 18 έως 25 ετών δεν ξεπερνούν την κρίσιμη τιμή σύμφωνα με το επίπεδο σημαντικότητας που έχουμε ορίσει εκτός των αντωνύμων των μονόγλωσσων και ταυτόχρονων δίγλωσσων συμμετεχόντων της έρευνας της ηλικιακής ομάδας των 18 έως 25 ετών την κρίσιμη τιμή σύμφωνα με το επίπεδο σημαντικότητας που έχουμε ορίσει. Αυτό μας δείχνει ότι η διαφορά που παρατηρείται τυχαία ξεπερνά τις 5 φορές στις 100 και για αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μη πραγματική. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής θα ήταν περισσότερο αξιόπιστα αν αντί να διεξαχθεί βασιζόμενη στη συγχρονική προσέγγιση βασιζόταν στη διαχρονική προσέγγιση. Η διαχρονική μελέτη περιλαμβάνει την επιλογή μιας ομάδας συμμετεχόντων και την επανειλημμένη μέτρηση συγκεκριμένων

χαρακτηριστικών σε επιλεγμένα χρονικά διαστήματα. Η συγχρονική μελέτη διερευνά πολλές διαφορετικές ομάδες ατόμων ή διαφορετικές ηλικιακές ομάδες. Η διαχρονική προσέγγιση δεν υπόκειται στο φαινόμενο της ηλικιακής ομάδας και αποτελεί την προτιμώμενη προσέγγιση μολονότι είναι πιο δαπανηρή και πιο χρονοβόρα (Christensen,2001). Επομένως προτείνεται μια μελλοντική παρόμοια έρευνα να διεξαχθεί βασιζόμενη στην διαχρονική προσέγγιση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελάκος, Κ., Κατσαρού, Ε., Μαγγανά, Α. (2008). *Νεοελληνική Γλώσσα Α' Γυμνασίου*. Αθήνα : Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Appel, R. (1989). Bilingualism and Cognitive-Linguistic Development: Evidence from a word association task and a sorting task. *Journal of multilingual and multicultural development*, 10, 183-196.

Bhatia, T. K. (2004). *The handbook of bilingualism*. UK: Blackwell Publishing.

Bialystok, E. (1987). Words as things. Development of word concept by bilingual children. *Studies in Second Language Acquisition*, 9, 133-140.

Christensen, L. B. (2007). *Η Πειραματική Μέθοδος στην επιστημονική έρευνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Cohen, L., Manion, L. (1994). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας* . Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Church, K. W. (1994). Identity and similarity in denotative meaning, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 147). Cambridge: Cambridge University Press.

Clark, E. (1993). Avoidance of synonymy, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 163). Cambridge: Cambridge University Press.

Cruse, A. (2008). *Γλωσσάρι Σημασιολογίας και Πραγματολογίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Doyle, A., Champagne, M. & Segalovitz, S. J. (1977). Lexical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 55). Cambridge: Cambridge University Press.

Eilers, R. E., Gavin, W., Oller, D. K. (1982). Early reception, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 53). Cambridge: Cambridge University Press.

Ervin, S. (1961). Acquisition of antonyms, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 210). Cambridge: Cambridge University Press

Ευθυμίου, Ε., Δήμος, Η., & Μητσιακή, Μ., (2008). *Εικονογραφημένο Λεξικό Α', Β', Γ' Δημοτικού*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων

Fishman, J. A. (1977). Classifications of individual bilinguals, In T., K. Bhatia, *The handbook of bilingualism* (pp118). UK: Blackwell Publishing.

Goodzs, N. (1985). Early perception, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 53). Cambridge: Cambridge University Press.

Goodzs, N. (1985). Early productions, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 54). Cambridge: Cambridge University Press.

Grojean, F. (1989). Contrasting bilingualism with monolingualism, In T., K. Bhatia, *The handbook of bilingualism* (pp93). UK: Blackwell Publishing.

Hamers, J.F., Blanc, M.H.A. (2000). *Bilinguality and Bilingualism*. Cambridge: Cambridge University Press.

Heidenheimer, P. (1978). Avoidance of synonymy, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 163). Cambridge: Cambridge University Press

Hoffman, C. (1991). *An introduction to Bilingualism*. London & New York : Longman Linguistics Library.

Kagan, J. (1984). Acquisition of antonyms, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 209). Cambridge: Cambridge University Press

Κανδήρου, Γ., Πασχαλίδης, Δ., & Ρίζου, Ν., (2004). *Γλωσσικές ασκήσεις για το ενιαίο λύκειο*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων

Kreezer, G. & Dallenbach, K. M. (1929). Acquisition of antonyms, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 209). Cambridge: Cambridge University Press

Lambert, W. E. (1974). Classifications of individual bilinguals, In T., K. Bhatia, *The handbook of bilingualism* (pp118). UK: Blackwell Publishing.

Lehrer, A. & Lehrer, K. (1982). Classical antonymy: Gradable contraries, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym , Synonymy, and other Paradigm* (pp 189). Cambridge: Cambridge University Press

Lyons, J. (1999). *Γλωσσολογική Σημασιολογία*. Αθήνα: εκδόσεις Πατάκη.

Meisel, J. M. (1990). Grammatical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 57-58). Cambridge: Cambridge University Press.

Miller, G. A. (1998). Types of hyponymy, and types of words that are hyp(er)onyms, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym, Synonymy, and other Paradigm* (pp 220). Cambridge: Cambridge University Press.

Μπαμπινιώτης, Γ. (1985). *Εισαγωγή στη Σημασιολογία*. Αθήνα : Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Murphy, M. (2003). *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym, Synonymy, and other Paradigm*. Cambridge : Cambridge University Press.

Ogden, C. K. (1967). Classical antonymy: Gradable contraries, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym, Synonymy, and other Paradigm* (pp 190). Cambridge: Cambridge University Press

Pearson, B. Z., Fenandez, S., Oller, D. K. (1993). Lexical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 55). Cambridge: Cambridge University Press.

Pearson, B. Z., Fenandez, S., Oller, D. K. (1997). Lexical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 55). Cambridge: Cambridge University Press.

Swain, M. (1972). Grammatical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 57). Cambridge: Cambridge University Press.

Συμεωνίδου-Χριστίδου, Τ. (1998). *Εισαγωγή στη σημασιολογία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημιακών Βιβλίων και Περιοδικών.

Taeschner, T. (1983). Avoidance of synonymy, In Murphy M., *Semantic Relations and the Lexicon: Antonym, Synonymy, and other Paradigm* (pp 163). Cambridge: Cambridge University Press

Τεγόπουλος, Χ. Κ., & Φυτράκης, Α. (1990). *Ελληνικό Λεξικό*. Αθήνα: εκδόσεις Αρμονία.

Τσολάκης, Λ., Αδραλόγλου, Κ., & Αυδή, Α., (2006). *Εκφραση-Εκθεση*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων

Φιλίππακη-Warburton, E. (1992). *Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία*. Αθήνα: εκδόσεις Νεφέλη.

Volterra, V. & Taeschner, T. (1978). Lexical development, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 55). Cambridge: Cambridge University Press.

Watson, J. A. (1991). Early reception, In J.F. Hamers & M.H.A. Blanc, *Bilinguality and Bilingualism* (pp 53). Cambridge: Cambridge University Press.

Ηλεκτρονικές Πηγές

<http://www.mathworks.com/products/matlab/technicalliterature.html>

<http://psychtoolbox.org/wikka.php?wakka=HomePage>

<http://psychtoolbox.org/wikka.php?wakka=PsychtoolboxTutorial>

<http://www.socialresearchmethods.net>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ

Στοιχεία Επικοινωνίας:

Όνομα:

Τηλέφωνο:

E-mail:

Ημ/νια:

Παρακαλούμε , απαντήστε τις παρακάτω ερωτήσεις , σύμφωνα με τις εμπειρίες σας .

ΜΕΡΟΣ Α

1.Ηλικία (σε χρόνια):

2.Φύλο (κυκλώστε) : Άνδρας / Γυναίκα

3.Εκπαίδευση (πτυχίο σπουδών ή τάξη φοίτησης) :

4 α) Χώρα Καταγωγής:

4 β) Χώρα Διαμονής:

5. Αν η απάντηση στις ερωτήσεις 4 α και 4 β είναι η ίδια , πόσο καιρό ζήσατε σε αλλοδαπή χώρα; Αν η απάντηση στις ερωτήσεις 4 α και 4 β είναι διαφορετική , πόσο καιρό ζείτε στην χώρα της τωρινής σας διαμονής ; (σε χρόνια)

6.Ποιά είναι η πρώτη σας γλώσσα;(Αν μεγαλώσατε με περισσότερες από 1 γλώσσες , παρακαλώ διευκρινίστε)

7.Μιλάτε κάποια δεύτερη γλώσσα;

_____ΝΑΙ η δεύτερη γλώσσα μου είναι _____.

_____ΟΧΙ (αν απαντήσατε ΟΧΙ , δεν απαιτείται η συμπλήρωση του υπόλοιπου ερωτηματολογίου)

8. Αν απαντήσατε ΝΑΙ στην ερώτηση 7 , παρακαλώ διευκρινίστε την ηλικία στην οποία ξεκινήσατε να μαθαίνετε την δεύτερη γλώσσα στις ακόλουθες καταστάσεις (γράψτε την ηλικία δίπλα σε όποια κατάσταση ισχύει)

Στο σπίτι:_____.

Στο σχολείο:_____.

Μετά την άφιξή σας στην χώρα της δεύτερης ομιλούμενης γλώσσας:

9. Πως μάθατε την 2^η γλώσσα μέχρι τώρα; (κυκλώστε αυτό που ισχύει)

(Κυρίως Περισσότερο Περιστασιακά) μέσω επίσημης διδασκαλίας .

(Κυρίως Περισσότερο Περιστασιακά) μέσω αλληλεπίδρασης με ανθρώπους .

Σε συνδυασμό των δύο παραπάνω τρόπων αλλά:

(Περισσότερο μέσω διδασκαλίας Περισσότερο μέσω αλληλεπίδρασης Ισότιμα και τα δύο)

Άλλο : (διευκρινίστε)

10. Απαριθμήστε όλες τις ξένες γλώσσες που γνωρίζετε , με πρώτη αυτή που γνωρίζετε καλύτερα και τελευταία αυτή που γνωρίζετε λιγότερο καλά . Βαθμολογήστε την ικανότητά σας στους ακόλουθους τομείς της κάθε γλώσσας . Παρακαλώ βαθμολογήστε σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα . (γράψτε τους αριθμούς στον πίνακα)

Πολύ ανεπαρκής : 1

Ανεπαρκής : 2

Σχεδόν ικανοποιητική : 3

Ικανοποιητική : 4

Καλή : 5

Πολύ καλή : 6

Άπταιστα : 7

Γλώσσα	Αναγνωστική ικανότητα	Γραπτή ικανότητα	Ευφράδεια λόγου	Ακουστική ικανότητα

11. Αναφέρετε την ηλικία στην οποία πρώτα εκτεθήκατε στην κάθε γλώσσα , όσον αφορά την ομιλία , την ανάγνωση και τη γραφή . Επίσης, αναφέρετε τον αριθμό των χρόνων που αφιερώσατε για να μάθετε την κάθε γλώσσα .

Ηλικία που πρώτα εκτεθήκατε στη
γλώσσα

Γλώσσα	Ομιλία	Ανάγνωση	Γραφή	Αριθμός χρονών εκμάθησης

12. Έχετε ξένη προφορά στη γλώσσα που μιλάτε; Αν ναι , παρακαλώ βαθμολογήστε πόσο καλή θα χαρακτηρίζατε την ποιότητα της προφοράς σας , σε σχέση με την παρακάτω κλίμακα . (γράψτε τον αριθμό στον πίνακα)

Καθόλου προφορά: **1**

Πολύ αδύναμη : **2**

Αδύναμη : **3**

Μεσαία : **4**

Δυνατή : **5**

Πολύ δυνατή : **6**

Γλώσσα	Προφορά (κυκλώστε ένα)	Ποιότητα
	ΝΑΙ ΟΧΙ	
	ΝΑΙ ΟΧΙ	
	ΝΑΙ ΟΧΙ	
	ΝΑΙ ΟΧΙ	
	ΝΑΙ ΟΧΙ	

ΜΕΡΟΣ Β

13. Υπολογίστε , σε σχέση με ποσοστά , πόσο συχνά χρησιμοποιείτε την πρώτη γλώσσα και τις άλλες γλώσσες την ημέρα (στο σύνολο των καθημερινών σας δραστηριοτήτων).

Πρώτη γλώσσα : <25% 25% 50% 75% 100%

Δεύτερη γλώσσα: <25% 25% 50% 75% 100%

Άλλες γλώσσες : <25% 25% 50% 75% 100%

Διευκρινίστε τις άλλες γλώσσες :

14. Υπολογίστε περίπου πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά , συμμετέχετε στις παρακάτω δραστηριότητες χρησιμοποιώντας τη πρώτη και δευτερεύουσες γλώσσες :

Δραστηριότητες	Πρώτη Γλώσσα	Δεύτερη Γλώσσα	Άλλες γλώσσες συγκεκριμένα:
Ακούγοντας ράδιο/ Παρακολουθώντας τηλεόραση	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες
Διαβάζοντας για διασκέδαση	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες
Διαβάζοντας για εργασία	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες
Διαβάζοντας στο internet	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες
Γράφοντας e-mails σε φίλους	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες
Γράφοντας άρθρα/ εργασίες	_____ώρες	_____ώρες	_____ώρες

15.Υπολογίστε , περίπου πόσες ώρες τη μέρα , και πόσο συχνά μιλάτε (ή συνηθίζατε να μιλάτε) τη πρώτη και τις δευτερεύουσες γλώσσες με τα ακόλουθα άτομα:

	Γλώσσα	Ώρες
Πατέρας :	_____	_____
Μητέρα:	_____	_____
Παππούς/Γιαγιά:	_____	_____
Αδέρφια:	_____	_____
Άλλα μέλη της οικογένειας :	_____	_____

16.Υπολογίστε , πόσες ώρες την ημέρα και πόσο συχνά , τώρα , μιλάτε τη πρώτη και τις δευτερεύουσες γλώσσες με τα ακόλουθα άτομα:

	Γλώσσα	Ώρες
Σύζυγος/σύντροφος:	_____	_____
Φίλοι:	_____	_____
Συμμαθητές:	_____	_____
Συνάδελφοι:	_____	_____

17.Συμπληρώστε σε ποια γλώσσα λαμβάνατε οδηγίες στο σχολείο ,σε κάθε σχολική βαθμίδα:

Νηπιαγωγείο: _____
Δημοτικό: _____
Γυμνάσιο: _____
Λύκειο: _____

18.Σε ποια γλώσσα συνήθως:

Μετράτε , προσθέτετε , πολλαπλασιάζετε και κάνετε απλές μαθηματικές πράξεις :

Ονειρεύεστε: _____

Εκφράζετε θυμό ή αγάπη : _____

19.Όταν μιλάτε , συνδυάζετε λέξεις ή προτάσεις των δύο ή περισσότερων γλωσσών που ξέρετε; (αν όχι , παρακάμψτε την ερώτηση **20**)

20.Απαριθμήστε τις γλώσσες που συνδυάζετε και υπολογίστε πόσο συχνά τις συνδυάζετε σε μια κανονική συζήτηση με τα παρακάτω άτομα ,σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα . (γράψτε τον αντίστοιχο αριθμό στον πίνακα)

- 1:Σπάνια
- 2:Περιστασιακά
- 3:Κάποιες φορές
- 4: Συχνά
- 5:Πολύ συχνά

Σχέση	Αριθμός γλωσσών που συνδυάζετε	Πόσο συχνά τις συνδυάζετε
Σύζυγος/μέλη οικογένειας		
Φίλοι		
Συνεργάτες-συνάδελφοι		
Συμμαθητές		

21.Σε ποια από τις γλώσσες (ανάμεσα από τις δύο γλώσσες που μιλάτε καλύτερα) νιώθετε πως συνήθως τα πάτε καλύτερα;
Γράψτε το όνομα της γλώσσας κάτω από κάθε κατάσταση:

	Στο σπίτι	Στη δουλειά
Ανάγνωση :	_____	_____
Γραφή :	_____	_____
Ομιλία :	_____	_____
Κατανόηση:	_____	_____

22. Από τις γλώσσες που ξέρετε , ποια γλώσσα είναι αυτή που θα προτιμούσατε να χρησιμοποιήσετε στις παρακάτω περιστάσεις ;

Στο σπίτι: _____
 Στη δουλειά: _____
 Σε ένα πάρτη: _____
 Γενικά: _____

23. Αν έχετε ζήσει ή αν έχετε ταξιδέψει σε άλλες χώρες για περιόδους μεγαλύτερες των 3^{ων} μηνών , παρακαλώ αναφέρετε το όνομα της χώρας ή των χωρών , το πόσο καιρό μείνατε εκεί , και τις γλώσσες που μάθατε.

24. Αν έχετε πάρει μέρος σε ένα σταθμισμένο τεστ γνώσης μιας γλώσσας άλλης από τη πρώτη σας (π.χ. **TOEFL, LOWER**), παρακαλώ αναφέρετε τη βαθμολογία που πήρατε στο κάθε ένα.

Γλώσσα	Βαθμολογία	Ονομασία του τεστ
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

25. Αν υπάρχει κάτι άλλο που αισθάνεστε πως είναι ενδιαφέρον ή σημαντικό σχετικά με το γλωσσικό σας υπόβαθρο ή την χρήση της γλώσσας , παρακαλώ σχολιάστε το παρακάτω.

ΜΕΡΟΣ Γ

26. Υπάρχουν κάποιες άλλες ερωτήσεις που αισθάνεστε ότι δεν περιλαμβάνονται στις παραπάνω ; Αν ναι , παρακαλώ γράψτε τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις στις κενές σελίδες που ακολουθούν.

Ευχαριστούμε πάρα πολύ για τον χρόνο σας .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ-ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνομα:

Ημ/νία:

Ηλικία:

Παρακαλώ σημειώστε ένα x στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

1.Μορφωτικό επίπεδο μητέρας:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο , ΤΕΙ)

2.Μορφωτικό επίπεδο πατέρα

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο , ΤΕΙ)

3.Επάγγελμα μητέρας:

4.Επάγγελμα πατέρα:

5.Βαθμός προβίβασης τετάρτης δημοτικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνομα:
Ηλικία:

Ημ/νία:

Παρακαλώ σημειώστε ένα x στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

1.Μορφωτικό επίπεδο μητέρας:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο , ΤΕΙ)

2.Μορφωτικό επίπεδο πατέρα

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο , ΤΕΙ)

3.Επάγγελμα μητέρας:

4.Επάγγελμα πατέρα:

5.Βαθμός προβίβασης δευτέρας γυμνασίου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όνομα:

Ημ/νία:

Ηλικία:

Παρακαλώ σημειώστε ένα x στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

1.Μορφωτικό επίπεδο:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τριτοβάθμια εκπαίδευση (Πανεπιστήμιο , ΤΕΙ)

2.Επάγγελμα / ιδιότητα:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Ερωτηματολόγιο Ηλικίας Κατάκτησης Λέξεων

Στοιχεία

Όνομα:

Επάγγελμα:

Ηλικία:

Παρακαλούμε απαντήστε τις παρακάτω ερωτήσεις, βάζοντας ένα x στο κουτάκι που αντιστοιχεί στην απάντησή σας.

1.Αρχίζω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

2.Βλέπω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

3.Δημιουργώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

4.Συζητώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

5.Μελετώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

6.Δίπλα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

7.Χώρα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

8.Περίεργα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

9.Αθώς

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

10.Κρυφός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

11.Σπέρνω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

12.Κενός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

13.Τελευταίος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

14.Δίνω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

15.Συμφωνώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

16.Έρχομαι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

17.Πολύ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

18.Ομάδα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

19.Συνεχίζω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

20.Υπηρέτης

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

21.Αντίπαλοι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

22.Μισώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

23.Κλάμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

24.Ευτυχισμένος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

25.Πράγμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

26.Παιχνίδι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

27.Δουλειά

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

28.Διάστημα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

29.Χρώμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

30.Μέρη σώματος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

31.Μουσικά όργανα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

32.Λαχανικό

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

33.Λουλούδι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

34.Έπιπλο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών

☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

35.Φρούτο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

36.Φαγητό

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

37.Εμφάνιση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

38.Εργασία

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

39.Προσέγγιση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

40.Βοήθεια

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

41.Επιστροφή

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

42.Δυσκολία

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

43.Περιορίζω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

44.Ανάμειξη

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

45.Τόπος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

46.Συλλογίζομαι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

47.Ιδιότητα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

48.Αμέλεια

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

49.Αύξηση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

50.Επιστροφή

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

51.Παραδοσιακός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

52.Ξένος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

53.Δημόσιο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

54.Εισάγω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

55.Δυσπιστία

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

56.Επίγειος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

57.Ενήλικος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

58.Απογείωση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

59.Ξεχωριστός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

60.Αθλητισμός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

61.Νησί

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

62.Ενημέρωση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

63.Ταξίδι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

64.Σχολείο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

65.Εκπαίδευση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

66.Τρόφιμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

67.Εθνικότητα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

68.Λαχείο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

69.Θαλασσινά

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

70.Τοποθετώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

71.Αλλαγή

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

72.Επιλέγω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

73.Εγκρίνω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

74.Ενισχύω

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

75.Εκτελώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

76.Έρευνα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

77.Κερδοφόρος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

78.Ευδοκιμώ

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

79.Επίπονος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

80.Επίτευγμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

81.Καταμερισμός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

82.Εύκολα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών

8-10 ετών

2-4 ετών

10-12 ετών

4-6 ετών

μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

83.Προηγούμενος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

84.Άμεσα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

85.Συχνά

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

86.Φέτος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

87.Εμπειρία

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

88.Υποβάθμιση

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

89.Ευάλωτος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

90.Ενεργητικός

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

91.Αμφίβολος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

0-2 ετών 8-10 ετών

2-4 ετών 10-12 ετών

4-6 ετών μετά τα 13 έτη

6-8 ετών

92.Κοινωνικά

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

93.Λόγος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

94.Χέρι

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

95.Δίκαιο

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

96.Παράγραφος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή, είτε προφορικά είτε γραπτά, με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών

☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

97.Υπολογιστής

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

98.Κινηματογράφος

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

99.Νόμισμα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

100.Θρησκεία

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

101.Γαλαξίας

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

102.Υπηκοότητα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

103.Συγγένεια

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

104.Προσωπικότητα

Σε ποια ηλικία ήρθατε για πρώτη φορά σε επαφή , είτε προφορικά είτε γραπτά , με την παραπάνω λέξη:

☐ 0-2 ετών	☐ 8-10 ετών
☐ 2-4 ετών	☐ 10-12 ετών
☐ 4-6 ετών	☐ μετά τα 13 έτη
☐ 6-8 ετών	

Ευχαριστούμε πάρα πολύ για τον χρόνο σας!

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΕΙΚΟΝΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΛΕΞΕΩΝ

Πόσο εύκολα μπορείτε να σχηματίσετε νοητά την εικόνα των παρακάτω λέξεων;

Βαθμολογείστε σύμφωνα με αυτήν την κλίμακα:

0 ____	Αδύνατη Απόκριση	4 ____	Σχετικά εύκολη απόκριση
1 ____	Πολύ Δύσκολη Απόκριση	5 ____	Εύκολη απόκριση
2 ____	Δύσκολη Απόκριση	6 ____	Πολύ εύκολη απόκριση
3 ____	Σχετικά Δύσκολη Απόκριση	7 ____	Άμεση απόκριση

αρχίζω	0		βλέπω	0		δημιουργώ	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

συζητώ	0		μελετώ	0		δίπλα	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

αθώος	0		κρυφός	0		σπέρνω	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Κενός	0		Δίνω	0		Τελευταίος	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Συμφωνώ	0		Έρχομαι	0		Πολύ	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ομάδα	0		Συνεχίζω	0		Υπηρέτης	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Αντίπαλοι	0		Μισώ	0		Κλάμα	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ευτυχισμένος	0		Πράγμα	0		Παιχνίδι	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Χώρα	0		Μουσικά όργανα	0		Μέρη σώματος	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Διάστημα	0		Χρώμα	0		Δουλειά	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Λάχανο	0		Έπιπλο	0		Λουλούδι	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Φρούτο	0		Φαγητό	0		Εμφάνιση	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Εργασία	0		Προσέγγιση	0		Βοήθεια	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Επιστροφή	0		Δυσκολία	0		Περιορίζω	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ανάμειξη	0		Τόπος	0		Συλλογίζομαι	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ιδιότητα	0		Αμέλεια	0		Αύξηση	0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Παραδοσιακός	0		Ξένος	0	Δημόσιος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Εισάγω	0		Δυσπιστία	0	Επίγειος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ενήλικος	0		Απογείωση	0	Ξεχωριστός		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Αθλητισμός	0		Νησί	0	Ενημέρωση		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Σχολείο	0		Ταξίδι	0	Εκπαίδευση		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Τρόφιμα	0		Δίκαιο	0	Παράγραφος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Υπολογιστής	0		Κινηματογράφος	0	Νόμισμα		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Θρησκεία	0		Γαλαξίας	0	Υψηκοότητα		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Συγγένεια	0		Προσωπικότητα	0	Περίεργα		0
	1			1			1
	2			2			2
	3			3			3
	4			4			4
	5			5			5
	6			6			6
	7			7			7

Επιστροφή	0		Εθνικότητα	0	Λαχείο		0
	1			1			1
	2			2			2
	3			3			3
	4			4			4
	5			5			5
	6			6			6
	7			7			7

Θαλασσινά	0		Εγκρίνω	0	Αλλαγή		0
	1			1			1
	2			2			2
	3			3			3
	4			4			4
	5			5			5
	6			6			6
	7			7			7

Ενισχύω	0		Επιλέγω	0	Τοποθετώ		0
	1			1			1
	2			2			2
	3			3			3
	4			4			4
	5			5			5
	6			6			6
	7			7			7

Εκτελώ	0		Επίπονος	0	Επίτευγμα		0
	1			1			1

	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ευδοκιμώ	0		Έρευνα	0	Κερδοφόρος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Καταμερισμός	0		Εύκολα	0	Προηγούμενος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Άμεσα	0		Συχνά	0	Φέτος		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Εμπειρία	0		Ευάλωτος	0	Υποβάθμιση		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	

	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Ενεργητικός	0		Αμφίβολος	0	Κοινωνικός		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

Λόγος	0		Χέρι	0	Βλέπω		0	
	1			1			1	
	2			2			2	
	3			3			3	
	4			4			4	
	5			5			5	
	6			6			6	
	7			7			7	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε
ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΙΣΙΜΩΝ ΤΙΜΩΝ t

Table of Critical Values for T

Two Tailed Significance

	0.2	0.1	0.05	0.01	0.005	0.001	0.0005	0.0001
2	1.89	2.92	4.30	9.92	14.09	31.60	44.70	100.14
3	1.64	2.35	3.18	5.84	7.45	12.92	16.33	28.01
4	1.53	2.13	2.78	4.60	5.60	8.61	10.31	15.53
5	1.48	2.02	2.57	4.03	4.77	6.87	7.98	11.18

6	1.44	1.94	2.45	3.71	4.32	5.96	6.79	9.08
7	1.41	1.89	2.36	3.50	4.03	5.41	6.08	7.89
8	1.40	1.86	2.31	3.36	3.83	5.04	5.62	7.12
9	1.38	1.83	2.26	3.25	3.69	4.78	5.29	6.59
10	1.37	1.81	2.23	3.17	3.58	4.59	5.05	6.21
11	1.36	1.80	2.20	3.11	3.50	4.44	4.86	5.92
12	1.36	1.78	2.18	3.05	3.43	4.32	4.72	5.70
13	1.35	1.77	2.16	3.01	3.37	4.22	4.60	5.51
14	1.35	1.76	2.14	2.98	3.33	4.14	4.50	5.36
15	1.34	1.75	2.13	2.95	3.29	4.07	4.42	5.24
16	1.34	1.75	2.12	2.92	3.25	4.01	4.35	5.13
17	1.33	1.74	2.11	2.90	3.22	3.97	4.29	5.04
18	1.33	1.73	2.10	2.88	3.20	3.92	4.23	4.97
19	1.33	1.73	2.09	2.86	3.17	3.88	4.19	4.90
20	1.33	1.72	2.09	2.85	3.15	3.85	4.15	4.84
21	1.32	1.72	2.08	2.83	3.14	3.82	4.11	4.78
22	1.32	1.72	2.07	2.82	3.12	3.79	4.08	4.74
23	1.32	1.71	2.07	2.81	3.10	3.77	4.05	4.69
24	1.32	1.71	2.06	2.80	3.09	3.75	4.02	4.65
25	1.32	1.71	2.06	2.79	3.08	3.73	4.00	4.62
26	1.31	1.71	2.06	2.78	3.07	3.71	3.97	4.59
27	1.31	1.70	2.05	2.77	3.06	3.69	3.95	4.56
28	1.31	1.70	2.05	2.76	3.05	3.67	3.93	4.53
29	1.31	1.70	2.05	2.76	3.04	3.66	3.92	4.51
30	1.31	1.70	2.04	2.75	3.03	3.65	3.90	4.48
35	1.31	1.69	2.03	2.72	3.00	3.59	3.84	4.39
40	1.30	1.68	2.02	2.70	2.97	3.55	3.79	4.32
45	1.30	1.68	2.01	2.69	2.95	3.52	3.75	4.27
50	1.30	1.68	2.01	2.68	2.94	3.50	3.72	4.23
55	1.30	1.67	2.00	2.67	2.92	3.48	3.70	4.20
60	1.30	1.67	2.00	2.66	2.91	3.46	3.68	4.17
65	1.29	1.67	2.00	2.65	2.91	3.45	3.66	4.15
70	1.29	1.67	1.99	2.65	2.90	3.43	3.65	4.13
75	1.29	1.67	1.99	2.64	2.89	3.42	3.64	4.11
80	1.29	1.66	1.99	2.64	2.89	3.42	3.63	4.10
85	1.29	1.66	1.99	2.63	2.88	3.41	3.62	4.08
90	1.29	1.66	1.99	2.63	2.88	3.40	3.61	4.07
95	1.29	1.66	1.99	2.63	2.87	3.40	3.60	4.06
100	1.29	1.66	1.98	2.63	2.87	3.39	3.60	4.05
200	1.29	1.65	1.97	2.60	2.84	3.34	3.54	3.97
500	1.28	1.65	1.96	2.59	2.82	3.31	3.50	3.92
1000	1.28	1.65	1.96	2.58	2.81	3.30	3.49	3.91
Infinity	1.28	1.64	1.96	2.58	2.81	3.29	3.48	3.89